

OPRACOWANA ZGODNIE
Z ZASADAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I AGENDY 21

Lokalna Strategia Rozwoju

Zaplanowana w perspektywie 2009- 2015 roku

„Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

„Partnerstwo dla Doliny Baryczy” 2009

- I Aktualizacja/ styczeń 2011
- II Aktualizacja kwiecień 2011
- III Aktualizacja grudzień 2011
- IV Aktualizacja styczeń 2013

Autorstwo Lokalnej Strategii Rozwoju

Dokument został opracowany wspólnym wysiłkiem partnerów z Doliny Baryczy, w imieniu których Fundacja Doliny Baryczy oraz Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju koordynowały prace związane z utworzeniem Lokalnej Grupy Działania oraz opracowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju.

Przeprowadzenie tego procesu możliwe było dzięki wsparciu finansowemu w ramach Projektów:

1. „*Dolina Baryczy - rozwój w harmonii z przyrodą*” finansowany ze środków UE, S P O „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” Pilotażowy Program LEADER + Schemat II
2. „*Ochrona i utrzymanie bioróżnorodności w Dolinie Baryczy*” finansowanemu przez Globalny Fundusz Środowiska (GEF). Projekt ten był wspólną inicjatywą PTPP „pro Natura” oraz Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju.

Konsultacja i pomoc w opracowaniu strategii

Konsultanci i moderatorzy warsztatów:

Paweł Antoniewicz (koordynator)
Dorota Chmielowiec - Tyszko
Inga Demianiuk - Ozga
Hanna Jankowska
Marta Kamińska
Zofia Pietryka

Współautorzy dokumentu:

Dorota Chmielowiec-Tyszko (opis obszaru)
Krzysztof Smolnicki (lokalne kryteria wyboru)
Piotr Tyszko-Chmielowiec (opis obszaru)
Inga Demianiuk- Ozga (opracowanie graficzne z wykorzystaniem projektów graficznych I-Bis)

Redakcja i przygotowanie ostatecznej wersji dokumentu:

Paweł Antoniewicz
"Partnerstwo dla Doliny Baryczy"
członek zarządu
kom 508 801 850
e-mail p.antoniewicz@eko.org.pl

Niniejszy dokument jest owocem pracy wielu ludzi.

Mnie przypadła jedynie rola słuchania i zebrania marzeń i planów wszystkich osób, które podczas prac warsztatowych zechciały się nimi podzielić. A potem „ubrania” ich w wymagania ustaw, rozporządzeń, wytycznych i instrukcji.

Podziękowania należą się osobom, które podjęły się trudu wspólnego planowania i tworzenia dokumentu: Dorocie Chmielowiec - Tyszko, Indze Demianiuk - Ozga, Hani Jankowskiej, Marcie Kamińskiej, Zofii Pietryce, Piotrowi Tyszko - Chmielowiec.

Szczególne podziękowania należą się:

1. *Krzysztofowi Smolnickiemu, dzięki którego zaufaniu, już prawie pięć lat temu, dane mi było zgłębiać tajniki programu Leader, i co ważniejsze poznać Dolinę Baryczy, jej przyrodę i ludzi tu mieszkających. A także za ciągłą inspirację. To była długa i owocna podróż*
2. *Andrzejowi Ruszlewiczowi, najlepszemu z nauczycieli, za wprowadzenie w tajniki zrównoważonego rozwoju, planowania strategicznego, zasad partnerskiego działania oraz prowadzenia warsztatów.*

Za ciągłe wsparcie i wyrozumiałość dziękuję - Edycie - najwspanialszej żonie.

Mam nadzieję, że przez najbliższe lata, dzięki realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, Dolina Baryczy stanie się miejscem urzeczywistnienia wspólnego marzenia. Miejscem pełnym energii wspólnych działań. Miejscem wyjątkowym i znanym w świecie.

Paweł Antoniewicz

Spis treści

Wstęp	4
Program Leader i Lokalna Strategia Rozwoju (LSR).	4
Zasady pracy nad tworzeniem LSR.	5
1. Charakterystyka lokalnej grupy działania (LGD).	8
1.1. Nazwa i status prawny LGD.	8
1.2. Opis procesu budowania partnerstwa.	8
1.3. Charakterystyka członków LGD i sposób rozszerzania lub zmiany składu.	9
1.4. Struktura Rady organu decyzyjnego LGD.	11
1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego.	12
1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego.	15
1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji.	15
2. Opis obszaru objętego LSR.	16
2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD.	16
2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe.	16
2.3. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru.	25
2.4. Specyfika obszaru i jego wewnętrzna spójność.	29
3. Analiza SWOT	30
3.1. Analiza.	30
3.2. Wnioski z analizy.	34
4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych	35
4.1. Wizja.	35
4.2. Cele ogólne i szczegółowe.	35
4.3. Planowane przedsięwzięcia.	37
5. Określenie misji LGD.	57
6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR.	57
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.	58
8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.	58
9. Określenie procedur.	59
9.1. Procedura przyjmowania wniosków	60
9.2. Procedury wyboru operacji przez LGD.	62
9.3. Procedura zmian lokalnych kryteriów	65
9.4. Wyłączenia członka rady z udziału w wyborze operacji	66
9.5. Procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji.	66
9.6. Wzory dokumentów	67
9.7. Lokalne kryteria wyboru operacji.	72
10. Budżet LSR.	80
11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR.	84
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR.	86
13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej.	87
14. Powiązanie LSR z innymi dokumentami planistycznymi	88
15. Planowane działania, przedsięwzięcia, operacje w ramach innych programów.	95
16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.	96
17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach.	97

Wstęp

Program Leader i Lokalna Strategia Rozwoju (LSR)

Lokalna Strategia Rozwoju (zwana dalej w skrócie LSR lub strategią), jest dokumentem strategicznym będącym podstawą realizacji działań w ramach Osi 4 Leader w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2007-2013. Podejście Leader jako inicjatywa wspólnotowa realizowany jest w krajach Unii Europejskiej od 1991 r.

Zasadniczym celem programu jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz zaangażowanie ich w tworzenie i realizację lokalnych strategii rozwoju obszarów wiejskich.

Podejście typu Leader tworzy siedem zasad, które są podstawą wdrażania programu:

- ❖ partnerstwo, czyli Lokalna Grupa Działania, która jest strukturą skupiającą przedstawicieli trzech sektorów;
- ❖ podejście terytorialne oznacza udzielanie wsparcia finansowego ze środków Leader określonego terytorium (10-150 tys. mieszkańców), który jest spójny pod względem geograficznym, historycznym, kulturowym, gospodarczym;
- ❖ oddolne podejście oznacza, że mieszkańcy samodzielnie podejmują decyzję o kierunkach rozwoju danego obszaru i na tej podstawie tworzą Lokalną Strategię Rozwoju (LSR);
- ❖ zintegrowane podejście wyraża się poprzez spójność strategii w odniesieniu do terytorium, zasobów, sytuacji społeczno-gospodarczej danego obszaru;
- ❖ innowacyjność to poszukiwanie przez społeczność lokalną nowatorskich rozwiązań, pomysłów dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, także poprzez twórcze wykorzystanie istniejącego potencjału obszaru;
- ❖ lokalne finansowanie i zarządzanie oznacza otrzymywanie środków finansowych przez LGD i podejmowanie decyzji o kierunkach ich wydatkowania przez partnerów;
- ❖ współpraca i tworzenie sieci to uczenie się od siebie nawzajem i realizowanie wspólnych projektów przez kilka LGD.

Dzięki tym zasadom program Leader uruchamia rzeczywistą aktywność społeczności lokalnych, zwłaszcza wiejskich. Przejawia się to w realizowaniu przedsięwzięć ważnych dla tych grup mieszkańców.

Fundamentalne zasady pracy nad Lokalną Strategią Rozwoju:

- ❖ Realizacja zasad zrównoważonego rozwoju.
- ❖ Praca zespołowa zgodnie z zasadami Agendy 21.
- ❖ Planowanie strategiczne jako proces dynamiczny podlegający ciągłym zmianom.

Zrównoważony rozwój to taki kierunek rozwoju społecznego i gospodarczego, który w zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej nie doprowadza do degradacji środowiska przyrodniczego. Praktycznie oznacza harmonijny, zrównoważony rozwój w wymiarze ekologicznym, ekonomicznym i społecznym z pełnym uwzględnieniem ładu przestrzennego (Konstytucja RP art.5; art. 74, pkt.1)

Podstawowe trzy zasady zrównoważonego rozwoju:

- ❖ Równość szans w dostępie do zasobów i odprowadzania zanieczyszczeń - filozofia sprawiedliwości międzypokoleniowej.
- ❖ Równość szans pomiędzy człowiekiem i przyrodą. Funkcjonowanie cywilizacji ludzkiej z zachowaniem trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz z ochroną różnorodności biologicznej.
- ❖ Równość szans między tym, co lokalne a ponadlokalne. Potrzeby ogólnospołeczne są zaspokajane na równi z potrzebami lokalnych społeczności.

Szanse na zrównoważony rozwój w regionie zależą między innymi od takich czynników:

1. Lokalni liderzy w tym władze samorządowe i organizacje muszą posiadać silną wolę opracowania i wdrożenia planów i strategii zrównoważonego rozwoju.
2. Lokalni liderzy są głównymi animatorami rozwoju swoich "małych ojczyzn", na nich spoczywa pobudzanie, organizowanie i realizacja działań zrównoważonego rozwoju.
3. Podstawą powodzenia jest wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.

4. Społeczność lokalna musi rozumieć i aktywnie wspierać realizację działań przyjętych w regionalnych i gminnych strategiach zrównoważonego rozwoju.
5. Żadne plany, strategie nie mogą być skutecznie realizowane bez aktywnego udziału mieszkańców.

Agenda 21 - dokument określany jako program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w perspektywie XXI wieku ratyfikowanego przez Polskę na Szczycie Ziemi w Rio de Janeiro w 1992r. Agenda 21 uwzględnia globalną, krajową i lokalną (regionalną, gminną) skalę działań w sferze ekologicznej, społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Lokalna Agenda 21 to uspołeczniony, partnerski i dynamiczny proces planowania zmierzający do osiągnięcia celu, jakim jest trwały i zrównoważony rozwój regionu.

Przeżycie Agendy 21 z Rio de Janeiro - **myśl globalnie, działaj lokalnie.**

Nasza cywilizacja wymaga nowej filozofii. Po żywiłowym rozwoju przemysłowym, nieograniczonym korzystaniem z zasobów naturalnych, bezstroskim zanieczyszczeniu i przekształcaniu środowiska przyrodniczego, przyszedł czas na refleksję i zmianę postaw. Zauważyliśmy, że prawa rządzące światem żywym w równej mierze dotyczą nas, jak i każdej żywej istoty na naszej planecie. Przyjęta przez nas zasada zrównoważonego rozwoju to zgoda na rozwój gospodarczy i społeczny w harmonii z poszanowaniem przyrody. Granicą podejmowanych działań powinno być zagrożenie dla środowiska przyrodniczego. Obszar i środowisko przyrodnicze, w którym teraz żyjemy, za chwilę będzie musiał służyć naszym potomkom.

Zasady pracy nad tworzeniem LSR

Prace nad Lokalną Strategią Rozwoju przebiegały zgodnie z wymogami dotyczącymi planowania strategicznego, obejmowały etap:

- I) diagnozy z analizą mocnych i słabych stron (SWOT),
- II) określenie i uzgodnienie wizji i celów rozwoju,
- III) wybór przedsięwzięć i oczekiwanych rezultatów,
- IV) określenie zasad zarządzania i monitoringu.

Proces tworzenia Strategii prowadzony był metodą uspołecznioną z udziałem przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, mieszkańców.

Po przeprowadzeniu wnikliwej analizy lokalnych i regionalnych aktorów istotnych z punktu widzenia zasad Lidera, interesów społeczności lokalnych i środowisk opiniotwórczych, zaproszono osoby do prac nad dokumentem, warto zaznaczyć że efektu prac były na bieżąco udostępniane i każdy kto chciał włączyć się w prace nad strategią mógł to uczynić.

Współautorzy Lokalnej Strategii Rozwoju - uczestnicy warsztatów.

Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentant	Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentant
1	Marta Kamińska	Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”	48	Rafał Ozga	Urząd Gminy w Cieszkowie
2	Inga Demianiuk-Ozga	Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”	49	Anna Moczulska	Gmina Milicz
3	Beata Piekalska	Stowarzyszenie na Rzecz Promocji i Rozwoju wsi Lędzina	50	Maja Jeż	Starostwo Powiatowe w Miliczu
4	Piotr Kryszczuk	UG Przygodzice	51	Zenon Hałaba	Topola Osiedle
5	Paweł Antoniewicz	Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”	52	Halina Mendera	Topola Osiedle
6	Bożena Hołubka	Stowarzyszenie „Potęga lasu”	53	Marek Warkocz	PZB „Stawy Milickie”
7	Małgorzata Krzyżoszczak	Przedsiębiorca - pokoje gościnne	54	Dariusz Kaliszczak	Historyk, nauczyciel
8	Marcin Broda	Osoba fizyczna, Nadleśnictwo Żmigród, komendant ZHP	55	Ewald Ranoszek	Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych
9	Małgorzata Książek	Osoba fizyczna, usługodawca turystyczny	56	Krzysztof Schubert	UG Sośnie

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentant	Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentant
10	Cezary Sierpiński	SGiPDB, Nadleśnictwo Milicz	57	Paweł Chudy	Rada Sotecka Przygodziczki
11	Piotr Tyszko-Chmielowiec	Fundacja Doliny Baryczy	58	Artur Homan	Fotograf
12	Marek Grobelny	Fundacja Doliny Baryczy	59	Marian Marek	Rada Sotecka Chynowa
13	Robert Kaczmarek	Towarzystwo Miłośników Przygodzic	60	Alojzy Niedbał	Samorząd Mieszkańców Sołectwa Hetmanów
14	Jerzy Kątny	Agroturystyczne stowarzyszenie Ziemi Ostrowsko Ostrzeszowskiej „W siodle”	61	Waldemar Bliźniak	Nadleśnictwo Antonin
15	Krzysztof Smolnicki	Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju	62	Zenon Walczak	Radny gminy Przygodzice
16	Zofia Pietryka	Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Ekologicznej „Dolina Baryczy”, CEM „Dolina Baryczy”	63	Maciej Kowalski	Kompleksowe usługi turystyczne w Dolinie Baryczy - Maciej Kowalski
17	Hanna Jankowska	Agroturystyka	64	Agnieszka Prucnal	SGiPDB
18	Wiesław Kras	Urząd Miejski w Żmigrodzie	65	Tomasz Wojciech	UG w Cieszkowie
19	Anna Lorek	Urząd Miasta i Gminy Twardogóra	66	Kazimierz Pochodyła	Milicki Klub Jeździecki „Traper”
20	Agnieszka Karwik	Gmina i Miasto Odolanów	67	Dorota Chmielowiec-Tyszko	Fundacja Doliny Baryczy
21	Edmund Radziszewski	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Przygodzic,	68	Bogusława Niewiadomska	Restauracja „W Starym Młynie”
22	Andrzej Pańczyszyn	Gmina Sośnie	69	Piotr Niewiadomski	Restauracja „W Starym Młynie”
23	Paweł Wybierała	Gmina Krośnice	70	Juliet Golden	Fundacja Doliny Baryczy
24	Marcin Wrześniacki	UM iG Twardogóra	71	Anna Głowacz	UG Krośnice
25	Andrzej Ruszlewicz	Fundacja Partnerstwo Doliny Środkowej Odry	72	Piotr Oskwarek	Starostwo Powiatowe w Miliczu
26	Magdalena Berezowska-Niedźwiedź	PTPP „pro Natura”	73	Jan Dżugał	Gmina Twardogóra
27	Sabina Lubaczewska	PTPP „pro Natura”	74	Grzegorz Stańczyk	Osoba fizyczna
28	Eloy Ester Martinez	CETS	75	Wacław Ratyński	Pszczelarz
29	Joanna Monasterska	CETS	76	Franciszek Bzyl	Prezes Koła Pszczelarzy
30	Katrien Ponsaerts	CETS	77	Zbigniew Drzewiecki	CETS
31	Stefan Morka	Stowarzyszenie Ziemi Kraśnickiej „Branda”	78	Tomasz Banasiak	Osoba fizyczna
32	Paweł Chudziński	Producent lokalny	79	Zuzanna Jerzyk	UM iG Odolanów
33	Małgorzata Banasiak	Osoba fizyczna	80	Jolanta Król	Sołtys wsi Boników
34	Tomasz Borosiuk	Osoba fizyczna	81	Krystyna Gans	Stowarzyszenie na Rzecz Ekologii Human. EKOS Sułów
35	Iwona Grobelna	Milicki Klub Jeździecki „Traper”	82	Agata Antoszczyszyn	Stowarzyszenie Kupców Ziemi Milickiej
36	Jolanta Bogatsu	Osoba fizyczna, przedsiębiorca	83	Maria Parysek-Łaban	STWwPKDB
37	Zdzisław Jarząb	Stowarzyszenie „Zagroda”	84	Krystyna Królik	STWwPKDB

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentant	Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentant
38	Andrzej Laniak	Producent lokalny	85	Adam Sługocki	Nadleśnictwo Oleśnica
39	Zofia Józefiak	Rada Sotecka Kolęda	86	Zbigniew Gronostaj	Osoba fizyczna
40	Dorota Rak	ZHP	87	Krystyna Niedopytalska-Kaczmarek	Rada Miejska Żmigród
41	Agnieszka Czuryło	RCWIP Wrocław	88	Dorota Biernat	Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych
42	Robert Lewandowski	Gmina Żmigród	89	Urszula Gaj	Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych
43	Ignacy Miecznikowski	Gmina Cieszków	90	Paweł Dolata	PwG OTOP
44	Józef Wajs	Gmina i Miasto Odolanów	91	Julia Ninierza	Urząd Miejski w Żmigrodzie
45	Stanisław Ratajczak	Starostwo Powiatowe w Ostrowie Wlkp.	92	Krzysztof Paprocki	Gmina Przygodzice
46	Mirostaw Drobiną	UG Krośnice	93	Janusz Dziekan	Gospodarstwo sadownicze (Krośnice)
47	Wiesław Zawada	„Głos Milicza”	94	Janusz Łabuda	Nadleśnictwo Żmigród

Podstawową metodą wykorzystaną do tworzenia Strategii były warsztaty w Cieszkowie, Odolanowie, Porębach, Krośnicach, Miliczu i Przygodzicach - współorganizowane z władzami gmin i instytucji, prowadzone systematycznie w okresie od lutego 2008 r. do października 2008 r. Uczestnicy pracowali na sesjach plenarnych oraz w grupach roboczych na każdym etapie opracowania Strategii. Warsztaty prowadzone były metodami interaktywnymi, które wymagały aktywnego uczestnictwa i sprzyjały wymianie poglądów i wiedzy pomiędzy uczestnikami procesu oraz lepszemu poznaniu się. W pracach uczestniczyły 94 osoby. Dzięki wypracowanym podczas warsztatów materiałom, uzgodnieniom uczestników i konsultacji ze społecznością lokalną powstała ostateczna wersja Lokalnej Strategii Rozwoju dla Doliny Baryczy.

Grupa opracowująca strategię podzieliła się na trzy podgrupy tematyczne, pozwalające spojrzeć całościowo na zagadnienia regionu. Podział na grupy uwzględniał trzy obszary zrównoważonego rozwoju:

- ❖ ład środowiskowy - Grupa turystyka i walory przyrodniczo kulturowe regionu.
- ❖ ład społeczny - Grupa aktywni mieszkańcy.
- ❖ ład gospodarczy - Grupa usługi i produkt lokalny.
- ❖

Pracując według zasady od ogółu do szczegółu, skupiano się na poszczególnych etapach planowania strategicznego.

1. W pierwszym etapie przeprowadzono diagnozę zasobów regionu ze szczególnym uwzględnieniem środowiska, społeczeństwa i gospodarki. Autorami fragmentów diagnozy byli poszczególni uczestnicy grupy, dla których dana branża była znana. Korzystano z wielu dostępnych źródeł (GUS, opracowania gmin, Powiatowego Urzędu Pracy itp.) w tym własnych badań i obserwacji. Grupa dokonała analizę mocnych i słabych stron obszaru oraz szans i zagrożeń. Dzięki temu rozpoznano problemy, jakie trapią region.
2. W drugim etapie na podstawie diagnozy i analizy SWOT grupa pracowała nad wizją i celami ogólnymi. Etapy częściowo się z sobą pokrywały i wizja była wypracowana równoległe z diagnozą.
3. Trzeci etap polegał na wyznaczeniu przez grupę celów szczegółowych do każdego celu ogólnego. Na tym etapie zastanawiano się również nad hierarchią celów oraz priorytetami biorąc pod uwagę różne aspekty (potrzebę, możliwości finansowe i organizacyjne itp.). Do każdego z celów ogólnych opracowano przedsięwzięcia i określono, w jakich ramach operacji będą realizowane. Identyfikowano partnerów do ich realizacji oraz możliwe inne niż PROW źródła finansowania. Szczególną uwagę zwrócono na przedsięwzięcia, które będą realizowane w latach 2009-2015 w ramach osi 4 PROW (Leader). Przyjęto założenie, że ten okres ma posłużyć do dobrego przygotowania się LGD do następnego okresu działań w ramach inicjatywy Leader (konsolidacja regionu i wzrost aktywności na poziomie regionu, skupienie się wokół promocji regionu i rozwoju usług turystycznych, nabycie umiejętności i przygotowanie niezbędnych analiz, zebranie informacji koniecznych do zaplanowania i realizacji działań na następne lata).
4. Ustalano również zasady zarządzania strategią i monitorowania postępu jej realizacji.

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania (LGD) jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).

1.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze.

Nazwa	Lokalna Grupa Działania i Lokalna Grupa Rybacka „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”
Status Prawny	Stowarzyszenie (powstało na podstawie art.15 ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz.427 oraz z 2008 r. Nr 98, poz.634).
Data wpisu do KRS	5.12.2008
Nr KRS	0000319202

1.2 Opis procesu budowania partnerstwa

Proces budowania partnerstwa związany jest z zainicjowaną w latach 90tych dwudziestego wieku przez Dolnośląską Fundację Ekorozwoju oraz PTPP „pro Natura” współpracą z samorządami gminnymi Doliny Baryczy na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz ochrony walorów przyrodniczych obszaru. Jednym z owoców tej współpracy był wspólny program wymienionych wyżej organizacji oraz Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Doliny Baryczy - „Ekorozwój Doliny Baryczy”.

Proces budowania Partnerstwa nabrał przyspieszenia w 2004 roku wraz z pojawieniem się możliwości skorzystania ze środków w ramach Pilotażowego Programu Leader+. W porozumieniu z 8 gminami (Cieszków, Krośnice, Milicz, Odolanów, Przygodzice, Sośnie, Twardogóra oraz Żmigród) Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju zdobyła środki i zarządzała projektem w ramach I Schematu Pilotażowego Programu Leader+. Jednym z głównych efektów realizacji projektu „Ekorozwój Doliny Baryczy - partnerstwo człowieka i przyrody” było powołanie Lokalnej Grupy Działania - Fundacji Doliny Baryczy oraz przygotowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Doliny Baryczy. LGD zdobyło środki i zarządzało II schematem Pilotażowego Programu Leader+; w ramach projektu „Dolina Baryczy rozwój w harmonii z przyrodą”

W roku 2007 w momencie pojawienia się wytycznych dotyczących przyszłości Programu Leader w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 w ramach LGD zapadła decyzja o zainicjowaniu procesu powołaniu Stowarzyszenia, które stanie się Lokalną Grupą Działania oraz podjęcia prac nad przygotowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju dla Doliny Baryczy. Przyjęta nazwa „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” stała się odzwierciedleniem wartości ważnych dla mieszkańców i sympatyków Doliny Baryczy .

Dokument powstał dzięki zaangażowaniu osób i środków Fundacji Doliny Baryczy oraz Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju.

Organizacje te weszły również jako partnerzy ze swoim cennym dorobkiem w poczet członków założycieli Stowarzyszenia. W proces powoływania LGD w nowej formule zaangażowane były również osoby, które aktywnie uczestniczyły w poprzednich latach w działaniach w Doliny Baryczy, lokalni liderzy reprezentujący sektor publiczny, społeczny i gospodarczy. W ramach prac tej grupy wypracowane zostały zapisy statutu, zorganizowane spotkanie założycielskie, na którym wybrano organy Stowarzyszenia oraz przeprowadzono proces rejestracji Lokalnej Grupy Działania. Proces ten zakończył się w dniu 5.12.2008 roku w momencie uzyskania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. W 2009 w statucie dokonane zostały zmiany z powołaniem Lokalnej Grupy Rybackiej w ramach Stowarzyszenia oraz Lokalnej Organizacji Grantowej. W 2010 roku Stowarzyszenie wybrane zostało do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich oraz realizacji Programu „Działaj Lokalnie” jako Lokalna Organizacja Grantowa.

1.3 Charakterystyka członków LGD i sposobu rozszerzania lub zmiany składu LGD

LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą nr 2/2008 przez członków założycieli w trakcie Walnego Zgromadzenia Założycielskiego w dniu 03.lipca 2008r.

Zgodnie z zapisami statutu członkowie Stowarzyszenia dzielą się na członków zwyczajnych, wspierających i honorowych (Rozdział 3 § 10 statutu).

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być:

- 1) Osoba fizyczna, która akceptuje i realizuje cele statutu określone w § 7:
 - a) jest pełnoletnia,
 - b) spełnia warunki określone w ustawie „Prawo o stowarzyszeniach”,
 - c) złoży deklarację członkowską.
- 2) Osoba prawna, reprezentująca sektor publiczny, społeczny lub gospodarczy w tym sektor rybactwa - sektor gospodarki obejmujący wszelką działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i obrotu produktami rybołówstwa oraz akwakultury działająca na obszarze, którego dotyczy Lokalna Strategia Rozwoju oraz Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich
 - a) akceptuje i realizuje cele Stowarzyszenia,
 - b) jest jednostką samorządu terytorialnego (gminy leżące na obszarze objętym LSR i LSROR. Jednocześnie żadna z tych gmin nie może być członkiem innego stowarzyszenia, które ubiega się lub zostało wybrane do realizacji LSR i LSROR,
 - c) jest partnerem gospodarczym,
 - d) jest partnerem społecznym, w tym organizacją pozarządową, działającą na rzecz rozwoju Doliny Baryczy
 - e) przedstawi uchwałę organu stanowiącego, zawierającą deklarację przystąpienia do Stowarzyszenia lub złoży deklarację członkowską.
 - f) wskaże osobę uprawnioną do reprezentowania w Stowarzyszeniu, a po zakończeniu kadencji najpóźniej miesiąc po objęciu funkcji, wskaże osobę uprawnioną do reprezentowania.

Charakterystyka składu LGD (aktualizacja **grudzień 2012**) (imienny wykaz ilości członków reprezentując odpowiednio sektory)

Członkowie reprezentujący sektor gospodarczy	
1.	"W Starym Młynie" Piotr Niewiadomski
2.	Dorota Chmielowiec-Tyszko
3.	Cedrus-Kształtowanie Terenów Zieleni Arkadiusz Grzelczak
4.	Port „Zacisze" Adam Zdobyłak
5.	Kompleksowe usługi turystyczne w Dolinie Baryczy Maciej Kowalski
6.	Bank Spółdzielczy w Miliczu Wanda Wiśniewska
7.	Kawiarnia Parkowa Dariusz Moczulski
8.	Piotr Tyszko-Chmielowiec
9.	Gmina Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" Zbigniew Pilarczyk
10.	Miroslaw Krzyżoszczak Małgorzata Krzyżoszczak
11.	Agroturystyka Hanna Jankowska
12.	Usługi Przewodniczkę Szlaki Turystyczne Włodzimierz Ranozek
13.	Labolatorium szkoleń i animacji Marta Kamińska
14.	Agro-Spa Chynowa Grzegorz Matłoka
15.	Ośrodek Sportu i Rekreacji Sławomir Jachimowski
16.	Górecznik Taurus Sp. z o.o., S.K. Łukasz Kierzek
17.	CERFARB Anna Kuteraś
18.	Turystyka Wiejska „Ceglany Dom” Anna Moczulska
Członkowie reprezentujący sektor gospodarczy rybacki	
19.	Gospodarstwo Rybackie Moździanów Karol Girus
20.	Gospodarstwo Rybackie Antonin Aleksander Borucki
21.	Aleksander Walenty Bella
22.	Gospodarstwo Rybackie Przygodzice Marek Trzcieleński
23.	Gospodarstwo Rybackie Ruda Żmigrodzka
	Członkowie reprezentujący sektor społeczny - osoby fizyczne
24.	Krzysztof Raftowicz
25.	Wiesław Michalski
26.	Adam Kromarek
27.	Gospodarstwo Rybackie Stawiec Roman Kapuściński
28.	Mieczysław Luszczynski
29.	Michalski Krystian
30.	"STAWY MILICKIE S.A." Emilia Szczęsna
31.	Hankiewicz Rafat
32.	Gospodarstwo Rybackie Milicz Monika Kowalska
33.	Górska
34.	Damian Kołacki
35.	Arleta Orłowska
36.	Józef Tokarz
37.	Ewa Girus
38.	Łukasz Rokita
39.	Andrzej Kotlicki
40.	Anna Głowacz
41.	Tomasz Berger
42.	Katarzyna Sobczyk-Pienio
43.	Wiesław Dyk
44.	Mariola Vogt
45.	Dariusz Stasiak
46.	Urszula Michalska
47.	Andrzej Ruszlewicz
48.	Agnieszka Prucnal
49.	Piotr Czajkowski
50.	Dariusz Skiba
51.	Marian Dolata

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

50. Staniecki Rafał	109. Towarzystwo Miłośników Przygodzic Robert Kaczmarek
51. Aleksander Kowalski	110. Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Ostrowsko Ostrzeszowskiej "W Siodle" Jerzy Kątny
52. Marek Grobelny	111. Fundacja Doliny Baryczy Iwona Grobelna
53. Jan Bernacki	112. Stowarzyszenie „Brapoja” Halina Smolińska
54. Anna Lorek	113. Ochotnicza Straż Pożarna Przygodziczki Paweł Chudy
55. Rafał Ozga	
56. Ryszard Jan Wróblewski	
57. Marcin Radosław Broda	
58. Edmund Radziszewski	
59. Piotr Kryszczak	
60. Inga Demianiuk-Ozga	
61. Katarzyna Magdalena Misiak	
62. Paweł Antoniewicz	
63. Anna Klis	
64. Wiesław Bienkiewicz	
65. Chudzińska - Szażyk Ewelina	
66. Wybierata Paweł	
67. Piotrowska Eliza	
68. Józków Tadeusz	
69. Renata Jakubowska	
70. Paweł Kowalski	
71. Rafał Tatarek	
72. Tomasz Wojciech	
Członkowie reprezentujący sektor społeczny osoby fizyczne rybacy	Członkowie reprezentujący sektor publiczny
73. Marian Kuczyński	114. Gmina Twardogóra Jan Dżugaj
74. Stanisław Mazur	115. Gmina Cieszków Ignacy Miecznikowski
75. Waldemar Mierzwa	116. Gmina Przygodzice Krzysztof Rasiak
76. Witold Łabaczuk	117. Powiat Milicki Joanna Maja Jeż
77. Kazimierz Grzemski	118. Gmina Sośnie Andrzej Pańczyszyn
78. Ireneusz Głowacz	119. Gmina i Miasto Odolanów Agnieszka Karwik
79. Mariusz Buszyński	120. Gmina Krośnice Joanna Monastyrska
80. Andrzej Buliński	121. Gmina Milicz Magdalena Fortuniak
81. Wanda Kraśniewska	122. Gmina Żmigród Piotr Truszkowski
82. Leon Janusz Patkowski	
83. Jan Szymczak	
84. Jadwiga Pasieczna	
85. Jerzy Kabaciński	
86. Wacława Kabacińska	
87. Adolf Zagrobelny	
88. Gospodarstwo Rybackie Milicz Józef Wiśniowski	
89. Tomasz Trzcieliński	
90. Anna Trzcielińska	
91. Agnieszka Tatarek	
92. Irena Steblecka	
93. Jerzy Jankowiak	
94. Raftowicz Regina	
95. Girus Grzegorz	
96. Antkowiak Marek	
97. Domagała Tomasz	
Członkowie reprezentujący sektor społeczny NGO	
98. Stowarzyszenie Ekologiczne „Etna” Roman Guziak	
99. Rada Gminy Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe Zenon Walczak	
100. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Cieszkowskiej Krajewska Grażyna	
101. Milicki Klub Jeździecki Traper Kazimierz Pochodyła	
102. Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej w Parku Krajobrazowym "Dolina Baryczy" Paweł Chudziński	
103. Stowarzyszenie Św. Marcina Patrona Ziemi Odolanowskiej Marian Janicki	
104. Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych Na Rzecz Topoli Osiedle Henryk Czechak	
105. Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Ekologicznej "Dolina Baryczy" Zofia Pietryka	
106. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Lędzina Beata Piekalska	
107. Stowarzyszenie "Potęga Lasu" Bożena Hołubka	
108. Fundacja Ekorozwoju Krzysztof Smolnicki	

Sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD również precyzuje statut. W rozdziale 3 § 19 i 20 statutu czytamy:

(§ 19) Utrata członkostwa może nastąpić na skutek:

- 1) pisemnej rezygnacji członka,
- 2) skreślenia z listy członków z powodu:
 - a) niepłacenia składek przez okres jednego roku po uprzednim upomnieniu przez Zarząd,
 - b) postępowania sprzecznego ze statutem lub uchwałami władz,
 - c) działania na szkodę Stowarzyszenia,
- 3) pozbawienia praw publicznych na mocy prawomocnego wyroku sądu,
- 4) śmierci członka,
- 5) wygaśnięcia pełnomocnictwa do reprezentowania jeśli nie dotrzymany zostanie §11.2.f,
- 6) rozwiązania Stowarzyszenia.

(§ 20)

1. Nabycie i utrata członkostwa następuje w drodze uchwały przyjętej zwykłą większością głosów Zarządu Stowarzyszenia.
2. Od uchwał Zarządu Stowarzyszenia w przedmiocie wykluczenia członków zwykłych i wspierających Stowarzyszenia przysługuje odwołanie do Walnego Zgromadzenia Członków w terminie 21 dni od dnia doręczenia uchwały Zarządu o wykluczeniu.
3. Uchwała Walnego Zgromadzenia jest ostateczna i jest podejmowana na najbliższym Walnym Zgromadzeniu .

1.4 Struktura Rady, do której wyłącznej właściwości należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust.4 rozporządzenia nr 1698/2005, zwanej dalej „organem decyzyjnym”

Struktura Rady II kadencji skład wybrany UCHWAŁA XI/56/12 XI Walnego Sprawozdawczo -Wyborczego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” z dnia 26 czerwca 2012r.			
L.p.	Imię i Nazwisko	Sektor	Rekomendacja
1.	Iwona Grobelna	Spoleczny	Fundacja Doliny Baryczy
2.	Bożena Hołubka	Spoleczny	Stowarzyszenie „Potęga Lasu”
3.	Robert Kaczmarek	Spoleczny	Towarzystwo Miłośników Przygodzic
4.	Jerzy Kątny	Spoleczny	Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Ostrowsko - Ostrzeszowskiej „W Siodle”
5.	Grażyna Krajewska	Spoleczny	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Cieszkowskiej
6.	Zofia Pietryka	Spoleczny	Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Ekologicznej „Dolina Baryczy”
7.	Marcin Broda	Spoleczny	Osoba fizyczna
8.	Beata Piekalska	Spoleczny	Stowarzyszenia na Rzecz Promocji i Rozwoju Wsi Lędzina
9.	Grzegorz Matłoka	Gospodarczy	Agro Spa Chynowa
10.	Anna Moczulska	Gospodarczy	Turystyka Wiejska Ceglany Dom
11.	Małgorzata Krzyżoszczak	Gospodarczy	Mirostław Krzyżoszczak
12.	Włodzimierz Ranozek	Gospodarczy	Działalność gospodarcza
13.	Hanna Jankowska	Gospodarczy	Działalność gospodarcza
14.	Joanna Maja Jeż	Publiczny	Powiat Milicki
15.	Agnieszka Karwik	Publiczny	Gmina Odolanów
16.	Piotr Truszkowski	Publiczny	Gmina Żmigród
17.	Anna Lorek	Publiczny	Gmina Twardogóra
18.	Andrzej Pańczyszyn	Publiczny	Gmina Sośnie
19.	Edmund Radziszewski	Publiczny	Gmina Przygodzice
20.	Joanna Monastyrka	Publiczny	Gmina Krośnice
21.	Rafał Ozga	Publiczny	Gmina Cieszków
22.	Magdalena Fortuniak	Publiczny	Gmina Milicz

Powołanie i zmiana składu organu decyzyjnego - Rady LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” następuje zgodnie z zapisami statutu - rozdział 4, zapisy statutu zapewniają reprezentatywność wszystkich sektorów w uwzględnieniu parytetu równowagi(zgodnie z art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia nr 1698/2005 z dn. 20 września 2005, w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez EFROOOW- Dz. Urz. UE L277 z dn. 21.10.2005), oraz powołanie, do składu Rady, osób o odpowiedniej wiedzy i doświadczeniu, zgodnej z celami LGD.

§ 33

1. Rada liczy do 25 członków.
2. W skład Rady wchodzi osoby wybrane przez Walne Zgromadzenie Członków spośród członków zwyczajnych Stowarzyszenia.
3. Pierwsze posiedzenie Rady celem ukonstytuowania zwołuje Zarząd.

4. Rada spośród siebie wybiera Przewodniczącego, Zastępcę Przewodniczącego oraz Sekretarza.
5. Członkowie Rady nie mogą być jednocześnie członkami Zarządu Stowarzyszenia lub Komisji Rewizyjnej

§ 34

Skład Rady stanowią w co najmniej 50% partnerzy reprezentujący sektor społeczny i gospodarczy w szczególności:

1. partnerzy gospodarczy i społeczni reprezentowani przez - osoby fizyczne lub prawne reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym między innymi organizacje zajmujące się ochroną środowiska naturalnego,
2. przedstawiciele sektora publicznego, reprezentujący jednostki samorządu terytorialnego należących do Stowarzyszenia.

§ 35

1. Członkowie Rady posiadają wiedzę i doświadczenie w zakresie rozwoju obszarów wiejskich lub realizacji projektów o tej tematyce.
2. Kandydaci na członków Rady przedstawiają pisemną rekomendację (wskazanie) udzieloną, przez jedną z działających na obszarze LGD:
 - 1) jednostkę samorządu terytorialnego,
 - 2) organizację pozarządową istniejącą bądź działającą na terenie Doliny Baryczy,
 - 3) partnera społecznego lub gospodarczego,
 - 4) inną osobę prawną, której działalność związana jest z realizacją celów Stowarzyszenia.

Sposób zmiany składu organu decyzyjnego zawarty jest w Rozdziale 4 § 22 statutu:

§ 22

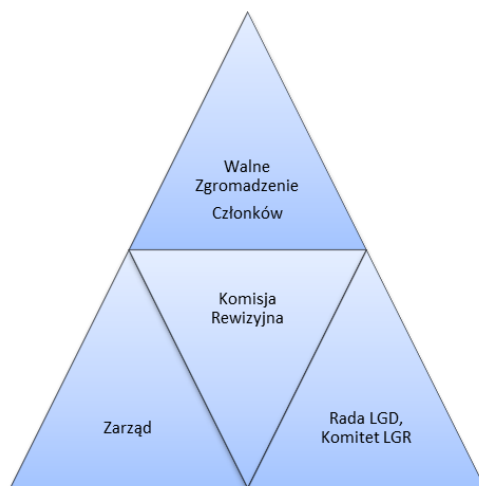
1. Kadencja Zarządu, Rady, Komitetu i Komisji Rewizyjnej trwa 4 lata.
2. Członek Zarządu, Rady, Komitetu i Komisji Rewizyjnej może być odwołany przez Walne Zgromadzenie przed upływem kadencji jeśli złożył rezygnację, wygasto pełnomocnictwo, nie wykonuje podjętych obowiązków, działa niezgodnie ze statutem, bądź w inny sposób zawiódł zaufanie członków Stowarzyszenia.
3. Wybór składu Zarządu, Rady, Komitetu i Komisji Rewizyjnej bądź uzupełnienie w czasie kadencji może nastąpić w drodze wyboru członka zwyczajnego, z pośród obecnych na posiedzeniu lub na podstawie złożonej wcześniej pisemnej deklaracji, uchwałą Walnego Zgromadzenia przy akceptacji bezwzględnej (50%+1) większości głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania w pierwszym terminie i bez względu na liczbę osób obecnych w drugim terminie
- 4 Sposób głosowania określony jest w § 47 ust.4 Statutu oraz w Regulaminie Obrad Walnego Zgromadzenia.

1.5 Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” działa w oparciu o organy:

1. Walne Zgromadzenie Członków
2. Zarząd
3. Radę LGD
4. **Komitet LGR**
5. Komisję Rewizyjną

a także Biuro Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

W ramach statutu dokładnie zostały opisane kompetencje i zadania poszczególnych organów. Warto wspomnieć, że jasno zostało rozdzielona funkcja zarządcza od decyzyjnej, choćby zapis Rozdziału 4 § 33 pkt.5 precyzuje, że „Członkowie Rady nie mogą być jednocześnie członkami Zarządu Stowarzyszenia lub Komisji Rewizyjnej”.

Każdy z wymienionych organów posiada swój Regulamin organizacyjny dokładnie opisujący zasady i procedury funkcjonowania. Regulaminy te są załącznikiem do Strategii a ich zapisy zapewniają przejrzystość i jawność działania i podejmowanych decyzji.

1. Najwyższą władzą w Stowarzyszeniu jest Walne Zgromadzenie Członków.

Do jego kompetencji należy:

- 1) ustalenie kierunków i programów działania Stowarzyszenia,
- 2) wybieranie członków Zarządu, Rady, Komitetu i Komisji Rewizyjnej oraz określenie trybu głosowania,
- 3) zatwierdzenia Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) oraz innych wymaganych przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 dokumentów celem przystąpienia do konkursu na realizację LSR,
- 4) zatwierdzenia Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich (LSROR) oraz innych wymaganych przepisami Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013”; dokumentów celem przystąpienia do konkursu na realizację LSROR.
- 5) rozpatrywanie sprawozdania z działalności organów Stowarzyszenia,
- 6) udzielanie absolutorium Zarządowi Stowarzyszenia ,
- 7) rozpatrywanie odwołania członków od uchwał organów Stowarzyszenia ich dotyczących,
- 8) podejmowanie uchwał o odwołaniu członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Komitetu i Rady,
- 9) uchwalanie Statutu i jego zmian,
- 10) uchwalanie Regulaminu Obrad Walnego Zgromadzenia Członków, Regulaminu Pracy Zarządu, Regulaminu Organizacyjnego Rady i Regulaminu Organizacyjnego Komitetu, Regulaminu Pracy Komisji Rewizyjnej.
- 11) uchwalanie Planu Pracy Komisji Rewizyjnej na podstawie projektu Planu opracowanego przez Komisję Rewizyjną”
- 12) uchwalanie wysokości składki członkowskiej i wpisowego na wniosek Zarządu,
- 13) podejmowanie uchwał stosownie do wniosków Zarządu, Rady, Komitetu, Komisji Rewizyjnej i członków Stowarzyszenia,
- 14) podejmowanie uchwał o rozwiązaniu Stowarzyszenia i przeznaczeniu jego majątku,
- 15) podejmowanie uchwał w przypadkach określonych niniejszym statutem oraz w innych sprawach nie zastrzeżonych do kompetencji pozostałych władz.

Załącznik nr 1:

REGULAMIN OBRAD Walnego Zgromadzenia Członków LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

2. Organem zarządzającym jest Zarząd, składa się z 5 osób, a do jego kompetencji należy:

- 1) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia,
- 2) reprezentowanie Stowarzyszenia i działanie w jego imieniu,
- 3) uchwalanie budżetu i jego wykonanie,
- 4) zarządzanie majątkiem Stowarzyszenia oraz powierzonymi mu środkami,
- 5) zaciąganie zobowiązań majątkowych,
- 6) zwoływanie Walnego Zgromadzenia Członków,
- 7) podejmowanie uchwał w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w Stowarzyszeniu,
- 8) nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami krajowymi i zagranicznymi,
- 9) powoływanie i rozwiązywanie zespołów roboczych, badawczych, problemowych i innych form organizacyjnych przydatnych w działalności Stowarzyszenia,
- 10) opracowywanie projektu Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) oraz innych wymaganych przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 dokumentów, celem przystąpienia do konkursu na realizację LSR,
- 11) opracowywanie projektu Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich (LSROR) oraz innych wymaganych przepisami Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013”; dokumentów celem przystąpienia do konkursu na realizację LSROR.
- 12) przygotowanie wniosków o dofinansowanie na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju i przystąpienie do konkursu na jej dofinansowanie,
- 13) przygotowanie wniosków o dofinansowanie na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich i przystąpienie do konkursu na jej dofinansowanie,
- 14) realizacja LSR zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w tym ogłaszanie konkursów na projekty, ich przyjmowanie i przedkładanie Radzie, celem dokonania wyboru projektów

do realizacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju,

- 15) realizacja LSROR zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 - 2013”, w tym ogłaszanie konkursów na projekty, ich przyjmowanie i przedkładanie Komitetowi, celem dokonania wyboru projektów do realizacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich.
- 16) opracowywanie wniosków i innych dokumentów w celu pozyskiwania środków na realizację celów z innych programów pomocowych,
- 17) wykonywanie innych działań wymaganych przepisami, związanych z realizacją LSR za wyjątkiem tych, które należą do wyłącznej kompetencji Rady
- 18) wykonywanie innych działań wymaganych przepisami, związanych z realizacją LSROR za wyjątkiem tych, które należą do wyłącznej kompetencji Komitetu.
- 19) dbanie o zachowanie demarkacji (rozdziatu) w realizacji zadań wynikających z wdrażania operacji związanych z LSR i LSROR oraz funkcjonowania organów w szczególności Rady i Komitetu, poprzez określenie linii demarkacyjnej we wszystkich dokumentach dotyczących zasad funkcjonowania Stowarzyszenia.
- 20) składanie sprawozdania z działalności Zarządu Walnemu Zgromadzeniu Członków,
- 21) tworzenie biura Stowarzyszenia oraz określanie struktury organizacyjnej biura i liczby zatrudnionych oraz określanie wysokości ich wynagrodzenia,
- 22) opracowanie projektu Regulaminu Pracy Zarządu.
- 23) opracowanie projektu Regulaminu Obrad Walnego Zgromadzenia Członków.

Załącznik nr 2:

REGULAMIN PRACY ZARZĄDU Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

3. Organem decyzyjnym jest Rada, która odpowiedzialna będzie za wybór operacji do realizacji. Do jej kompetencji należy:

- 1) wybór operacji (projektów), które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (zgodnie z art. 62 ust. 4 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r. w sprawie wsparcia Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L277 z 21.10.2005r. str. 1),
- 2) monitorowanie wdrażania operacji (projektów) realizowanych w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju,
- 3) składanie sprawozdań z działalności Walnemu Zgromadzeniu,
- 4) opracowanie projektu Regulaminu Organizacyjnego Rady.

Załącznik nr 3: REGULAMIN ORGANIZACYJNY RADY Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” (aktualizacja 25.01.2012)

4. Komisja Rewizyjna, składa się z 3 osób, jest organem kontrolującym całokształt działalności Stowarzyszenia. Do jej kompetencji należy:

- 1) przeprowadzanie okresowych kontroli działalności statutowej i finansowej Stowarzyszenia.
- 2) kontrola linii demarkacyjnej (rozdziatu) w realizacji zadań wynikających z wdrażania operacji związanych z LSR i LSROR oraz funkcjonowania organów w szczególności Rady i Komitetu.
- 3) wydawanie zaleceń pokontrolnych w przypadku stwierdzenia uchybień w działalności, określenie terminów oraz sposobów ich usunięcia,
- 4) opiniowanie sprawozdań z działalności finansowej i gospodarczej,
- 5) składanie sprawozdań z całokształtu swojej działalności na Walnym Zebraniu Członków oraz składanie wniosku o udzielenie absolutorium Zarządowi,
- 6) opracowanie projektu Regulaminu Pracy Komisji Rewizyjnej,
- 7) opracowanie corocznego projektu Planu Pracy Komisji Rewizyjnej

Załącznik nr 4:

REGULAMIN PRACY KOMISJI REWIZYJNEJ Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

5. Biuro LGD pomaga w organizacji pracy i realizacji zadań wszystkich organów „Partnerstwa dla Doliny Baryczy”

Warunki techniczne i lokalowe biura.

Dokładne dane teled adresowe:	Pl. Ks.E.Waresiaka 7,56-300 Milicz
Powierzchnia biura:	ok. 80 m ²
Liczba pomieszczeń:	5
Liczba stanowisk pracy:	12
Wydzielone miejsce na archiwum	tak
Możliwość obsługi potencjalnych beneficjentów	tak
Dostęp do Internetu:	tak
Dostępny sprzęt biurowy:	wyposażone miejsca pracy, sprzęt biurowy

Praca biura organizowana i nadzorowana jest przez Zarząd na podstawie odrębnego Regulaminu Pracy Biura,

Załącznik nr 5:

REGULAMIN PRACY Biura LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Załączniki 1 Regulaminu stanowi:

„Procedura zatrudnienia, opis stanowisk, wymagań kwalifikacyjnych pracowników oraz wysokości wynagrodzeń i zasad finansowania podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Biura Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”.

1.6 Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład ciała decyzyjnego

Analizując kwalifikacje organu decyzyjnego LGD Partnerstwo Doliny Baryczy, które zostały przedstawione w tabeli stanowiącej załącznik nr 11 do wniosku o wybór LGD można stwierdzić, iż wiedza i doświadczenie członków Rady w poszczególnych sektorach jest szeroko zróżnicowana i gwarantująca trafne podejmowania decyzji przez członków Rady w trakcie oceny merytorycznej projektów.

W składzie rady został zachowany parytet płci z 25 członków rady - dziesięć to kobiety oraz parytet sektorów, w których są przedstawicielami.

Analiza tabeli pozwala na następujące uogólnienie kwalifikacji wszystkich członków organu decyzyjnego II kadencji 20 spośród 22 osób uczestniczyło w pracach Rady LGD I kadencji:

Członkowie Rady II kadencji

- ❖ czynnie brali udział w warsztatach, szkoleniach lub wdrażaniu działań związanych z podejściem Leader i rozwojem obszarów wiejskich - dotyczy to zarówno Pilotażowego Programu Leader + (I i II schemat) oraz przygotowania Lokalnej Strategii Rozwoju,
- ❖ aktywnie działają na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,
- ❖ posiadają wiedzę i doświadczenie z zakresu wspierania rozwoju ze środków Unii Europejskiej,
- ❖ posiadają wiedzę i doświadczenie z zakresu rozwoju turystyki i agroturystyki,
- ❖ posiadają doświadczenie z zakresu działań edukacyjnych,
- ❖ posiadają wiedzę i doświadczenie z zakresu ochrony środowiska i finansów,
- ❖ posiadają doświadczenie w zakresie oceny wniosków,
- ❖ posiadają znajomość języka niemieckiego lub angielskiego.

Załącznik nr 6:

Szczegółowy opis wiedzy i doświadczenia, zgodnie z zakresem załącznika nr 11 do wniosku o wybór LGD (aktualizacja 26.06.2012)

1.7 Doświadczenie LGD i partnerów LGD w realizacji operacji

Doświadczenie członków albo partnerów LGD w zakresie realizacji projektów stanowi załącznik nr 17 do wniosku o wybór LGD. W załączniku tym wymienione zostały najważniejsze projekty realizowane przez członków LGD.

- ❖ 24 z wymienionych projektów było o podobnym zakresie do operacji, które mogą być realizowane w ramach działań osi 3 i 4 Programu Leader, lub były realizowane w ramach działania, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt. 1 lit. B rozporządzenia,

- ❖ 10 z wymienionych projektów to inne projekty realizowane na obszarach wiejskich.

Załącznik nr 7:

Doświadczenie LGD i partnerów LGD, zgodnie z zakresem załącznika nr 17 do wniosku o wybór LGD

2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.

Nazwa	Typ gminy	Ludność (31 XII 2006)	Powierzchnia [km ²]
Cieszków	wiejska	4 651	100,7
Krośnice	wiejska	8 054	178,73
Milicz	miejsko - wiejska	24 104	435,6
Odolanów	miejsko - wiejska	13 942	136
Przygodzice	wiejska	11 430	163
Sośnie	wiejska	6 698	187,4
Twardogóra	miejsko - wiejska	12 948	168
Żmigród	miejsko - wiejska	15 062	293
Suma		96 889	1662,43

2.2.1 Uwarunkowania przestrzenne

- ❖ Obszar Partnerstwa obejmuje 5 gmin województwa dolnośląskiego (Cieszków, Krośnice, Milicz, Twardogóra, Żmigród) oraz 3 gminy województwa wielkopolskiego (Odolanów, Przygodzice, Sośnie).
- ❖ Teren Partnerstwa położony jest w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego oraz w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego.
- ❖ Wszystkie gminy należą do zlewni rzeki Baryczy prawostronnego dopływu rzeki Odry.
- ❖ Najdalej wysunięta na północ jest gmina Cieszków, a na południe gmina Twardogóra. Najbardziej na zachód położona jest gmina Żmigród a na wschód gmina Przygodzice.
- ❖ Administracyjnie gminy z obszaru partnerstwa należą do 4 powiatów: milickiego (Cieszków, Krośnice, Milicz), ostrowskiego (Odolanów, Przygodzice, Sośnie), oleśnickiego (Twardogóra) oraz

trzebnickiego (Żmigród). Spośród 8 gmin 4 są gminami miejsko-wiejskimi (Milicz, Twardogóra, Żmigród, Odolanów) a 4 gminami wiejskimi (Cieszków, Krośnice, Przygodzice, Sośnie).

- ❖ Powierzchnia Partnerstwa wynosi 1662,43 km². Teren ten zamieszkuje 96 889 mieszkańców, z czego 30 306 (31,3% mieszkańców obszaru) to mieszkańcy miasta a 66 583 (68,7% mieszkańców obszaru) to mieszkańcy wsi, sprawia to, że obszar Partnerstwa zaliczany jest do mało zurbanizowanych. Na 1 km² przypada 58,3 mieszkańców.

2.2.2 Uwarunkowania geograficzne

- ❖ **Obszar leży** na terenie makroregionu geograficznego Obniżenia Milicko-Głogowskiego, w dwóch mezoregionach: Kotlinie Żmigrodzkiej i Kotlinie Milickiej, obejmując też rozdzielające je Wzgórze Krośnickie - część Wału Trzebnickiego (wg klasyfikacji Kondrackiego).
- ❖ **Według podziału geobotanicznego** Szafera obszar Doliny Baryczy należy do Okręgu Baryckiego, Krainy Wielkopolsko - Kujawskiej, Pododdziału Pasa Wielkich Dolin, Prowincji Niżowo - Wyżynnej.
- ❖ **Według rejonizacji przyrodniczo - leśnej** obszar leży w krainie V - Śląskiej, w północnej części Dzielnicy Wzgórz Dolnośląskich.
- ❖ **Obszar realizacji LSR obejmuje obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowanie (ONW) wszystkie 8 gmin objętych jest Strefą Priorytetową o nazwie Obszar Przyrodniczo Wrażliwy „Dolina Baryczy”.**

2.2.3 Uwarunkowania przyrodnicze

Klimat

Klimat Doliny Baryczy jest umiarkowanie ciepły. Kształtują go głównie masy powietrza pochodzenia polarno-morskiego znad Atlantyku. Przeważają wiatry zachodnie i południowo - zachodnie. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,7 °C. Średnia temperatura najzimniejszego miesiąca stycznia wynosi - 1 °C, a najcieplejszego lipca 19 °C. Suma roczna opadów waha się od 500 - 550 mm nad dolną Baryczą do 569 - 637 mm nad środkową i górną Baryczą.

Ekosystemy i użytkowanie ziemi

Dzisiejszy krajobraz Doliny Baryczy został ukształtowany przez wiele stuleci działalności ludzkiej, w szczególności przez datującą się od średniowiecza gospodarkę stawową. Powierzchnie zajęte przez stawy, łąki, pola uprawne i lasy zmieniały się w zależności od sytuacji gospodarczo-politycznej, a także czynników klimatycznych, zwłaszcza wielkości opadów. Był to układ dynamiczny - poszczególnym terenom nadawano w różnych okresach różne funkcje. Stawy ekstensywnie użytkowane, z wyspami, płyciznami, pasami szuwarów, otoczone łąkami, pastwiskami, polami ornymi, lasami a więc całą mozaiką siedlisk, stworzyły wspaniałe warunki do życia dla wielu gatunków ptaków, płazów, ryb, ssaków i bezkręgowców. Ze względu na bogactwo ornitofauny kompleksy stawów objęte zostały różnymi formami ochrony przyrody.

Czynnikami, które decydują o obecnej strukturze użytkowania ziemi w Dolinie Baryczy są przede wszystkim: wysoki odsetek ludności wiejskiej, niski poziom uprzemysłowienia, uwarunkowania historyczne, stopień przydatność warunków przyrodniczych dla rolnictwa i system ochrony przyrody. Obszar Dolina Baryczy charakteryzuje się stosunkowo niską przydatnością warunków przyrodniczych dla rolnictwa. Tym niemniej w strukturze użytkowania obszaru, mimo dużego udziału gleb nieurodzajnych V i VI klasy bonitacyjnej, dominują użytki rolne. Na obszarze ostoi ptasiej Natura 2000, na bazie której powołano LGD Dolina Baryczy, lasy i grunty leśne pokrywają ok. 34%, łąki i pastwiska 23,7%, grunt pod wodami 11%. Pozostałe grunty to obszary zajęte przez zabudowę, przez infrastrukturę komunikacyjną, nieużytki oraz wody.

Znaczne obszary Doliny Baryczy pokrywają lasy. 34% to znacznie więcej niż średnia krajowa i średnia dla województwa dolnośląskiego, która wynosi ponad 28%. Przeważają tu lasy iglaste oraz mieszane. Do lasów będących chronionymi siedliskami przyrodniczymi Natura 2000 zaliczono prawie 3500 ha powierzchni, czyli prawie 10% z całkowitej powierzchni lasów w obszarów siedliskowego.

Niemal cała powierzchnia leśna jest własnością Skarbu Państwa, a zarządzana jest przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”. Gospodarka prowadzona przez Lasy Państwowe sukcesywnie dostosowywana jest do modelu lasu wielofunkcyjnego, w których obok dominującej do niedawna funkcji produkcyjnej, uwzględnia się inne funkcje, w tym ochrony przyrody i rekreacyjną.

Udział trwałych użytków zielonych w poszczególnych gminach wchodzących w skład obszaru Natura 2000 jest zróżnicowany i wprost proporcjonalny do udziału słabych gleb. Charakterystyczne jest występowanie dużych areatów łąk i pastwisk w gminach obejmujących przyródłowy odcinek Baryczy (Sośnie 16%, Przygodzice 17%, Odolanów 26%). Zachowały się tu stosunkowo duże obszary łąkowych ekosystemów otwartych, a zwłaszcza wyróżniający się, unikatowy na Dolnym Śląsku, rozległy kompleks bardzo cennych pod względem przyrodniczym Łąk Odolanowskich.

W ostatnich latach na obszarze doliny Baryczy w strukturze użytkowania gruntów zaznaczył się wyraźny spadek udziału użytków zielonych na korzyść lasów i gruntów ornych. Zmniejszanie się areatu łąk i pastwisk jest istotnym niebezpieczeństwem z punktu widzenia zachowania różnorodności przyrodniczej tego obszaru.

Znaczny udział powierzchniowy gruntów pod wodami wynoszący 11% (średnia dla kraju: 2,7%) spowodowany jest obecnością na tym obszarze największego w Polsce kompleksu hodowlanych stawów rybnych. Zbiorniki wodne są najważniejszym przyrodniczo typem siedliska na tym terenie. Prawie wszystkie obecnie występujące zbiorniki, poza kilkoma małymi starorzeczami koło Sułowa, to stawy, których historia sięga średniowiecza. Z nimi związana jest znaczna część różnorodności przyrodniczej obszaru, w tym większość wartości stanowiących o uznaniu go za obszar ptasi (łągowiska, żerowiska oraz miejsca postojów podczas migracji ptaków), a także część gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (różanka, wydra, bóbr, kumak nizinny, traszka grzebieniasta oraz stałe żerowiska nietoperzy).

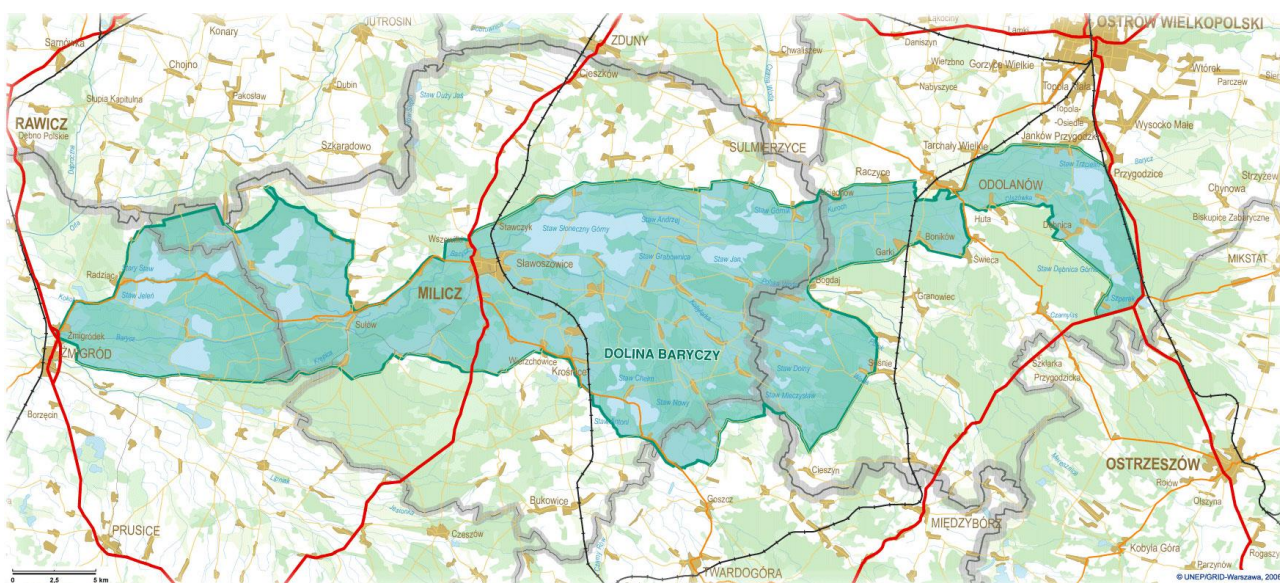
Większość stawów znajduje się we własności Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowego Zakładu Budżetowego „Stawy Milickie”. Jednak obecnie trwają przekształcenia własnościowe PZB i nieznana jest ich najbliższa przyszłość. Doświadczenia ostatnich lat wskazują na to, że państwowa własność sprzyja zachowaniu wartości przyrodniczych obszaru. Na stawach prywatnych lub dzierżawionych wartości przyrodnicze zwykle niemal natychmiast zanikają wskutek intensyfikacji produkcji i zniszczenia towarzyszących stawom ekosystemów kluczowych dla zachowania populacji ptaków. Na stawach znajdujących się we własności Skarbu Państwa prowadzona jest obecnie gospodarka ekstensywna, sprzyjająca utrzymaniu ich walorów przyrodniczych.

Ekosystemy pozostające pod silnym wpływem antropopresji (wsie, miasta, miejsca eksploatacji kopalin) zajmują niespełna 3% powierzchni obu obszarów i nie mają znaczenia dla ochrony siedlisk Natura 2000. Budynki i piwnice stanowią natomiast istotne miejsca występowania nietoperzy, które zakładają w nich kolonie łągowe oraz zimowiska. Piaskownie i żwirownie są miejscem łągów świergotka polnego.

Istniejąca obecnie mozaika form użytkowania terenu (stawy, użytki zielone, grunty orne) jest optymalna dla funkcjonowania chronionych gatunków roślin i zwierząt i z tego względu jej zachowanie staje się bardzo ważnym celem ochrony.

Obszary chronione

Ze względu na swoje wybitne walory przyrodnicze obszar Doliny Baryczy objęty jest różnymi formami ochrony. Znajduje się tu największy park krajobrazowy w Polsce, kilka rezerwatów - w tym jeden objęty światową konwencją o ochronie obszarów wodno-błotnych, a w ostatnich latach wyznaczone zostały dwa obszary sieci Natura 2000.

Obszar Specjalnej Ochrony „Dolina Baryczy” sieci Natura 2000 został powołany do życia

rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku i obejmuje obszar 55516,83 ha (ok. 76% w woj. dolnośląskim i 23% w woj. wielkopolskim). OSO „Dolina Baryczy” spełnia w Polsce szczególnie istotną rolę w ochronie bardzo bogatego zespołu gatunkowego ptaków związanych z wodami otwartymi i siedliskami im towarzyszącymi, takimi jak trzcinowiska, szuwały, wilgotne zarośla i łąki i pastwiska. Na obszarze tym zidentyfikowano łącznie 64 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 37 gatunków lęgowych i 27 gatunków migrujących.

Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą” (tzw. ostoja siedliskowa), nie posiada jeszcze statusu prawnego. Obejmuje 82026,38 ha (ok. 78% w woj. dolnośląskim i 22% w woj. wielkopolskim), o długości granic 281,6 km. SOO „Ostoja nad Baryczą” pokrywa się z niewielkimi odchyleniami z granicami Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy.

Przed przeprowadzeniem inwestycji i przedsięwzięć mogących negatywnie wpłynąć na gatunki i siedliska chronione w ramach sieci Natura 2000 wymagane jest przeprowadzenie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Na terenie obszaru znajdują się następujące rezerваты: Stawy Milickie, Wydymacz, Olszyny Niezgodzkie. **Rezerwat Stawy Milickie** jest objęty **Konwencją Ramsar** (o ochronie obszarów wodno-błotnych). Rezerwat „Stawy Milickie” odgrywa znaczną rolę w ochronie fauny, szczególnie ptaków.

Tereny o powierzchni 25 700 ha mają status ostoi ptasich o międzynarodowym znaczeniu (**Important Bird Areas** - w ramach programu organizacji *BirdLife International*). Stawy Doliny Baryczy o powierzchni 7 000 ha zaliczone zostały do światowej sieci obiektów wodnych **Living Lakes**.

Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” pozostaje pod nadzorem odpowiednio Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych oraz Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego. Park ma duży wpływ na chronione siedliska przyrodnicze i zwierząt, dlatego, iż istnieje konieczność uzgadniania na jego terenie nowych inwestycji. Częściowo zabezpiecza przed zagospodarowaniem w niewłaściwy sposób obszarów cennych przyrodniczo. Jest to największy park krajobrazowy w Polsce.

To właśnie w dużej mierze bogactwo przyrodnicze i istniejący tu system obszarów chronionych decyduje o specyfice i możliwościach rozwoju obszaru.

Bogactwa naturalne

Na obszarze Doliny Baryczy występują złoża surowców naturalnych takich jak: kruszywa naturalne (piaski, żwiry, pospółki), surowce ilaste oraz gaz. Złoża surowców naturalnych występujące na obszarze Doliny Baryczy nie stanowią podstawy rozwoju gospodarczego, z wyjątkiem złóż gazu znajdujących się na terenie Powiatu Ostrowskiego i złóż w okolicach Wierzchowic, powiat Milicki.

Część złóż jest konfliktowa ze względu na położenie na obszarach chronionych. Złoża gazu ziemnego są zagrożone wybuchem i pożarem.

Zanieczyszczenia środowiska

Stan zanieczyszczenia powietrza i źródła emisji

Dolina Baryczy należy do czystszych rejonów Dolnego Śląska i Wielkopolski. Udział w sumie emisji zanieczyszczeń jest minimalny, gdyż praktycznie bardzo niewiele jest zakładów szczególnie szkodliwych, które wyłącznie uwzględniane są w tych sumach. Wyjątkiem jest tutaj teren gmin z wielkopolskiej części Doliny Baryczy, które znajdują się w sąsiedztwie Ostrowa Wielkopolskiego i docierają do nich zanieczyszczenia generowane przez tę aglomerację.

Głównym źródłem emisji są zanieczyszczenia pochodzące z palenisk domowych i lokalnych kottowni. Obiekty - głównie użyteczności publicznej np. szkoły i urzędy - opalane są gazem lub olejem opałowym. W paleniskach domowych najczęściej stosowane są paliwa stałe, tj. węgiel, chociaż coraz powszechniejsze jest drzewo, co wiązać należy ze wzrostem cen innych mediów.

Pewien wpływ na stan czystości atmosfery mają emisje pochodzące ze środków transportu. Zasięg przestrzenny tego typu zanieczyszczeń jest jednak lokalny, a przewietrzanie terenu umożliwiła rozproszona zabudowa, odsunięta od ciągów komunikacyjnych. Prognozowany wzrost ruchu samochodowego stwarzać jednak będzie zagrożenie dla warunków aerosanitarnych położonej w sąsiedztwie dróg zabudowy.

Zanieczyszczenia gleb

Na terenie Doliny Baryczy średnia zawartość metali ciężkich w glebie kształtuje się na poziomie dopuszczalnym. Zgodnie z klasyfikacją Instytutu Upraw i Nawożenia w Puławach (IUNG), zawartość w gruntach metali ciężkich z 2000 r., na terenie Doliny Baryczy charakteryzuje się zawartością naturalną podwyższoną (niestanowiącą zanieczyszczenia) związków kadmu Cd, miedzi Cu, niklu Ni, ołowiu Pb i cynku Zn, co pozwala je zaklasyfikować do gleb o dużej wartości rolniczej. Środowisko glebowe wykazuje podwyższoną kwasowość, która jednak nie przekracza dopuszczalnych norm.

Zanieczyszczenia wód

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki komunalne, przemysłowe oraz

zanieczyszczenia obszarowe z rolnictwa. Poważne zagrożenie dla czystości wód stanowią ścieki odprowadzane z budynków mieszkalnych w miejscowościach zwodociągowanych, a nie posiadających sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków.

Analiza zmian stanu czystości wód powierzchniowych w czasie pozwala stwierdzić, że jakość tych wód utrzymuje się na podobnym poziomie lub uległa minimalnemu polepszeniu. Obniżenie poziomu niektórych zanieczyszczeń wynika z systematycznego podporządkowywania gospodarki wodno-ściekowej ochronie wód i środowiska przyrodniczego.

2.2.4 Uwarunkowania historyczne

Historia polityczna

Bagnista Dolina Baryczy stała się naturalną granicą oddzielającą ziemie Śląska od Wielkopolski. Dolina była we wczesnym średniowieczu ośrodkiem osadniczym nieznanego plemienia, określanego w literaturze jako śląsko - wielkopolskie. Prawdopodobne było to plemię Trzebowian, znane z pochodzącego z XI wieku tzw. dokumentu praskiego. Dokument ten określał zasięg czeskiego władztwa, które wówczas obejmowało Śląsk i wraz z nim dolinę Baryczy, zanim ten region wszedł w skład państwa Piastów. W przewężeniach doliny powstały najważniejsze grody kasztelańskie: Milicz i Żmigród, przy którym lokowano w połowie XIII wieku pierwsze w dolinie Baryczy miasto. Wraz z narastającym rozdrobnieniem feudalnym Śląska w XIII i XIV wieku, dolina Baryczy znalazła się w granicach księstwa głogowskiego, a następnie w granicach oleśnickiego, które w początku XIV wieku uznało lenną zwierzchność króla czeskiego. Górna część doliny znalazła się pod bezpośrednim panowaniem korony Polskiej.

Pod koniec XV wieku, wraz z wymarciem linii Piastów oleśnickich, nastąpiło dalsze rozdrobnienie księstwa i władztwa feudalnego w dolinie Baryczy. Najpierw wydzielono z niego wolne państwo stanowe w Sycowie, następnie w Żmigrodzie i Miliczu. W XVI wieku państwo milickie i żmigrodzkie znalazło się w posiadaniu rodu Kurzbachów. Intensywne inwestycje w budowę stawów rybnych, melioracje i zakładanie nowych wsi, przy wystawnym trybie życia, doprowadziły jednak ten ród do bankructwa. Ostatni jego przedstawiciel zmarł w początkach XVII wieku w przytułku. W XVII i XVIII wieku wydzielono dalsze, mniejsze wolne państwa stanowe w Sułowie, Cieszkowie, Nowym Zamku i Goszczu. Dużego znacznego znaczenia nabrały miejscowe rody magnackie, w których prywatnym posiadaniu znajdowała się większość tych ziem aż po II wojnę światową. Do najważniejszych należeli Hatzfeldowie (Żmigród), Maltzanowie (Milicz), Reichenbachowie (Goszcz) i Hochbergowie (Nowy Zamek - Wierzchowice).

Wiek XVI przyniósł na Śląsku panowanie austriackich Habsburgów, po przejęciu przez nich korony czeskiej oraz wprowadzenie reformacji. Po latach pokoju nastąpiła wraz z wiekiem XVII wyniszczająca wojna 30-letnia. Ofensywa kontrreformacji sprawiła, że przeważający ilościowo nad katolikami miejscowi ewangelicy dopiero po 1707 uzyskali prawo budowy własnej świątyni. Był to Kościół Łaski w Miliczu. Tym bardziej ochoczo miejscowe rody poparły sprzyjającego ewangelikom króla pruskiego, który zajął Śląsk w 1740 roku. Pięćdziesiąt trzy lata później, w wyniku II rozbioru Polski, również wielkopolska część doliny znalazła się w państwie pruskim. Władze pruskie zniósły dawne księstwa i wprowadziły jednolity podział na powiaty tworząc je m.in. w Miliczu, Żmigrodzie oraz Odolanowie.

Przemiany etniczne

W części wielkopolskiej zdecydowanie przeważa autochtoniczna ludność rolnicza. Ciekawe, że tereny przygraniczne w Wielkopolsce są w dużej części zasiedlone przez potomków ludności przybyłej dawniej ze Śląska, w wielu przypadkach przez uchodźców religijnych.

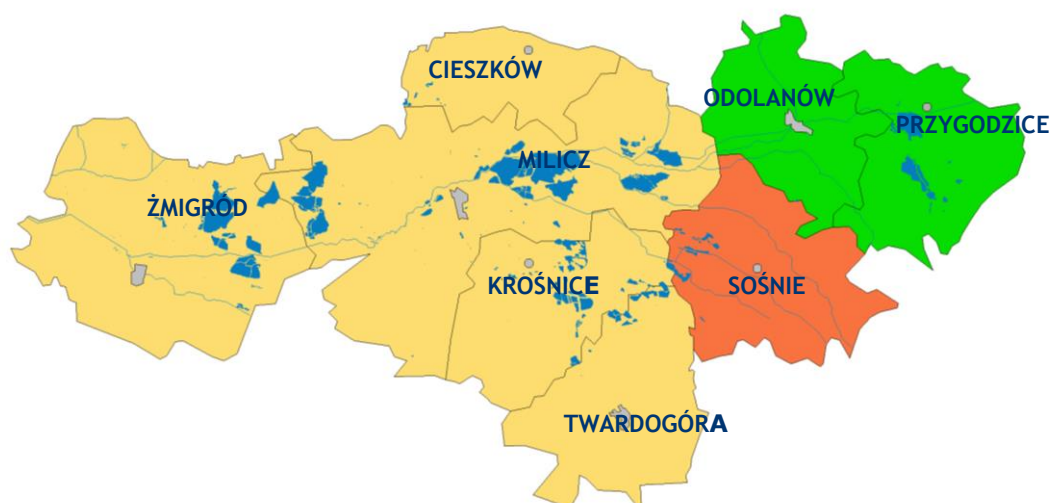
Osadnictwo w części śląskiej przebiegało w kilku odrębnych fazach, począwszy od średniowiecza aż po wiek XX. Najstarsza z nich, wczesnośredniowieczna, zachowała się w układach przestrzennych, czy w słowniach źródłach wielu nazw miejscowych. Druga faza lokacji wsi związana jest z działalnością kolonizacyjną dworu książęcego we Wrocławiu i Kościoła. Kolejne fazy osadnictwa nastąpiły w XVII w., (zwłaszcza po wojnie 30-letniej) oraz w XVIII w. - kolonizacja fryderycjańska, prowadzona po zajęciu Śląska przez Prusy. Mimo wielowiekowej kolonizacji i dominacji kultury niemieckiej oraz odcięcia granicą od ziem polskich, w niektórych wioskach język polski używany był aż po początek XX wieku. To

zdecydowało, że część śląskiego powiatu sycowskiego (obecna gmina Sośnie) w 1920 roku przyłączono do państwa polskiego, do którego weszła już w 1919 wielkopolska część doliny.

W styczniu 1945 ziemie Doliny Baryczy zostały zajęte praktycznie bez większych walk. Większość niemieckich mieszkańców uciekła jeszcze przed nadejściem frontu, pozostała część została wysiedlona. Pochodzenie ludności po dziś dzień ma wpływ na życie społeczne i wygląd poszczególnych wsi. Rozwojowi wsi sprzyjało zasiedlenie w przeważającej części przez mieszkańców jednej miejscowości. Zasiedlenie przez rodziny pochodzące z różnych stron sprawiło, że jeszcze teraz takie społeczności są słabiej zintegrowane. Jednocześnie znaczną część osadników w części dolnośląskiej stanowiła ludność przybyła z sąsiedniej Wielkopolski. Rodziło to szczególnie sporo antagonizmów, których echa widoczne są do dziś.

Autochtoni, których garstka została w części dolnośląskiej, dawno wtopili się w nowe społeczeństwo. Znaczna część dawnej ludności polskiej Śląska była ewangelikami. Skupiają ją jeszcze działające kościoły ewangelickie w Starej Hucie i Międzyborzu.

Mapka obrazująca granice administracyjne LGD

kolor zielony

Gminy historycznie wielkopolskie, w RP od roku 1919, obecnie w Wielkopolsce

kolor czerwony

Gmina historycznie śląska - Sośnie, w RP od roku 1920, obecnie w Wielkopolsce

kolor żółty

Gminy historycznie śląskie, w Polsce od roku 1945, obecnie na Dolnym Śląsku

Historia gospodarcza

Początki gospodarki stawowej w Dolinie Baryczy mogą przypadać już na XIII wiek, gdyż z tego okresu pochodzą pierwsze wzmianki o stawach z innych obszarów Śląska. Zainicjowanie gospodarki stawowej w Dolinie Baryczy przypisuje się cystersom, choć brak na to bezpośrednich dowodów. Powstanie dużych stawów, liczących nawet po kilkaset hektarów powierzchni, to zasługa rodu Kurzbachów władającego w XVI wieku baronatami milickim i żmigrodzkim.. Kurzbachowie zbankrutowali wskutek przeinwestowania i ich wielki majątek trafił w ręce innych rodzin magnackich. W XVII i XVIII wieku kolejne stawy były zakładane przez rody m.in. Maltzanów, Hatzfeldów, Reichenbachów i Hochbergów. Największa powierzchnię stawy milickie osiągnęły w XVIII wieku - około 14 tysięcy ha. Stawy wówczas podlegały one płodozmianowi - czasowo uprawiano na nich płody rolne, a porzucane zarastały lasem. Wzajemne proporcje stawów, pól, łąk i lasów zależały więc od koniunktury gospodarczej, procesów demograficznych i klimatu - szczególnie ilości opadów. W XIX stuleciu część z największych zbiorników została podzielona bądź trwale osuszona i zamieniona na pola uprawne.

Znaczącym dodatkowym źródłem dochodów dla ludności Doliny Baryczy pozostawał i pozostaje las - w

dawniejszych czasach, oprócz pozyskania drewna, rozpowszechnione było smolarstwo i węglarstwo (na potrzeby hutnictwa żelaza i szkła). Tradycja węglarstwa wróciła w końcu XX wieku, kiedy to pojawił się popyt na węgiel do grilla. Obfite występowanie rudy darniowej od zamierzchłych czasów było podstawą rozwoju hutnictwa i kowalstwa. Po okresie rozkwitu w XVI-XVIII wieku, przemysł ten zaniknął, pozostawiając liczne ślady w nazewnictwie. W Dolinie Baryczy rozwinęło się w XVIII-XIX hutnictwo szkła, w oparciu o miejscowe piaski i węgiel drzewny. Ważną gałęzią miejscowej gospodarki do drugiej wojny światowej było owczarstwo. Wytwarzaniu filcu służyły folusze, napędzane energią wodną. Młyny mielące ziarno zbóż napędzane były wodą lub wiatrem. Ostatni zabytkowy wiatrak zachował się w Duchowie.

Sieć dróg ostatecznie ukształtowała się w drugiej połowie XIX w. Wówczas powstała pierwsza linia kolei normalnotorowej, łącząc Milicz z Oleśnicą i Rawiczem oraz magistrala łącząca Żmigród z Wrocławiem i Poznaniem. Na przełomie XIX i XX w. powstała sieć prywatnych kolei wąskotorowych (750 mm) łączących Żmigród i Milicz z Wrocławiem przez Trzebnicę. Kolejka stopniowo uległa konkurencji transportu drogowego i ostatecznie jej tory rozebrano w początku lat dziewięćdziesiątych.

2.2.5 Uwarunkowania kulturowe

Dolina Baryczy nie obfituje w wybitne zabytki kultury materialnej, ale te, które istnieją, dobrze podkreślają jej specyficzny charakter obszaru leżącego na pograniczu Śląska i Wielkopolski. Na charakterze kultury Doliny odcisnęły też decydujące piętno warunki naturalne.

Z wczesnego średniowiecza pochodzą ślady najstarszych znaczących budowli obronnych w Dolinie Baryczy (grodziska w Lelikowie czy Wrocławicach). Po przyłączeniu do monarchii piastowskiej powstała tu kasztelania z ośrodkiem w grodzie w Miliczu, którego pozostałości widoczne są dobrze na północ od obecnego miasta. Pozostałości grodzisk wczesno- bądź średniowiecznych można znaleźć także w Kędziach, Korzeńsku, Żmigródku, Osieku Małym, Szarzynie, Kaszowie, Górach i Raczycach.

Ze średniowiecznych budowli obronnych na terenie doliny zachował się jedynie zamek w Miliczu. Pierwsza murowana rezydencja wzniesiona dla biskupów wrocławskich powstała tu na przełomie XIII i XIV wieku. Średniowieczne zamki obronne istniały niegdyś również w Odolanowie, Sułowie i Żmigrodzie. Istniejąca w Żmigrodzie wieża mieszkalna zwana kasztelańską powstała w XVI wieku na fundamentach wieży średniowiecznej.

Zasadnicza sieć osadnicza uformowała się tu w okresie między XIII a XV wiekiem. Postały wówczas miasta Milicz, Żmigród i Odolanów. Dwa pierwsze posiadały fortyfikacje z bramami. Wówczas również ukształtowała się otwarta osada targowa Sułów, która prawa miejskie otrzymała dopiero w XVII wieku. Choć nie zachowały się żadne średniowieczne budowle mieszczkańskie, wnoszone tu z drewna, widoczną pozostałością do dziś jest rozplanowanie miasta z rynkiem i wychodzącymi z niego ulicami. W średniowieczu dochodzi wówczas także do szeregu lokacji wsi na prawie niemieckim. Charakterystyczny, regularny układ wsi średniowiecznych często można dość czytelnie odczytać do dziś. Intensywne zasiedlanie wnętrza Doliny nastąpiło dopiero w XVI wieku. W tym czasie były prowadzone planowe melioracje, zakładano nowe wsie i stawy, co nabrało tempa w XVII wieku z rozpowszechnieniem gospodarki folwarcznej. Zakładane w tym czasie wsie mają wyraźnie inny układ od wsi średniowiecznych. Są to rzędówki w układzie podobnym do wsi leśno - łanowych. Powstają też liczne folwarki, wsie folwarczne, a pośród niezamieszkałych obszarów leśnych, liczne przysiółki.

Z XVIII wieku pochodzą najstarsze zachowane nowożytnie rezydencje, zwłaszcza klasycystyczny pałac Maltzanów w Miliczu, jedyna z zachowanych w części północnej Dolnego Śląska rezydencji magnackich. Okazały pałac Hatzfeldtów w Żmigrodzie spłonął w roku 1945 (w roku 2008 ukończono remont zachowawczy części ruin). Dobrze zachowany jest pałac Burghausów w Sułowie. Szczególnie wyróżnia się pałac w Antoninie zbudowany w XIX w. przez Antoniego Radziwiłła. Oryginalny, drewniany pałac myśliwski według projektu znanego architekta Karla Schinkla, wstawił się pobytem i koncertami Fryderyka Chopina. W Mojej Woli znajduje się kolejny pałac myśliwski, tym razem wniesiony dla księcia oleśnicko-brunszwickiego Wilhelma, którego ściany zewnętrzne są wyłożone korą dębu korkowego. Interesujący jest zamek myśliwski Salischów zbudowany na kształt wieży rycerskiej na Wzgórzu Joanny koło Postolina. Mniej okazałe domy lub zamki myśliwskie znajdują się także w Możdżanowie i Wrocławicach.

W wielu miejscowościach Doliny Baryczy znajdowały się mniejsze pałace lub dwory. Dobrze zachowany jest pałac Volmersteinów w Krośnicach (dziś urząd gminy). Pochodzący z 1830 klasycystyczny dwór Koszutskich we Wziąchowie Wielkim, w stylu dworu polskiego, pełni funkcję pensjonatu. Zachowany jest także dwór w Miłostawicach. Mocno zrujnowane są dwory rodziny Mistchke w Kołędzie i Salischów w

Karminie, z innych zachowanych można wymienić Czarnogoździce, Bartniki, Uciechów, Hutę, Przygodzice. W ubogiej Dolinie Baryczy brakowało mieszkańcom środków na wznoszenie okazałych świątyń, powstawały one głównie z drewna i to jedynie w większych miejscowościach. Najstarsza zachowana drewniana świątynia, za to z unikalnym oryginalnym wyposażeniem, znajduje się w Trzebicku. Kościół św. Macieja w obecnym kształcie pochodzi z XVII wieku, został jednak wzniesiony na miejscu starszej świątyni, według podań założonej jeszcze przez św. Wojciecha. Drewniany kościół św. Barbary z XVIII wieku znajduje się w Górcie, na przedmieściu Odolanowa. Dopiero z przełomu XVI i XVII wieku pochodzi murowany późnogotycko - manierystyczny kościół św. Trójcy w Żmigrodzie.

Sytuacja zaczęła zmieniać się po wojnie 30-letniej. Katolicy Hatzfeldowie nie szczędzili pieniędzy na fundowanie nowych świątyń katolickich w tym zdominowanym przez ewangelików terenie. Pojawił się w ten sposób w Dolinie Baryczy nieznany tu wcześniej barok, od razu na dość wysokim poziomie. Szereg prac wykonał dla Hatzfeldów wrocławski architekt Krzysztof Hackner, poczynając od od barokizacji wnętrza żmigrodzkiego kościoła pw. św. Trójcy, poprzez zaprojektowanie żmigrodzkiego pałacu (1706-8), po wzniesienie kościołów w należących do nich wioskach: Korzeńsku, Bychowie i Radziądzu oraz kaplicy grobowej Hatzfeldów w żmigrodzkim kościele. Malowidła ściennie w tej ostatniej, podobnie jak obraz w ołtarzu głównym kościoła, są autorstwa słynnego śląskiego malarza Feliksa Antoniego Schefflera. Wysoki poziom artystyczny reprezentuje architektura kościoła św. Marcina w Barkowie, wzniesionego w 1787 r., warto też wspomnieć o barokowych kościołach w Powidzku, Odolanowie, Kuźnicy Czeszyckiej i Bukowicach.

Dla okolicznych świątyń ewangelickich wzorem stał się Kościół Łaski w Miliczu. Na skutek postanowień kończącego wojnę 30-letnią pokoju westfalskiego w 1648 r., śląskim ewangelikom pozwolono na zbudowanie jedynie trzech nowych świątyń, tzw. Kościołów Pokoju. Dopiero w 1707 r., na mocy zawartej w Altranstädt ugody między protestantami a cesarzem austriackim, stało się możliwe zbudowanie dalszych sześciu tzw. Kościołów Łaski. Kościół w Miliczu został zaprojektowany przez Gottfrieda Hoffmana i wzniesiony z drewnianej konstrukcji szkieletowej wypełnionej cegłą. Świątynia stała się wzorem dla wielu innych okolicznych kościołów ewangelickich, również o konstrukcji szkieletowej: w Sułowie, Wierzchowicach, w Odolanowie, a także dla katolickiej świątyni w Sułowie.

Z początku XIX wieku pochodzą dwie katolickie świątynie Milicza: św. Michała Archanioła i św. Anny, ufundowane przez protestanckiego właściciela miasta Joachima Karola von Maltzan. Wiek XIX i początek XX przyniósł powstanie szeregu eklektycznych świątyń ewangelickich: w Barkowie, Żmigrodzie, Powidzku, Gądkowicach, Sośni, Granowcu, Czarnymlesie. Ta ostatnia miejscowość zagubiona wśród puszczy i lasów doliny Baryczy stała się schronieniem różnych grup uchodźców religijnych: baptystów, mormonów, ponadto znajdowały się tu kościoły ewangelicki unijny, luterkański i kalwiński. Jako ostatni wzniesiono świątynię katolicką. Z XIX wieku pochodzi także katolicki, neoromański kościół Matki Boskiej Różańcowej w Antoninie, wzniesiony jako kaplica grobowa Radziwiłłów. Z innych świątyń trzeba także wymienić synagogi w Odolanowie i Miliczu.

Do 1945 roku, w dolinie Baryczy, podobnie jak na całym Dolnym Śląsku ewangelicy przeważali liczebnie nad katolikami w stosunku 2:1, a zróżnicowanie regionalne wynikało z różnych zaszczości historycznych. Podział wyznaniowy nie był jednoznaczny z podziałem narodowościowym na ludność polską i niemiecką. Po 1945 r. na pograniczu śląsko - wielkopolskim pozostała tylko mała część autochtonicznej polskiej ludności ewangelickiej. Dziś w Czarnym Lesie znajduje się jedna z dwóch czynnych świątyń ewangelickich w dolinie Baryczy, druga to niewielki kościół w Starej Hucie, wzniesiony w latach 30. XX wieku. Wraz z ludnością przybyłą ze wschodu po 1945 roku pojawiła się w dolinie Baryczy ludność wyznania prawosławnego, których parafia znajduje się dziś w Żmigrodzie.

Szczególną pozostałością po ewangelikach są liczne cmentarze. O ile cmentarze katolickie były zwykle lokalizowane przy kościołach parafialnych, to ewangelicy chowali swoich zmarłych zwykle tuż przy swoich wioskach, często na malowniczych wzniesieniach, śródpolnych zadrzewieniach lub w lesie. Najlepiej zachowane cmentarze znajdują się w Grabownicy, Starej Hucie i Czarnymlesie.

Ciekawym pomnikiem dawnej religijności są liczne przydrożne krzyże i kapliczki. Ze średniowiecza pochodzą kamienne krzyże zwane pokutnymi. Znajdują się one w Bychowie, Barkowie, Korzeńsku, Osieku i Powidzku. Ciekawe są oryginalne XIX - wieczne ludowe, wielofiguralne krzyże, w okolicy Odolanowa: dzieła ludowego artysty Pawła Brylińskiego.

Wędrując po stawach milickich warto zwrócić uwagę na liczne jazy i inne budowle hydrotechniczne jak syfony, akwedukty i mnichy, dziś już cenne zabytki techniki XIX i początku XX wieku. Najciekawsze z nich to drewniane jazy Niezgodna na zachód od Sułowa, w Rudzie Milickiej, Grabownicy, oraz leżący na wschód

od Milicza jaz Bolko o unikatowej walcowej konstrukcji. Z innych zachowanych zabytków techniki trzeba wymienić drewniany wiatrak - koźlak w Duchowie, oraz pozostałości licznych młynów wodnych, m.in. w Sułowie, Rudzie Milickiej czy Wrocławicach. Oryginalnym obiektem jest dawna łuszczarnia szyszek w Wałkowej. Niestety niewiele pozostało z innego zabytku techniki rozebranego w początku lat 90 - kolei wąskotorowej łączącej Sulmierzyce, Milicz i Żmigród. Jedyny zachowany budynek dworca znajduje się w Sułowie.

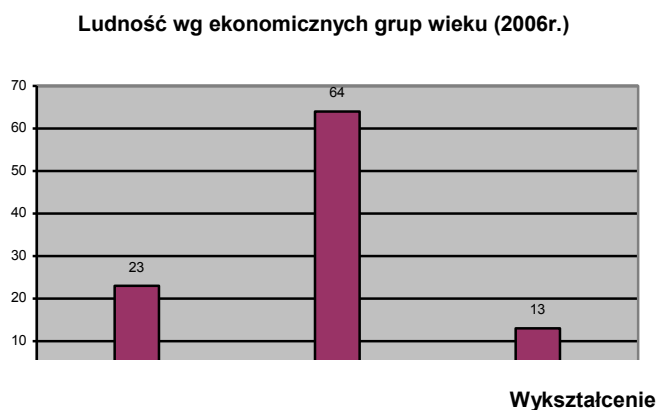
Przemierzając nadbaryckie wsie warto zwrócić także uwagę na sporą liczbę zachowanych chatup wiejskich szachulcowych bądź zbudowanych z muru pruskiego. Znajdują się one m.in. w Niezgodzie, Gogołowicach, Rudzie Milickiej, Gruszczyce. W tym ubogim rejonie dłużej niż w innych rejonach Śląska stawiano domy z tego najtańszego budulca. Również często sięgano po bloki rudy darniowej, wnosząc z niej zarówno budynki mieszkalne, gospodarcze jak i wykorzystując je do budowy rezydencji (bramy i grobowce w zespole pałacowym w Miliczu). Dziś doskonale wpisują się w nadbarycki krajobraz.

2.3 Ocena społeczno - gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej

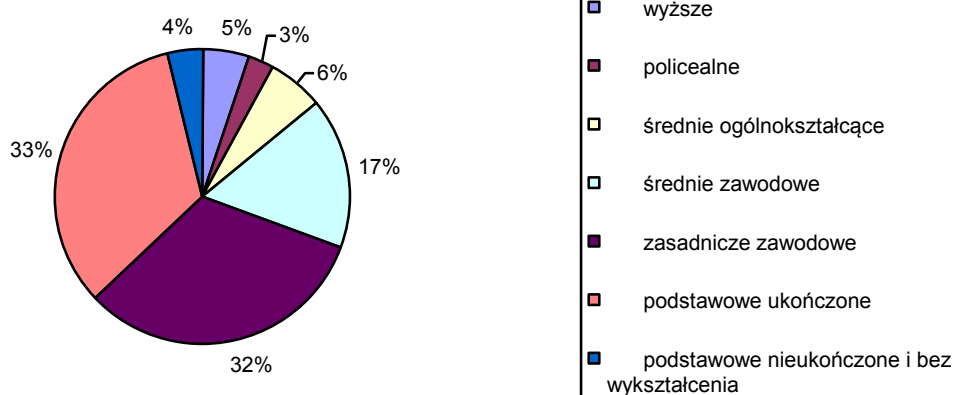
Uwarunkowania społeczne:

Według danych z 31 grudnia 2006 roku obszar LGD zamieszkuje 96 889 mieszkańców, z czego 48 837 to kobiety a 48 052 to mężczyźni.

Struktura wieku ludności obszaru wg ekonomicznych grup wieku przedstawia się następująco:

Widać więc, że ludność obszaru jest ludnością w przeważającej części w wieku produkcyjnym. Pozytywną tendencją jest również fakt, że w strukturze ludności procentowo więcej jest osób w wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym. Poważnym problemem społecznym obszaru jest **bezrobocie**.

Ostatnie zbiorcze dane o poziomie **wykształcenia** dla obszaru pochodzą z Narodowego Spisu Ludności w 2002 roku, wg tych danych poziom wykształcenia mieszkańców obszaru wygląda następująco: idąc więc, że mieszkańcy obszaru cechują się niskim poziomem wykształcenia aż 33% posiada jedynie wykształcenie podstawowe. Niezbędne jest więc podjęcie działań z zakresu edukacji formalnej i

nieformalnej podnoszącej poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców.

Dolina Baryczy jest w zadowalający sposób wyposażona w **instytucje edukacyjne**. Jednak poziom nauczania jest niższy niż w miastach, zdecydowanie brakuje również oddziałów szkół wyższych, które kształciłyby w wiedzy dotyczącej zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Na obszarze brakuje form edukacji pozaszkolnej, edukacji nieformalnej. Potrzeba dobrze wyposażonej bazy edukacyjnej do tego typu działań oraz programów edukacyjnych bazujących na walorach przyrodniczych i historycznych obszaru.

Baza edukacyjna na obszarze Doliny Baryczy:

	<i>Przedszkola</i>	<i>Szkoły podstawowe</i>	<i>Gimnazja</i>	<i>Szkoły średnie</i>	<i>Kształcenie uzupełniające</i>
Baza Edukacyjna	17	45	20	10	5

Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Obszar Doliny Baryczy jest w miarę dobrze wyposażony w infrastrukturę **ochrony zdrowia**. Co pozwala na zapewnienie podstawowej opieki mieszkańcom. Jednak brak jest poradni specjalistycznych, które znajdują się w dużych aglomeracjach Wrocławiu, Poznaniu i Ostrowie Wielkopolskim.

Baza ochrony zdrowia:

<i>Zakłady Opieki Zdrowotnej</i>	<i>Szpitala</i>	<i>Apteki</i>	<i>Stomatolog</i>	<i>Ośrodki Pomocy</i>
25	3	16	11	5

Opracowanie własne na podstawie danych gminnych

Sport i rekreacja:

Praktycznie w każdej gminie istnieje infrastruktura sportowa w postaci boisk trawiastych. W większości znajdują się również, najczęściej przy szkołach, sale sportowe. Dobrze rozwinięta jest sieć uczniowskich i ludowych klubów sportowych, zapewniających ludziom młodym możliwość aktywnego spędzenia czasu. W większości gmin brak jest jednak ośrodków sportu i rekreacji dysponujących kompleksową ofertą sportowo - rekreacyjną. Istniejące ośrodki, poza krośnickim i częściowo milickim są niestety przestarzałe i nie zapewniają odpowiedniego poziomu rekreacji.

Za plus uznać należy dużą aktywność klubów jeździeckich oraz zawiązanie współpracy pomiędzy klubami z gmin dolnośląskich i wielkopolskich co zaowocowało koncepcją powstania szlaku konnego wzdłuż rzeki Barycz. Rzeka ta okresowo wykorzystywana jest w celach rekreacyjnych przez organizowanie spływów kajakowych. Dolina Baryczy dysponuje również dobrze rozwiniętą siecią ścieżek rowerowych i coraz chętniej staje się celem weekendowych wyjazdów turystów z aglomeracji wrocławskiej i poznańskiej. Rozległe lasy, piękne krajobrazy oraz dobre i długie trasy piesze i rowerowe zachęcają coraz większą ilość turystów do odwiedzin w Dolinie Baryczy. A by to ofertę jeszcze bardziej urozmaicić i zwiększyć jej konkurencyjność za niezbędne należy uznać dalsze rozwijanie rekreacji konnej i kajakowej, stawiającej na aktywność i jednocześnie umożliwiające poznanie walorów przyrodniczych i kulturowych regionu.

Kultura:

Głównymi ośrodkami kulturalnymi w gminach są biblioteki, które nie zapewniają żadnych programów edukacyjnych poza możliwością wypożyczenia książek. W niektórych gminach działają też domy kultury, niestety, ze względu na brak funduszy nie mają wielu propozycji. Brak jest całościowego podejścia i

wspólnego programu dla jednostek kulturalnych. Zdecydowanie brak jest zaangażowania i wspólnych działań samorządu i organizacji pozarządowych na rzecz zdobycia środków i ożywienia instytucji kulturalnych regionu. Dużym, aczkolwiek niewykorzystanym potencjałem jest historia i kultura tego obszaru, oraz jej walor edukacyjny uczący tolerancji.

Do rozwoju i propagowania działań kulturalnych należałoby zaangażować również lokalne gazety, a na obszarze Doliny Baryczy dostępne są min.:

- ❖ „Panorama Milicka”,
- ❖ „Głos Milicza”,
- ❖ „Wiadomości Żmigrodzkie”,
- ❖ „Dzwonek Odolanowski”,
- ❖ „Sośnieńskie ABC”,
- ❖ „Twardogórski informator samorządowy”

Aktywność społeczna:

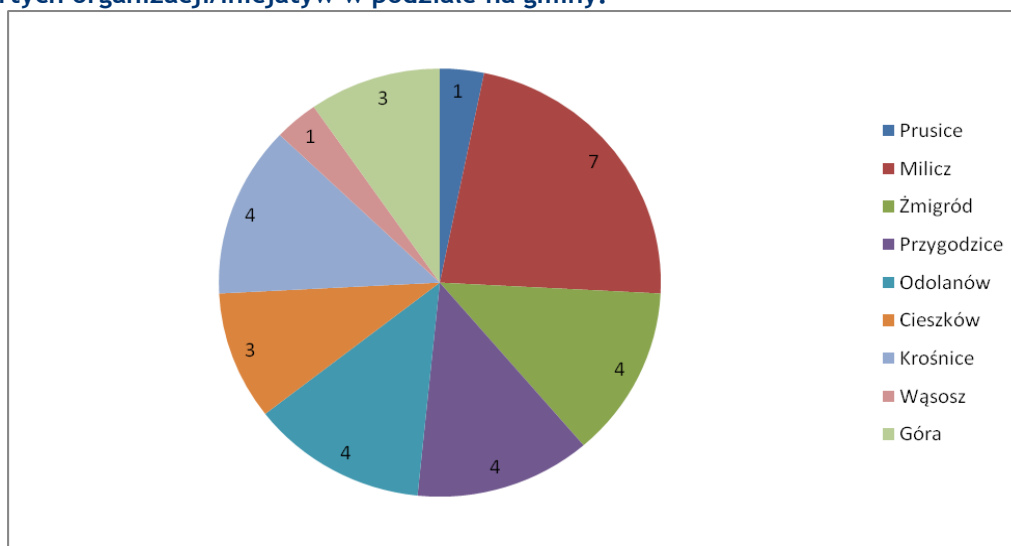
Według danych od gmin (grudzień 2008) na obszarze LGD działa około 100 zarejestrowanych organizacji pozarządowych. Spora część z tych organizacji to kluby i stowarzyszenia sportowe. Praktycznie w każdej gminie aktywnie działają również Ochotnicze Straże Pożarne (OSP).

Połowa z zarejestrowanych organizacji pozarządowych (dokładnie 49) przypada na Powiat Milicki, czyli gminy Cieszków, Krośnice, Milicz. Zdecydowana większość z tych organizacji przypada na gminę Milicz.

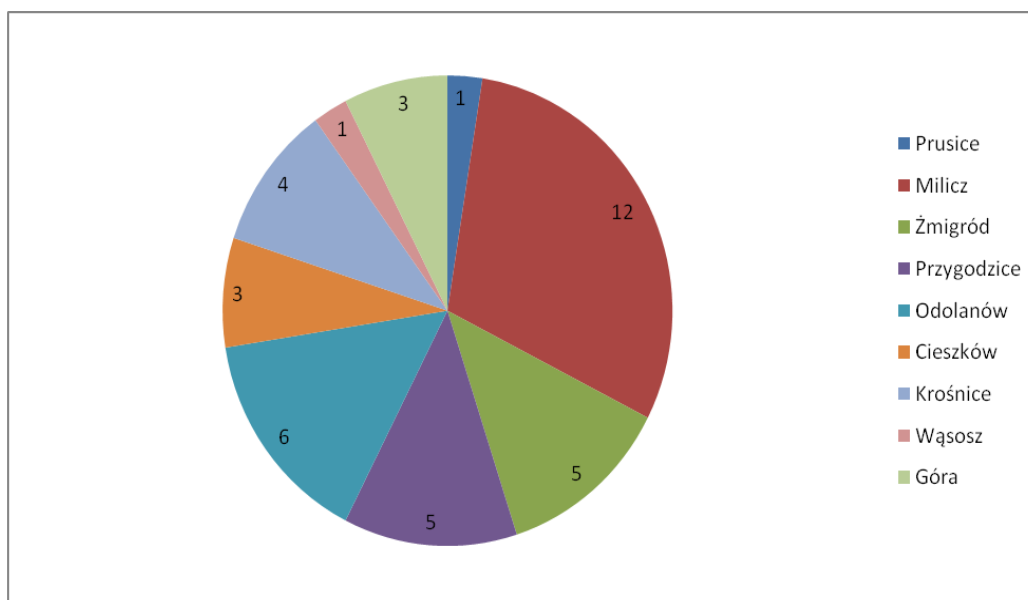
Z danych tych widać, że większość organizacji zarejestrowanych jest i działa na terenie gminy Milicz, wynikać to może przede wszystkim z zdecydowanie większej ilości mieszkańców. Zarejestrowane organizacje w większości zajmują się sprawami związanymi ze sferą społeczną - działania na rzecz niepełnosprawnych, na rzecz dzieci i młodzieży, przeciwdziałania uzależnieniom, na rzecz upowszechniania i rozwoju edukacji. W mniejszej ilości w sferze sportu czy na rzecz rozwoju gospodarczego. Pojedyncze organizacje zajmują się edukacją ekologiczną (np. Stowarzyszenie na rzecz Edukacji Ekologicznej „Dolina Baryczy”), rozwojem turystyki wiejskiej i agroturystyki (Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej w Parku Krajobrazowym „Dolina Baryczy” czy Agroturystyczne Stowarzyszenie „W siodle”), zachowaniem i promocją walorów regionu (Fundacja Doliny Baryczy czy Towarzystwo Miłośników Przygodzic) czy działalnością na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i swojej miejscowości (Stowarzyszenie na rzecz Promocji i Rozwoju wsi Łędzina czy Stowarzyszenie Przyjaciół Dziewiętlina). Działalność tych statnich jest odzwierciedleniem ducha Lidera - kreatywnego i wspólnego podejścia do rozwiązywania problemów społeczności wiejskich.

Warto wspomnieć również o rosnącym zainteresowaniu lokalnych organizacji i grup nieformalnych udziałem w konkursach w ramach Programu „Działaj Lokalnie”. W dotychczas realizowanych 3 edycjach (2006,2007 oraz 2008) spośród organizacji, które dostały dofinansowanie dominują te zarejestrowane w Miliczu. Dane wyglądają następująco:

Ilość wspartych organizacji/inicjatyw w podziale na gminy:

Ilość wspartych projektów w podziale na gminy:

Z danych tych widać, że zarówno w ilości wspartych inicjatyw i wspartych projektów zdecydowanie dominuje Milicz. Warty podkreślenia jest fakt, że sporo organizacji/inicjatyw otrzymało dofinansowanie przynajmniej w dwóch edycjach. Stąd różnica pomiędzy liczbą wspartych inicjatyw a wspartych projektów.

Pojedyncze organizacje z obszaru korzystają również ze środków w ramach konkursów ogólnopolskich (Fundacja Wspomagania Wsi, „Równać Szansę”, etc.).

Aktywność społeczna na obszarze wymaga jednak dalszego i systematycznego wsparcia, szczególnie na obszarach wiejskich. Wsparcie to powinno dotyczyć głównie umiejętności zakładania organizacji pozarządowych, animacji lokalnej i umiejętności tworzenia i pisania projektów. Oraz określenia zasad korzystania ze środków gminnych i powiatowych w ramach programów współpracy.

Gospodarka obszaru:

Teren LGD w przeważającej części zależy od gospodarki rybackiej, głównie hodowli karpia. To

uwarunkowanie dotyczy całego powiatu milickiego oraz gmin Żmigród i Przygodzice. Największym pracodawcą jest Państwowy Zakład Budżetowy „Stawy Milickie”, w którego strukturze znajduje się 5 zakładów rybackich: Radziadz, Ruda Sułowska, Stawno, Krośnice i Potasznia, a obszar działalności to 7600 ha z czego 6500 ha to stawy. W części wielkopolskiej Partnerstwa dominuje hodowla na stawach prywatnych, podkreślić należy, że nie zawsze z korzyścią dla walorów przyrodniczych obszaru.

Teren LGD to też obszary rolnicze, z przewagą gospodarstw indywidualnych, co spowodowało że na tym terenie rozwinął się również przemysł rolno - spożywczy. Do tych zakładów można zaliczyć między innymi Piekarnię Familijną, PPH z Gądkowic (piekarnia), GS Przygodzice, hodowców warzyw i owoców na czele z grupą producencką „Malsad” zrzeszającą sadowników z gminy Krośnice. Podkreślić należy kontynuowane tradycje wypieku chleba. W pierwszej edycji konkursu „Dolina Baryczy Poleca” aż 3 ertyfikaty uzyskały chleby (Gogołowicki - Pracjało, „Kamyśniok” - PPH z Gądkowic oraz „Baryczok” - GS Przygodzice). Dodatkowo wśród min. wrocławskich konsumentów popularne jest pieczywo z Piekarni Familijnej z marką „z Doliny Baryczy”.

Na obszarze coraz więcej rolników myśli o gospodarowaniu w zgodzie z naturą i z poszanowaniem miejscowej przyrody obecnie 18 rolników prowadzi gospodarstwa ekologiczne a 4 jest w okresie przestawiania. Niestety na obszarze nie ma jeszcze żadnej przetwórci produktów rolnictwa ekologicznego. W strukturze gospodarstw rolnych zdecydowani przeważają gospodarstwa indywidualne. Według danych ze spisu rolnego z 2002 roku jest ich 9821 z czego 3194 to gospodarstwa do 1 ha a 6627 powyżej 1ha. Wiodącymi kierunkami produkcji rolnej są: produkcja roślin oraz w mniejszym zakresie hodowla. W hodowli dominuje trzoda chlewna w mniejszym zakresie hodowane jest bydło a tylko sporadycznie kozy i owce. Elementem wyróżniającym jest hodowla tradycyjnej rasy kur zielononózek kuropatwianych. Coraz więcej rolników rozpoczęło lub planuje działalność związaną z usługami agroturystycznymi. Teren Partnerstwa należy do obszaru ONW nizinnej strefy nizinnej I.

Niekorzystna struktura gospodarstw rolnych, a także ich rozdrobnienie będzie wymagało powiększania indywidualnych gospodarstw produkcyjnych i tworzeniu gospodarstw nowoczesnych o wyspecjalizowanym kierunku produkcji. Współpracujący z sobą rolnicy powinni tworzyć grupy producenckie, stowarzyszenia itp., w celu regulacji rynku rolnego i tworzenia wspólnych programów. Zachowanie wartości przyrodniczych uzależnione jest natomiast od tradycyjnych metod gospodarowania, opartego o gospodarstwa małe, indywidualne lub współpracujące ze sobą.

Poza branżą rolniczą występuje jeszcze przemysł meblowy, wydobywczy, produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych, przetwórstwo drzewa. Mniejsze znaczenie ma przemysł budowlany i transportowy. Najbardziej znane zakłady z przemysłu meblowego to Fabryka mebli „Bodzio” z Goszcza czy „Deftrans” meble łazienkowe. W branży wydobywczej na uwagę zasługuje Zakład Odazotowania Gazu „KRIO”-produkujący jako jedyny w Europie gaz wysokometanowy, którego ubocznym produktem jest ciekły hel i azot beztlenowy wysokiej jakości. W Wierzchowicach znajduje się natomiast jeden z największych w Polsce magazynów gazu. Z innych branż na uwagę zasługuje Palarnia Kawy „WOSEBA”, która zajmuje produkcją kawy naturalnej, prażeniem i pakowaniem orzechów ziemnych oraz paczkowaniem herbaty i śmietanki do kawy i herbaty. Ponadto lokalizację w Baryczy znalazły takie instytucje jak jeden z nielicznych w Europie Tor Doświadczalny, zarządzany przez Centrum Naukowe Techniki Kolejnictwa w Warszawie, czy Instytut Badawczy Dróg i Mostów, który prowadzi prace badawcze i rozwojowe związane z innowacjami w dziedzinie komunikacji na skalę światową. Od wielu lat działa również Energomontaż Zachód, wykonujący specjalistyczne konstrukcje stalowe w kraju i zagranicą. Warto podkreślić, że jednym z największych pracodawców są Lasy Państwowe.

W 2006 roku na obszarze LGD zarejestrowanych było w sumie 6842 podmiotów gospodarczych, z czego 6541 to podmioty prywatne a 301 to podmioty publiczne. Jednak w gminach miejsko - wiejskich (Milicz, Odolanów, Twardogóra, Żmigród) jedynie około 25% podmiotów działa na obszarach wiejskich. W ostatnich latach widać tendencję rosnącą w ilości podmiotów gospodarczych na obszarze, wzrost ten nie ma jednak proporcjonalnego przełożenia na nowe miejsca pracy. Gminy próbują zachęcać przedsiębiorców do inwestowania na swoim terenie głównie za pomocą systemu ulg podatkowych czy tworzeniem specjalnych stref inwestycyjnych (przykład gmina Żmigród).

2.4 Specyfika obszaru objętego LSR

Najważniejszą determinantą spójności obszaru Doliny Baryczy jest przynależność wszystkich 8 gmin do obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) „Doliny Baryczy” w ramach sieci Natura 2000. OSO „Dolina Baryczy” spełnia w Polsce szczególnie istotną rolę w ochronie bardzo bogatego zespołu gatunkowego

ptaków związanych z wodami otwartymi i siedliskami im towarzyszącymi, takimi jak trzcinowiska, szuwały, wilgotne zarośla i olesy, łąki i pastwiska. Na obszarze zidentyfikowano łącznie 64 gatunki ptaków z załącznika i dyrektywy ptasiej, w tym 37 gatunków lęgowych i 27 gatunków migrujących.

Pamiętać jednak należy, że to głównie dzięki prowadzonej przez człowieka, a zapoczątkowanej najprawdopodobniej w XII w. przez zakon Cystersów, gospodarce stawowej to bogactwo przyrodnicze udało się zachować. Istnienie obszarów Natura 2000 oraz **Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”** determinuje rozwój regionu w kierunku działalności usługowej związanej z turystyką oraz prowadzenie gospodarki hodowlanej na stawach zgodnej z wymogami ochrony przyrody. Ta wizja zrównoważonego rozwoju obszaru realizowana była we wcześniejszym zaangażowaniu ekologicznych organizacji pozarządowych i doprowadziła do powołania Partnerstwa i skorzystania ze środków w ramach Pilotażowego Programu Leader+. Efektem realizacji tych działań jest min., powstanie szlaku końskiego i kajakowego, rozwój szlaków rowerowych oraz powstanie marki lokalnej z systemem certyfikacji produktów i usług. W ramach prac nad niniejszym dokumentem Partnerzy zdecydowali aby dalszy rozwój oferty turystycznej opartej o walory przyrodnicze, promocja obszaru i jego unikatowych walorów oraz wsparcie dla rozwoju systemu marki lokalnej były głównymi osiami działań LGD.

Jednak Dolina Baryczy to nie tylko bogactwo przyrodnicze, ale również bogata, ciekawa i często skomplikowana historia. Ciekawostką jest, że historyczna granica śląsko-wielkopolska na terenie Doliny Baryczy z niewielkimi zmianami zachowała się po dziś dzień, jako granica województw dolnośląskiego i wielkopolskiego. Niezwykle ciekawe jest również bogactwo kultury materialne w postaci choćby pałacu Maltzanów w Miliczu czy pałacu Hatzfeldtów w Żmigrodzie - miejscu o szczególnej randze historycznej, gdzie w 1813 r. zawarto koalicję napoleońską. Szczególnie jednak wyróżnia się pałac w Antoninie. Nazwę tę miejscowość uzyskała w XIX wieku od swego właściciela, namiestnika Wielkiego Księstwa Poznańskiego Antoniego Radziwiłła. To kulturowe bogactwo również należy wykorzystać do promocji obszaru i rozwoju turystyki. Elementem tworzącym unikatową tożsamość regionu i jego oferty turystycznej może być zachowanie i promocja budownictwa zgodnego z tradycją architektoniczną obszaru. W dalszym rozwoju tego tematu LGD wraz ze Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Doliny Baryczy współpracować będzie z samorządami lokalnymi odpowiedzialnymi za politykę przestrzenną.

Region Doliny Baryczy znany jest przede wszystkim z hodowli karpia. Początki gospodarki stawowej w Dolinie Baryczy mogą przypadać już na XIII wiek, z tego okresu pochodzą pierwsze wzmianki o stawach. Ostatnie lata niestety nie są pomyślne dla hodowców - zmiany właścicielskie, planowane przekształcenie PZB „Stawy Milickie” oraz pomór wśród ryb nie napawają optymizmem. Całościowe rozwiązania dla gospodarki rybackiej, od której obszar jest w dużym stopniu zależny, związane mogą być z pozyskaniem środków w ramach osi 4 „Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa” w ramach „PO Ryby” na lata 2007 - 2013. LGD będzie uczestniczyć w przygotowaniu obszaru do skorzystania z tych środków i zapewnienia demarkacji pomiędzy działaniami przewidzianymi do realizacji w ramach LSR oraz w Strategii przygotowanej do konkursu w ramach osi 4 „Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa”.

Jednak Dolina Baryczy to nie tylko przyroda, historia i kultura ale przede wszystkim ludzie. Diagnozując ich sytuację można zauważyć, że teren ten charakteryzuje mała gęstość zaludnienia obniżający się potencjał demograficzny, spada przyrost naturalny, wzrastają wskaźniki migracji, pozytywnym trendem jest natomiast duży procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym. Niski poziom wykształcenia i mała mobilność ludności zamieszkującej ten obszar powoduje że wysokie są również wskaźniki bezrobocia. Szansą jest uzyskiwanie dodatkowych dochodów z agroturystyki, usług turystycznych, małej gastronomii czy wejściu w system marki lokalnej.

Uzasadnienie spójności obszaru LGD

Obszar Lokalnej Grupy Działania obejmuje osiem gmin. Pięć z nich administracyjnie należy do Dolnego Śląska - Cieszków, Krośnice, Milicz (powiat milicki), Twardogóra (powiat oleśnicki) oraz Żmigród (powiat trzebnicki), trzy natomiast należą do Wielkopolski - Odolanów, Przygodzice, Sośnie (powiat ostrowski). Obszar tych gmin znajduje się w jednym obrysie, a na ich terenie nie znajduje się miasto powyżej 20 tys. mieszkańców.

Elementami, które są wspólne dla obszaru LGD i uzasadniają jego spójność to scharakteryzowane wyżej:

1. Turystyka i walory przyrodniczo - kulturowe:

- ❖ zasoby przyrodnicze związane z obszarami Natura 2000 oraz Parkiem Krajobrazowym „Dolina Baryczy”;
- ❖ największy w Europie obszar stawów hodowlanych;

- ❖ tworzenie osiowej oferty szlaków turystycznych - koński, kajakowy i rowerowy,
- ❖ promocja pod wspólną marką „Dolina Baryczy”;

2. Usługi i produkty lokalne:

- ❖ zależność obszaru od tradycyjnej hodowli rybackiej;
- ❖ rosnąca ilość podmiotów świadczących usługi agroturystyczne, turystyczne i gastronomiczne;
- ❖ powstanie w ramach marki lokalnej systemu certyfikacji produktów i usług;

3. Aktywność mieszkańców:

- ❖ wzrastający poziom aktywności i zorganizowania społecznego;
- ❖ tworzenie wsi tematycznych;
- ❖ rozwijająca się współpraca ośrodków edukacyjnych;
- ❖ podobna struktura ludności;

3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

3.1. Analiza

Analiza SWOT jest techniką analizy strategicznej, związaną z badaniem silnych i słabych stron obszaru objętego LSR (ogólnie), a z drugiej strony - szans i zagrożeń pojawiających się w otoczeniu.

Analiza słabych i silnych stron dotyczy teraźniejszości (stanu obecnego) wewnątrz regionu:

- ❖ silne strony to zasoby, które wyróżniają region w sposób pozytywny w otoczeniu;
- ❖ słabe strony to te aspekty funkcjonowania regionu, które ograniczają sprawność i mogą blokować jego rozwój w przyszłości.

Analiza szans i zagrożeń dotyczy teraźniejszości i przyszłości. Analizujemy nie tylko region, ale i jego otoczenie. Określamy szansy i zagrożenia, które mogą wystąpić w otoczeniu regionu i w nim samym. Analiza ukazuje, więc możliwości i motywację:

- ❖ stawiania na mocne strony i przewyżnianie słabości;
- ❖ wykorzystywania szans i odpieranie zagrożeń.

Cel analizy: uzyskanie przybliżenia stanu rzeczywistego, obrazującego główne przeszkody i elementy negatywne obecnej sytuacji regionu i wzajemne relacje pomiędzy tymi elementami z punktu widzenia bezpośredniego celu Strategii.

Turystyka i walory przyrodniczo-kulturowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Niepowtarzalne walory przyrodniczo-krajobrazowe ❖ różnorodność przyrodnicza szczególnie „ptasi” obszar Natury 2000 ❖ istniejące punkty obserwacji ptaków ❖ spójność przyrodnicza obszaru ❖ istniejące i planowane obszary chronione ❖ istniejące, zintegrowane, różnorodne szlaki turystyczne (piesze, rowerowe, konne i kajakowe, ścieżki przyrodnicze) ❖ rozwijająca się turystyka konna (ośrodki jeździeckie, szlaki) ❖ rozwijająca się infrastruktura turystyczna i rekreacyjna (ośrodki, centra i miejsca noclegowe) ❖ obszar pogranicza: historycznego, kulturowego ❖ duża ilość obiektów kultury materialnej ❖ ciekawa i bogata historia 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ braki w infrastrukturze turystycznej ❖ niedobór środków finansowych ❖ mała opłacalność prowadzenia działalności turystycznej ❖ niewystarczające umiejętności do rozwoju oferty turystycznej oraz marketingu ❖ zaniedbane i nie w pełni wykorzystane zabytki miejscowa tradycja architektoniczna ❖ słaba dostępność komunikacyjna ❖ braki w planach zagospodarowania przestrzennego ❖ mała ilość szkoleń dla administracji publicznej w zakresie umiejętności rozwoju i promocji turystyki ❖ niewystarczająca promocja regionu (szczególnie na rynkach zagranicznych) ❖ mała ilość publikacji specjalistycznych (np. o ścieżkach przyrodniczych) ❖ słaba współpraca z prywatnymi właścicielami

- ❖ wielowiekowe tradycje gospodarki rybackiej, w tym kontynuacja myśli cysterskiej
- ❖ niski stopień urbanizacji terenu
- ❖ lokalne imprezy
- ❖ bliskość dużych aglomeracji
- ❖ czyste środowisko
- ❖ rozwijająca się współpraca różnych podmiotów i organizacji na rzecz promocji i rozwoju turystyki

- stawów
- ❖ niewystarczająca koordynacja działań w opracowaniu spójnej oferty dla regionu
- ❖ niewystarczające oznakowanie tablicami ścieżek przyrodniczych
- ❖ zaśmiecone pobocza dróg i tereny przyległe
- ❖ nieuregulowana gospodarka śmieciowo-ściekowa
- ❖ słaba informacja o ewentualnej dostępności oferty turystycznej dla osób niepełnosprawnych
- ❖ mała konsekwencja organów gminnych w egzekwowaniu obowiązku przestrzegania regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ❖ większa dostępność i lepsze wykorzystanie środków zewnętrznych ❖ wzrost zapotrzebowania na kontakt z przyrodą usługi agroturystyczne ❖ dopływ turystów z zagranicy ❖ promocja regionu w kraju i za granicą ❖ społeczność osób obserwujących ptaki ❖ poprawa dostępności do stawów (obiektów chronionych) ❖ rozwój turystyki kwalifikowanej i edukacyjnej (nie masowej) ❖ możliwość stworzenia różnorodnej oferty turystycznej 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ utrudnienia w dostępie do stawów ❖ kadencyjność samorządu i niewystarczająca świadomość władz i radnych ❖ choroby i inne czynniki zewnętrzne ❖ urbanizacja i uprzemysłowienie - działki budowlane, chaos w zabudowie ❖ intensywne rolnictwo ❖ zmiana sposobu użytkowania łąk i pastwisk na grunty orne ❖ prywatyzacja lasów i stawów

Usługi i produkty lokalne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ❖ występują produkty lokalne ❖ region ma tożsamość i unikalny charakter oraz różnorodne tradycje ❖ niektóre produkty znane w całym kraju - karp, „Bodzio”, pieczywo z Doliny Baryczy, zielononóżki, sadownictwo, bombki ❖ duża ilość producentów niektórych produktów lokalnych - np. miody, zielononóżki, karp, sady, pieczywo, wyroby wiklinowe ❖ duży potencjał usług turystycznych wokół szlaków: (konnych, kajakowych, rowerowych, pieszych) ❖ intensywny rozwój usług i oferty turystycznej wraz z infrastrukturą ❖ przekonanie producentów o możliwościach własnego rozwoju w ramach produktów i usług lokalnych ❖ powstawanie oferty wiosek tematycznych ❖ wzrost rozpoznawalności Doliny Baryczy, a przez to rozpoznawalności producentów i usług z Doliny Baryczy ❖ władze samorządowe zaczynają sprzyjać produktom i usługom lokalnym ❖ obecność w regionie ludzi z umiejętnościami 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ słabe poznanie i promocja produktów ❖ niewystarczająca współpraca międzysektorowa i samorządowa ❖ niezadowolający i mało efektywny przepływ informacji do klientów oraz mieszkańców Doliny Baryczy ❖ niewystarczająca współpraca i niewykorzystane możliwości wspólnego działania różnych producentów i usługodawców ❖ nie w pełni wykorzystany potencjał (pieczywa, piece chlebowe) ❖ niska świadomość, obawa przed podejmowaniem ryzyka ❖ za mało jeszcze w ofercie produktów i usług ❖ niewystarczająca oferta usług noclegowych dla zorganizowanych grup ❖ opór producentów/ usługodawców przed angażowaniem się w działania ❖ mała świadomość korzyści z wzajemnej współpracy pomiędzy usługodawcami i producentami ❖ mała ilość wyspecjalizowanej kadry w rozwoju usług i produktów (np. ratownicy wodni, instruktorzy turystyki, mistrzów pszczelarskich) ❖ za mało przewodników regionalnych ze

artystycznymi takimi, jak rzeźbienie, malarstwo, fotografia	<ul style="list-style-type: none"> ❖ znajomością języków obcych ❖ za mała wiedza wśród producentów i usługodawców o Dolinie Baryczy ❖ za małe umiejętności/ wiedza w promocji usług ❖ producenci i usługodawcy Doliny Baryczy za mało wiedzą o sobie nawzajem ❖ zanikanie starych tradycyjnych zawodów, brak następców (np. pszczelarstwo) ❖ za małe wsparcie i zaangażowanie samorządów lokalnych (zwłaszcza radnych) w rozwój produktów lokalnych i usług
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ❖ bogacenie się społeczeństwa i wzrost rynków zbytu dla nowych produktów i usług ❖ wzrost świadomości konsumentów ❖ wzrost popytu na produkty regionalne, tradycyjne, ekologiczne ❖ rozwój turystyki w Dolinie Baryczy ❖ integracja międzysektorowa: turystyka - rolnictwo (rozwój pozarolniczej działalności na wsi) ❖ proregionalna polityka Unii Europejskiej ❖ wzrost ilości źródeł dofinansowania ❖ wynikająca z globalizacji większa mobilność ludzi, szerszy dostęp do informacji przez internet - więcej potencjalnych turystów 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ pszczelarstwo w regresie” - spadek zainteresowania pszczelarstwem ❖ procedury krajowe ❖ „konkurencja nie śpi” ❖ klęski żywiołowe - np. ptasia grypa ❖ nieprzewidywalna polityka państwa ❖ globalizacja i zagrożenie działalnością wielkich koncernów, Chin ❖ spadek kursu EURO ❖ emigracja młodych z regionu za pracą i lepszym bytem

Aktywni mieszkańcy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ❖ twórczy potencjał ludzki ❖ grupa osób aktywnych, zaangażowanych ❖ niska przestępczość ❖ świadomość życia w obszarze przyrodniczo atrakcyjnym ❖ wzrost liczby lokalnych organizacji pozarządowych ❖ wsparcie organizacji pozarządowych spoza regionu Doliny Baryczy 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ zniechęcenie, bierna postawa i niska aktywność ludności ❖ trudności w znalezieniu pracy ❖ odpływ młodych, aktywnych ludzi ❖ niska aktywność zawodowa kobiet na wsi, brak możliwości zatrudnienia ❖ stagnacja w małych miejscowościach ❖ zbyt mało animatorów życia lokalnego (współdziałania) ❖ niewystarczająco określone zasady współpracy pomiędzy ośrodkami aktywności i liderami lokalnymi ❖ nie wykorzystanie programów, mała wiedza ❖ utrudniony przepływ informacji i gromadzenia danych ❖ zbyt mała motywacja do zdobywania wiedzy i umiejętności ❖ mała wiara we własne możliwości
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ❖ zaktywizowanie społeczności lokalnej ❖ tworzenie grup działania - formalnych i nieformalnych (np. firma cateringowa) ❖ pozyskiwanie środków z różnych źródeł ❖ realizacja działań z zakresu odnowy wsi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ brak współpracy pomiędzy podmiotami w regionie ❖ brak stabilności prawnej ❖ biurokratyzacja - bariery formalne ❖ niewystarczające wsparcie ze strony władz

<p>zaspokajających potrzeby i oczekiwania mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ tworzenie nowych miejsc pracy ❖ zmniejszenie bezrobocia ❖ współpraca ponad podziałami administracyjnymi ❖ uruchomienie potencjału młodzieży ❖ programy dla młodzieży ❖ doskonalenie przewodników, animatorów i liderów ❖ tworzenie sieci partnerstw 	<p>lokalnych i regionalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ konflikty między partnerami ❖ partykularyzm partnerów ❖ nadmierne upolitycznienie działań
---	---

3.1 Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

Analiza SWOT obszaru Dolina Baryczy przeprowadzona została w trzech grupach tematycznych. Uwarunkowane to jest spojrzeniem na obszar zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i Agendy 21. Podejście to determinuje patrzenie na obszar przez pryzmat trzech wzajemnie warunkujących się aspektów - przyrodniczego, społecznego oraz gospodarczego. Aby można mówić o rozwoju zrównoważonym żaden z tych aspektów nie może być traktowany priorytetowo w stosunku do pozostałych przy założeniu, że ich wykorzystanie na rzecz rozwoju nie powinno odbywać się kosztem przyszłych pokoleń. To samo założenie wykorzystane zostało przy pracach na Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Doliny Baryczy.

Turystyka i walory przyrodniczo - kulturowe:

Charakteryzując mocne strony tej części analizy widać, że obszar ten wyróżnia się znaczącymi i różnorodnymi walorami przyrodniczymi. Na szczególną uwagę zasługuje obszar ptasi Natury 2000, który był podstawą utworzenia Partnerstwa i skorzystania ze środków Leadera +. Efektem tego jest rozwój usług turystycznych i promocja regionu właśnie na bazie „marki” Natura 2000. Widać również, że partnerskie działania przyczyniły się do rozwoju turystyki oraz zauważono potencjał jaki płynie z bliskości dużych aglomeracji. Słabe strony potwierdzają ogólną prawidłowość, że w krótkim okresie nie da się nadrobić wieloletnich zaległości. Stąd dalsza potrzeba rozwoju infrastruktury turystycznej, zdobywania środków na turystykę, realizacja szkoleń dla podmiotów świadczących takie usługi czy koordynacji wspólnych dla regionu działań promocyjnych. W tych działaniach Partnerstwo widzi swoją szansę na stworzenie spójnej oferty turystycznej, ściąganie turystów, też z zagranicy, a co za tym idzie zrównoważony rozwój całego obszaru.

Analizując zapisy tej grupy tematycznej można zwrócić uwagę na 2 dodatkowe elementy. Generalnie zaniedbane i niewykorzystane do budowania oferty turystycznej bogate materialne dziedzictwo kulturowe i tradycje architektoniczne. Wynika to pewnie z priorytetowego traktowania walorów przyrodniczych jako podstawy oferty turystycznej. Drugim elementem jest charakterystyczne dla tego regionu powiązanie z gospodarką rybacką. Dolina Baryczy to największy obszar stawów hodowlanych w Europie, konieczne jest więc Partnerskie działanie na rzecz zachowania tradycyjnego, ekstensywnego sposobu gospodarowania na stawach. Pogodzić należy zachowanie walorów przyrodniczych obszaru z dochodowością działalności rybackiej. Wymaga to włączenia gospodarstw rybackich w budowanie oferty turystycznej.

Usługi i produktu lokalne:

Charakteryzując tą część analizy SWOT widać, że usługodawcy i producenci lokalni widzą szansę w rozwoju dzięki powiązaniu swojej działalności z budowaniem oferty turystycznej regionu. Zauważyć można również dużą różnorodność w ofercie produktów lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem produktu charakterystycznego dla Doliny Baryczy jakim jest karp. W kontekście słabych stron wyróżnić można 3 kwestie. Dotychczasową słabą współpracę producentów i usługodawców, niską jakość bazy i kadry usługowej związanej z turystyką, konieczność dalszych działań promujących usługodawców i producentów z Doliny Baryczy.

Podkreślić należy szansę, które odpowiednio wykorzystane mogą mieć wpływ na dynamiczny rozwój regionu i jego oferty usługowo - produktowej, tj. zwiększenie liczby turystów oraz wzrost świadomości konsumentów i poszukiwanie produktów z gwarancją pochodzenia i jakości.

Aktywni mieszkańcy:

Patrząc na aspekt społeczny analizy widać, że obszary wiejskie Doliny Baryczy borykają się z problemem

charakterystycznym dla obszarów wiejskich jako takich, czyli niskim poziomem kapitału społecznego. Przejawia się to w słabym stopniu zorganizowania, odpływem młodych ludzi, brakiem aktywności i zaufania etc. Receptą na to mogą być działania na rzecz aktywizacji, szczególnie kobiet oraz wsparcie samoorganizacji społecznej przez tworzenie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Szansą aby się to udało jest rozwój współpracy na rzecz aktywizacji i edukacji w regionie. Tylko w ten sposób świadoma i aktywna społeczność zaakceptuje i włączy się w budowanie oferty turystycznej regionu oraz stanowić będzie jej najważniejszy element.

4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje, zwanych dalej „przedsięwzięciami”

4.1 Wizja Doliny Baryczy

Dolina Baryczy jest regionem o zintegrowanym zarządzaniu ekosystemami z dobrze chronioną przyrodą, zachowanymi tradycjami kulturowymi i gospodarką czerpiącą swe siły z natury.

Wizja rozwoju obszaru objętego LSR to pożądaný obraz przyszłości regionu, funkcjonującego według reguł gwarantujących zrównoważony rozwój. Obraz tego, co chcielibyśmy, aby zostało stworzone, lub aby się zdarzyło, czego realizacja wymaga zwykle upływu dłuższego okresu. Wizja pozwala nam na wyobrażenie, do czego ma nas prowadzić realizacja celów tej strategii.

Cele wynikają z słabych stron, jakie zostały zidentyfikowane w wyniku analizy SWOT. Znaczącą cechą słabych stron jest to, że przeszkadzają nam w osiągnięciu wizji rozwoju regionu i realizacji LSR. Dlatego zostały przyjęte cele, które pomogą nam rozwiązać te problemy. Cele powinny być konkretne i mierzalne, realistyczne, osiągalne, określone w czasie, czyli takie, o których można powiedzieć, że zostały wykonane lub nie. Cele powinniśmy osiągać w całości i w pełni za to ponosimy odpowiedzialność. Dążenie do celów powinno nas doprowadzić do realizacji wizji i satysfakcji z rozwoju Partnerstwa dla Doliny Baryczy. Przy realizacji planu operatego o zrównoważony rozwój cele muszą być zharmonizowane ze środowiskiem przyrodniczym. Granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów przyrodniczych. W wyniku naszych wspólnych działań ustaliliśmy, że stawiamy przed sobą realizację trzech celów ogólnych. Osiągnięcie każdego z nich realizowane poprzez kilka celów szczegółowych. Cele szczegółowe osiągniemy, przyjmując do wykonania konkretne przedsięwzięcia.

Ustaliliśmy następującą hierarchię:

4.2. Cele ogólne i szczegółowe

TURYSTYKA I WALORY PRZYRODNICZO - KULTUROWE

1. Cel ogólny: Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu

Cele szczegółowe:

- 1.1: Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.
- 1.2: Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej
- 1.3: Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy
- 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu

<i>Cele ogólne</i>	<i>Cele szczegółowe</i>	<i>Przedsięwzięcia</i>
Cel ogólny 1: Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu	Cel szczegółowy 1.1: Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.	Przedsięwzięcie 1.1: „Blisko Przyrody” - wsparcie infrastruktury turystycznej w ramach nadbaryckiego systemu szlaków.
	Cel szczegółowy 1.2: Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej	Przedsięwzięcie 1.2: „Spotkania w naturze”- kwalifikowana oferta turystyczna i edukacyjna.
	Cel szczegółowy 1.3: Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy	Przedsięwzięcie 1.3: "Znana Dolina" - promocja regionu, jego walorów oraz oferty
	Cel szczegółowy 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu	Przedsięwzięcie 1.4: "Siła w naturze"- wsparcie infrastruktury i działań proekologicznych

USŁUGI I PRODUKTY LOKALNE

2. Cel ogólny: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu

Cele szczegółowe:

- 2.1 Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne,
- 2.2 Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców, oraz promocja usług i produktów.

<i>Cele ogólne</i>	<i>Cele szczegółowe</i>	<i>Przedsięwzięcia</i>
Cel ogólny 2: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu	Cel szczegółowy 2.1: Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne	Przedsięwzięcie 2.1: „Dolina Baryczy Poleca” - wsparcie certyfikowanych producentów i usługodawców.
	Cel szczegółowy 2.2: Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców, oraz promocji usług i produktów	Przedsięwzięcie 2.2: „Gościnna Dolina” - wyposażenie, podnoszenie jakości oraz rozwój kwalifikacji bazy gastronomicznej, usługowej oraz producentów lokalnych z Doliny Baryczy nieobjętych systemem „Dolina Baryczy Poleca”.

AKTYWNI MIESZKAŃCY

3. Cel ogólny: Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu.

Cele szczegółowe:

- 3.1 Zwiększenie aktywności i samoorganizacji mieszkańców oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców,
- 3.2 Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców.

<i>Cele ogólne</i>	<i>Cele szczegółowe</i>	<i>Przedsięwzięcia</i>
Cel ogólny 3:	Cel szczegółowy 3.1:	Przedsięwzięcie 3.1:

Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu. Wzrost uczestnictwa organizacji w życiu społecznym	Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców	„Aktywna Dolina” - rozwijanie świadomości i aktywności mieszkańców
	Cel szczegółowy 3.2: Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców.	Przedsięwzięcie 3.2: „Pomysł na wieś” - wsparcie infrastruktury baryckich wsi

Cele ogólne powinny zostać osiągnięte w perspektywie długofalowej, realny wydaje się horyzont czasowy do 2020 roku. **Cele szczegółowe** osiągnięte będą na koniec realizacji przedsięwzięć zapisanych w LSR, tj. do końca 2015 roku.

W ocenie zaawansowania realizacji LSR celów pomocne będą **wskaźniki realizacji celów** pozwalające opisać cele w sposób mierzalny. Aby zachować spójność dokumentu i przede wszystkim efektywność planowania strategicznego oraz realizacji LSR przedstawione niżej wskaźniki realizacji celów są tożsame z wskaźnikami **rezultatu i oddziaływania** zaplanowanymi dla przedsięwzięć:

Cele oraz wskaźniki wraz z propozycją weryfikacji wskaźników zostały zaktualizowane zgodnie z metodyką ewaluacji strategii w trybie uspołecznionym przez członków organów decyzyjnych (Zarząd, Rada LGD , Komitet LGR przyjęcie zmian Walne Zgromadzenie)z uwzględnieniem realnie wybranych projektów oraz zakładanych produktów, rezultatów i oddziaływania.

Aktualizacja celów i wskaźników przyjęta Uchwałą XIII/61/13 XIII Walnego Nadzwyczajnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie zmian w Lokalnej Strategii Rozwoju Doliny Baryczy wybranej do realizacji w ramach PROW na lata 2007 - 2013 stanowią **Złącznik 8 do LSR**.

4.3. Uzasadnienie realizacji celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć

TURYSTYKA I WALORY PRZYRODNICZO - KULTUROWE

1. Cel ogólny: Stworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu

Uzasadnienie celu

Region Doliny Baryczy jest obecnie największym w Europie obszarem stawowym. Jak przedstawiono w diagnozie, dzięki ekstensywności prowadzonej gospodarki stawowej w regionie tym udało się zachować niezwykle cenne, także w skali europejskiej, walory przyrodnicze (obiekt Ramsarski, obszar Important Bird Area, największy w kraju Park Krajobrazowy). Dwa częściowo pokrywające się obszary Doliny Baryczy włączone zostały do europejskiego systemu Natura 2000, są to: obszar specjalnej ochrony ptaków (55,360 ha) oraz specjalny obszar ochrony siedlisk (82,026 ha). Powołanie w 2004 roku pierwszego z tych obszarów stanowiło główny impuls do podjęcia działań mających na celu powołanie Lokalnej Grupy Działania i realizacji pilotażowego Programu Leader +.

W regionie tym już od lat 90-tych zainicjowano współpracę pomiędzy administracją samorządową, społecznością lokalną a organizacjami pozarządowymi w celu wykorzystania potencjału przyrodniczego regionu jako głównego źródła dochodu dla mieszkańców regionu, głównie poprzez rozwój turystyki przyjaznej przyrodzie. Efektem tej współpracy jest min. powstanie w ramach realizowanego przez Fundację Doliny Baryczy Pilotażowego Programu Leader + szlaku konnego i kajakowego. Dzięki aktywności Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju powstał pomarańczowy szlak rowerowy Doliny Baryczy, zrealizowano działania szkoleniowe dla mieszkańców regionu i usługodawców turystycznych (min. projekt „Zielone miejsca pracy”) oraz pozyskano środki na infrastrukturę turystyczną (wieża widokowa, 3 wiaty obserwacyjne).

Ciągle duży ale niewykorzystany potencjał stanowi turystyka przyrodnicza i edukacyjna. Dolina Baryczy ze względu na wyjątkowe ptasie bogactwo ma niepowtarzalny potencjał na rozwój „bird watchingu”. Obecnie

ten typ turystyki przyciąga wielu turystów zagranicznych. Jak pokazują badania przeprowadzone na potrzeby „Planu promocji turystycznej dla Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015” pozwala to wydłużyć sezon turystyczny na okres od kwietnia do końca października¹. Rozwój „bird watchingu” wymaga szczególnie dalszej rozbudowy infrastruktury i przygotowanie kadry przewodników.

W ostatnich latach obserwujemy w regionie rozwój gospodarstw agroturystycznych, bazujących w swojej ofercie właśnie na walorach przyrodniczych. Warto wspomnieć, że usługodawcy agroturystyczni powołali również Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej w Parku Krajobrazowym Dolina Baryczy mające na celu zacieśnianie współpracy, wymianę doświadczeń oraz wspólne projekty, min. prowadzenie punktu informacji turystycznej w Miliczu, czy mapa prezentująca ofertę gospodarstw.

Warto wspomnieć również o walorach kulturowych regionu. Jak przedstawiono w diagnozie specyfiką tego obszaru jest jego nadgraniczność. Przez Dolinę Baryczy przebiegała przez wiele stuleci granica między Królestwem Polskim a Śląskiem, pozostającym we władaniu kolejno piastowskich książąt, czeskich królów, austriackich cesarzy i pruskich królów. Z czasem granica polityczna stała się także granicą etniczną między Polakami, a Niemcami, a obecnie rozdziela osiadłą ludność wielkopolską od napływowej ludności Dolnego Śląska. W okresie międzywojennym była to granica Rzeczypospolitej z Rzeszą. Elementy kultury materialnej z tamtego okresu występują jeszcze na tym obszarze, min. relikty szlabanów granicznych czy budynki straży granicznej. Wykorzystanie ich w ramach zintegrowanej oferty turystycznej wydaje się być atutem, który mógłby odróżnić ofertę turystyczną Doliny Baryczy i jednocześnie uczynić ją atrakcyjniejszą zarówno dla polskich jak i zagranicznych turystów. Wspomnieć należy, że wg dokumentu „Uwarunkowania rozwoju turystyki na Obszarze Doliny Baryczy”² w 8 gminach objętych Lokalną Strategią Rozwoju zidentyfikowano 260 obiektów architektury i budownictwa, które uznano za atrakcyjnie turystycznie. Są to: kościoły (w większości poewangelickie), klasztory, kaplice, pałace, dwory, domy mieszkalne o charakterze zabytkowym, budynki gospodarcze, budowle przemysłowe i techniczne, cmentarze rodowe, parki pałacowe i dworskie, folwarki, kolejki wąskotorowe, krzyże pokutne, rzeźby, jazy, mury obronne oraz piec chlebowy. Jednak gdy weźmiemy pod uwagę waloryzację tych obiektów wg skali punktowej w następujących kategoriach: czystość stylowa, klasa zabytku, stan techniczny, dostępność obiektu, „subiektywnie oceniona atrakcyjność turystyczna” to średnia dla gmin Doliny Baryczy wynosi 7,9 na 26 możliwych do uzyskania punktów. Jak zauważa autorka „Planu promocji turystycznej” - „Tak niski wynik potwierdza ogólne wrażenie, że pomimo iż Dolina Baryczy dysponuje zabytkami, które potencjalnie mogłyby cieszyć się wysokim zainteresowaniem, są one w wielu wypadkach zdewastowane i zaniedbane a wiele użytkowanych znajduje się w kiepskim stanie technicznym”³. Przynajmniej częściowym rozwiązaniem tego problemu mogą być zaplanowane w Lokalnej Strategii Rozwoju środki w ramach odnowy wsi czy „małych projektów”.

Pomimo rozwoju usług turystycznych widać braki zarówno w ofercie jak i działaniach związanych z tworzeniem, promocją i marketingiem produktu turystycznego tego obszaru. Poważną barierą jest brak systemu obsługi ruchu turystycznego począwszy od promocji i informacji poprzez system sprzedaży usług i monitorowania potrzeb turystów. Brak również oferty wyspecyfikowanej dla konkretnych grup turystów (np. turystyka jednodniowa, turystyka weekendowa, turyści zagraniczni, turyści niepełnosprawni, turystyka przyrodnicza).

Na te uwarunkowania i bariery rozwoju turystyki uwagę zwraca dokument „Planu promocji turystycznej dla Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015”. Dokument ten jest owocem dotychczasowej realizacji Programu Leader. Jego cele i działania zgodne są z celami i przedsięwzięciami przewidzianymi do realizacji w Lokalnej Strategii Rozwoju. Realizacja działań w ramach Osi 4 przyczyni się również do urzeczywistnienia przynajmniej części celów i działań „Planu promocji turystycznej”.

Oba dokumenty są też zgodne, że podstawą rozwoju turystyki w Dolinie Baryczy ma być przede wszystkim **racjonalne wykorzystanie** zasobów przyrodniczych oraz **zachowanie** wielowiekowej unikalnej równowagi pomiędzy działaniami człowieka a światem przyrody. Jest to **cel nadrzędny** wszelkich działań związanych z rozwojem turystyki a pomóc temu ma choćby strefowanie ruchu turystycznego.

¹ Więcej w Juliet Golden, *Plan Promocji Turystycznej dla Obszaru Dolina Baryczy*, (Milicz 2008, Fundacja Doliny Baryczy), str. 36.

² Małgorzata Leśniak, *Uwarunkowania rozwoju turystyki na obszarze Doliny Baryczy*, (Wrocław 2007, PTPP „pro Natura”), str. 15

³ Golden, str.15

Spójna oferta turystyczna promowana będzie przez markę „Dolina Baryczy” oraz system promocji producentów i usługodawców „Dolina Baryczy poleca”, zgodnie z założeniami „Strategii marketingowej dla marki lokalnej Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015” o czym szczegółowiej w dalszej części dokumentu.

Opis celów szczegółowych

1.1 Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.

Produktem turystycznym, który szczególnie rozwijany był w ostatnich latach, głównie ze środków Programu Leader oraz GEFu, były szlaki turystyczne. Dotyczy to szlaku konnego, kajakowego i rowerowego szlaku „Doliny Baryczy”. Warto zwrócić uwagę, że inicjatywy te ze względu na swoją liniowość i zasięg, jak w przypadku szlaku konnego, łączą wszystkie gminy objęte Lokalną Strategią Rozwoju. Jednocześnie podczas wyznaczania szlaków kierowano się zasadą integrowania i angażowania istniejących atrakcji turystycznych i usługodawców turystycznych. Te dwa założenia - objęcie jak największej części obszaru LGD oraz integrowanie i angażowanie - realizowane będą podczas dalszego rozwijania szlaków turystycznych w Dolinie Baryczy. Za niewystarczającą uznać należy ilość i jakość infrastruktury turystycznej i towarzyszącej przy szlakach. Jej rozwój stanowić będzie jeden z priorytetów realizowanych działań. Oferty szlaków tworzyć będą pakiety przystosowane do potrzeb konkretnych grup turystów i czasu pobytu turysty w Dolinie Baryczy zgodnie z wytycznymi zapisanymi w „Planie promocji turystycznej Doliny Baryczy” oraz promowane powinny być zgodnie z „Strategią marketingową dla marki lokalnej Doliny Baryczy”. Istotnym wyznacznikiem tworzonej i rozwijanej infrastruktury turystycznej powinien być, jej nawiązujący do tradycji architektonicznych Doliny Baryczy, charakter.

1.2 Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej.

Ze względu na wysoką atrakcyjność przyrodniczą, oferta turystyczna i edukacyjna stanowi istotny element wzbogacający infrastrukturę turystyczną Doliny Baryczy. Jednak „baza służąca turystyce edukacyjnej jest dość uboga i nie wystarczająca w porównaniu z możliwościami rozwoju tego rodzaju działalności turystycznej”⁴. Na terenie Doliny Baryczy wytyczonych jest 9 ścieżek przyrodniczych. Realizacja tego celu ma przyczynić się do poszerzenia oferty turystyki edukacyjnej skierowanej głównie do grup szkolnych w ramach „zielonych szkół”. Aby oferta ta była wystarczająco bogata i atrakcyjna niezbędna jest współpraca przy jej tworzeniu istniejących w Dolinie Baryczy 23 instytucji edukacji ekologicznej oraz rozbudowa infrastruktury edukacyjnej.

Potencjał Doliny Baryczy to przede wszystkim ptasie bogactwo, które już teraz ściąga wielu turystów z zagranicy. Pomimo realizowanych od paru lat działań dalszego rozwoju, szczególnie rozbudowa specjalistycznych punktów obserwacyjnych, wymaga „bird watching” jako jeden z markowych produktów Doliny Baryczy. Poza organizacjami pozarządowymi w rozwój tej oferty turystycznej bardziej powinny włączyć się samorządy lokalne oraz usługodawcy turystyczni, np. przez dostępność w gospodarstwach agroturystycznych sprzętu i informacji niezbędnych do obserwacji ptaków. Lokalni usługodawcy widzą związek pomiędzy przyrodą o rozwojem turystyki. W badaniach ankietowych z lat 2004 i 2008 wskazali oni „atrakcyjność przyrodniczą” jako najważniejszy element oferty turystycznej Doliny Baryczy⁵.

Za „Planem Promocji Turystycznej” warto zwrócić uwagę na fakt potencjalnie dużej atrakcyjności tego rodzaju oferty dla turystów biznesowych, niepełnosprawnych czy turystów „złotego wieku”. Warto również o tych grupach odbiorców pamiętać w trakcie rozwoju innych form turystyki kwalifikowanej i edukacyjnej.

1.3 Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy.

Jednym z największych problemów rozwoju Doliny Baryczy jako obszaru turystycznego jest jego niska

⁴ Leśniak, str.36

⁵ Anna Szmigiel - Franz, *Usługodawcy z Doliny Baryczy (badania ankietowe)*, (Milicz 2008, Fundacja Doliny Baryczy)

rozpoznawalność. Symptomatyczne jest również, że pomimo niewątpliwego bogactwa i różnorodności przyrodniczej jest ona praktycznie nie znana jako potencjalna destynacja turystyczna z różnorodną ofertą⁶. Wynika to z faktu, że o myśleniu w kategoriach obszaru turystycznego w przypadku Doliny Baryczy można mówić od 1996 roku kiedy utworzony został Park Krajobrazowy. Dlatego działania podjęte w ramach realizacji Pilotażowego Programu Leader + uwzględniały również podjęcie wysiłków na rzecz promocji obszaru. Efektem tego jest min. powstanie loga „Dolina Baryczy” opartego na nim systemie identyfikacji wizualnej oraz stworzenie systemu promocyjnej marki lokalnej. Proponowanym hasłem promocyjnym dla Doliny Baryczy jest - „Blisko Przyrody ...Close to Nature”. Planowane kierunki i narzędzia promocji Doliny Baryczy jej walorów przyrodniczo - kulturowych oraz oferty turystycznej zapisane zostały w dokumentach „Plan promocji turystycznej dla Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015” oraz „Strategia Marketingowa dla marki lokalnej Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015”. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w Lokalnej Strategii Rozwoju w zakresie promocji zgodne będą z zapisami tych dwóch dokumentów.

1.4 Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu

Jednym z największych problemów Doliny Baryczy jako obszaru o wyjątkowych walorach przyrodniczych jest niska świadomość wpływu jego mieszkańców na wsparcie działań na rzecz przyrody, wzrost ekologizacji produktów lub usług. Obserwowany w regionie rozwój gospodarstw agroturystycznych, bazujących w swojej ofercie na walorach przyrodniczych, rosnący wzrost świadomości specyfiki obszaru oraz plany rozwoju oferty z uwzględnieniem wzrosty ekologizację usług są istotnym elementem rozwoju. Rozwoju przyjaznej dla środowiska oferty regionu poprzez wsparcie zarówno certyfikowanych systemem Dolina Baryczy Poleca producentów i usługodawców jak i wszystkich innych podmiotów w działaniach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii lub też podnoszących ekologizację usług, jest istotnym elementem wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Podobnie jak wsparcie oferty skierowanej na działania na rzecz przyrody lub wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru.

1.Cel ogólny: Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu

Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia
Cel szczegółowy 1.1: Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.	Przedsięwzięcie 1.1: „Blisko Przyrody” - wsparcie infrastruktury turystycznej w ramach nadbaryckiego systemu szlaków.
Cel szczegółowy 1.2: Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej	Przedsięwzięcie 1.2: „Spotkania w naturze” - kwalifikowana oferta turystyczna i edukacyjna.
Cel szczegółowy 1.3: Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy	Przedsięwzięcie 1.3: "Znana Dolina" - promocja regionu, jego walorów oraz oferty
Cel szczegółowy 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu	Przedsięwzięcie 1.4: "Siła w naturze"- wsparcie infrastruktury i działań proekologicznych

Opis przedsięwzięć.

Przedsięwzięcie 1.1 „Blisko Przyrody” - wsparcie infrastruktury turystycznej w ramach nadbaryckiego systemu szlaków.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w cel ogólny 1 „Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu” oraz w cel szczegółowy 1.1 „Tworzenie i rozwijanie

⁶ więcej na temat postrzegania Doliny Baryczy w: Juliet Golden, *Strategia marketingowa dla marki lokalnej Doliny Baryczy*, (Milicz 2008, Fundacja Doliny Baryczy)

infrastruktury turystycznej”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą projekty, które realizować będą działania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej na obszarze Doliny Baryczy. Dotyczy to zarówno rozwoju małej infrastruktury turystycznej przy szlakach (punkty postojowe, wiaty turystyczne, kosze na śmieci, miejsca popasu dla koni, etc.) oraz inwestycje w małą infrastrukturę przy istniejących czy planowanych miejscach noclegowych, punktach informacji turystycznej, gospodarstwach agroturystycznych, etc. W ramach tego przedsięwzięcia będzie można również wytyczyć szlak turystyczny czy ścieżkę edukacyjną lub przyrodniczą, wyznakować szlak turystyczny, odnowić istniejący szlak lub ścieżkę (wraz z oznakowaniem). Wsparte zostaną również działania związane z remontem budynków zabytkowych na cele turystyczne (np. muzea, izby regionalne).

Operacje P 1.1 „Blisko Przyrody”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie atrakcyjności turystycznej wsi, - budowa ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, ścieżek edukacyjnych, etc. - budowa infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej, - centra informacji turystycznej, - zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych na cele rekreacyjne, - zakup remont i wyposażenie obiektów zabytkowych na cele publiczne, - odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historii, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci, 	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie placów zabaw oraz innej publicznej infrastruktury rekreacyjnej (miejsc rekreacji) we wsiach, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie boisk sportowych oraz innej publicznej infrastruktury sportowej we wsiach, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie miejsc widokowych, wiat turystycznych, wież widokowych, - organizacja punktów informacji turystycznej w obiektach publicznych, w tym w obiektach zabytkowych, - turystyczne zagospodarowanie centrum wsi w małą infrastrukturę turystyczną, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie przystani kajakowych, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie małej infrastruktury turystycznej przy zbiornikach i ciekach wodnych, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie budynków przeznaczonych na wypożyczalnię rowerów oraz innego sprzętu turystycznego, - budowa, przebudowa, remont szlaków turystycznych i ścieżek tematycznych i przyrodniczych, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie parkingów dla turystów,

<p>Małe projekty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, min. na bazie obiektów zabytkowych, - zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym wyznaczenie i oznakowanie ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych, - budowa, odbudowa, przebudowa, remont połączone z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie, małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, - wyposażenie obiektów pełniących funkcję turystyczne i rekreacyjne, - utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, baz informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych z turystyką, - zachowanie lub odtworzenie, czynna ochrona, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, - zachowanie tradycyjnej architektury regionu i lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, - odbudowa, renowacja, restauracja albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków, - remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystycznych - pieszych, rowerowych, konnych etc. - wyznaczenie i oznakowanie szlaków tematycznych - np. szlak rudy darniowej, - wyznaczenie i oznakowanie ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych, - inwestycje związane z małą infrastrukturą turystyczną - wiaty turystyczne, wieże widokowe, miejsc postoju na szlakach turystycznych, tablice informacyjne i kierunkowe, miejsca do wypoczynku, etc. - zakup wyposażenia obiektów - np. krzesła, stoły, łózka, sprzęt turystyczny i rekreacyjny, - organizacja punktów informacji turystycznej w obiektach publicznych, w tym w obiektach zabytkowych, - serwisy i strony WWW prezentujące szlaki turystyczne, ścieżki tematyczne, przyrodnicze i edukacyjne oraz związaną z nimi infrastrukturę, - tablice informacyjne i mała infrastruktura przy obiektach cennych przyrodniczo, - projekty związane z remontem lub wyposażeniem muzeów, izb regionalnych, prywatnych muzeów,
<p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności związanej z małą infrastrukturą turystyczną - pola namiotowe, biwaki, wypożyczalnie roweru i sprzętu, etc., - wsparcie dla firm świadczących usługi budowlano - remontowe dla podmiotów podejmujących działalność turystyczną, noclegową i gastronomiczną, 	<ul style="list-style-type: none"> - projekty związane z stworzeniem oraz wyposażeniem miejsc do wypożyczenia sprzętu turystycznego - wypożyczalnie rowerów, kajaków, kijków nordic walking, użyczenie koni, bryczek, etc., - projekty związane z tworzeniem terenowej infrastruktury noclegowej - pola namiotowe, biwaki, campingi domki turystyczne etc., - projekty na tworzenie i rozwój firm budowlano - remontowych, które świadczyć będą usługi dla wnioskodawców realizujących działania ze środków osi 4 Leader, <p>UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.</p>

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	- prowadzenie działalności związanej z małą infrastrukturą turystyczną - pola namiotowe, biwaki, wypożyczalnie rowerów i sprzętu, etc., - wsparcie dla firm świadczących usługi budowlano - remontowe dla podmiotów podejmujących działalność turystyczną, noclegową i gastronomiczną,	- projekty związane z stworzeniem oraz wyposażeniem miejsc do wypożyczenia sprzętu turystycznego - wypożyczalnie rowerów, kajaków, kijków nordic walking, użyczenie koni, bryczek, etc., - projekty związane z tworzeniem terenowej infrastruktury noclegowej - pola namiotowe, biwaki, campingi domki turystyczne etc., - projekty na tworzenie i rozwój firm budowlano - remontowych, które świadczyć będą usługi dla wnioskodawców realizujących działania ze środków osi 4 Leader, UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.
---	---	--

Przedsięwzięcie 1.2 - „Spotkania w Naturze” - kwalifikowana oferta turystyczna i edukacyjna.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 1** „Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu” oraz w **cel szczegółowy 1.2** „Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać działania związane z tworzeniem czy rozszerzaniem ofert turystycznych oraz edukacyjnych. W jego ramach składane będą mogły być wnioski dotyczące, zakupu sprzętu niezbędnego do realizacji oferty (np. rowery, lornetki, kijki do nordic walking), przygotowania wydawnictw promujących oferty turystyczne, edukacyjne, programy edukacyjne, etc. Realizowane będą mogły być również szkolenia i warsztaty związane z podnoszeniem umiejętności osób, które chcą stworzyć lub podnieść umiejętności w świadczeniu konkretnej oferty.

Operacje P1.2 „Spotkania w naturze”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	-	-

<p>Małe projekty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zakup sprzętu turystycznego, edukacyjnego, sportowego i rekreacyjnego, - wydawnictwa promujące ofertę turystyczną, edukacyjną, sportową i rekreacyjną, - zagospodarowanie przestrzeni publicznej związane z realizacją ofert turystycznych i edukacyjnych, - warsztaty i szkolenia dla przewodników, - warsztaty i szkolenia dla usługodawców turystycznych, - warsztaty i szkolenia dla osób/institucji świadczących usługi edukacyjne, - warsztaty tradycyjnych zawodów i rzemiosła, - warsztaty i szkolenia dla rolników - rolnictwo przyjazne przyrodzie, - warsztaty i szkolenia dla kadry przygotowujące do prowadzenia zajęć terenowych i w zakresie edukacji ekologicznej, - opracowanie i realizacja programów edukacyjnych, - promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, - zachowanie tradycyjnej architektury regionu i lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, - odbudowa, renowacja, restauracja albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków związanych z prowadzeniem działań edukacyjnych, - wydawnictwa i bazy informacyjne o obiektach zabytkowych i walorach przyrodniczych, - organizacja konferencji, seminariów, sympozjów, warsztatów itp. związanych tematycznie z regionem i edukacja ekologiczną dla młodzieży szkolnej i dorosłych, - wydawnictwa i publikacje edukacyjne (materiały dydaktyczne i metodyczne), 	<ul style="list-style-type: none"> - zakup sprzętu niezbędnego do realizacji oferty turystycznej, edukacyjnej, sportowej bądź rekreacyjnej - np. spacerowy nordic walking, podglądanie przyrody, zajęcia edukacyjne w terenie, wycieczki rowerowe, przejażdżki konne, etc. - przygotowanie wydawnictw dotyczących promocji i prezentacji ofert - foldery, ulotki, wizytówki, przewodniki etc. - projekty związane z uporządkowaniem i zagospodarowaniem (klomby, nasadzenia, elementy architektury krajobrazu) np. centrów wsi, terenów przyległych do infrastruktury turystycznej, sportowej, edukacyjnej i rekreacyjnej, - projekty dotyczące podnoszenia kompetencji, doświadczenia i umiejętności osób i instytucji realizujących oferty „spotkań w Naturze” - w tym szkolenia i warsztaty zawodowe, - oznakowanie pomników przyrody i oznaczenie miejsc cennych przyrodniczo, które stanowią elementy ofert, - projekty przybliżające tradycje architektoniczne i prezentujące obiekty zabytkowe - oferta zajęć edukacyjnych, - wydawnictwa, publikacje, bazy informacyjne dotyczące zasobów przyrodniczych oraz obiektów zabytkowych i tradycji architektonicznych, - imprezy promujące oferty realizowane w ramach „spotkań w Naturze” (np. seminaria edukacyjne, study tour dla dziennikarzy, etc.) - wydawnictwa i publikacje edukacyjne (materiały dydaktyczne i metodyczne),
<p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój ofert turystycznych i edukacyjnych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwijanie biur podróży, - tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi turystyczne i rekreacyjne, - tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi przewodnickie, - tworzenie i rozwijanie firm świadczących usługi edukacyjne dla szkół, przedszkoli, grup zorganizowanych, <p>UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.</p>
<p>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój ofert turystycznych i edukacyjnych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwijanie biur podróży, - tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi turystyczne i rekreacyjne, - tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi przewodnickie, - tworzenie i rozwijanie firm świadczących usługi edukacyjne dla szkół, przedszkoli, grup zorganizowanych, <p>UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.</p>

Przedsięwzięcie 1.3 - "Znana Dolina" - promocja regionu, jego walorów oraz oferty.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 1** „Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu” oraz w **cel szczegółowy 1.3** „Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać związane z szeroko pojętą promocją regionu Doliny Baryczy, jej walorów przyrodniczych oraz działalności związanej z realizacją osi 4 PROW. Zdobyć dofinansowanie będzie można min. na - imprezy regionalne, wydawnictwa promocyjne, albumy fotograficzne, przewodniki po regionie, udział w targach turystycznych, etc.

Operacje P 1.3 „Znana Dolina”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	-	-
Małe projekty	imprezy promujące region, wydawanie folderów i innych publikacji informacyjnych i promocyjnych, udział w targach, imprezach, jarmarkach, prelekcjach, odczytach seminariach i innych tego typu wydarzeniach regionalnych, krajowych i międzynarodowych,	<ul style="list-style-type: none"> - imprezy skierowane do turystów związane z promocją Doliny Baryczy oraz jej walorów, - albumy fotograficzne, - przewodniki turystyczne, - kalendarze z zdjęciami walorów Doliny Baryczy, - filmy przyrodnicze, - foldery turystyczne, - zbiory bajek, opowieści, legend z Doliny Baryczy, - filmy i spoty promocyjne, - billboardy, - udział w targach, imprezach, jarmarkach, prelekcjach, odczytach seminariach i innych tego typu wydarzeniach regionalnych, krajowych i międzynarodowych, <p>UWAGA: projekty realizowane w ramach tego przedsięwzięcia dotyczyć powinny Doliny Baryczy jako regionu a nie poszczególnych gmin.</p>
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	-	-
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	-	-

Przedsięwzięcie 1.4 - "Siła w naturze"- wsparcie infrastruktury i działań proekologicznych

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 1** „Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu” oraz w **cel szczegółowy 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu.**

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać związane z szeroko pojętą infrastrukturą i działaniami proekologicznymi na rzecz regionu Doliny Baryczy, jej walorów przyrodniczych oraz działalności związanej z realizacją osi 4 PROW. Zdobyć dofinansowanie będzie można min. na rozwój oferty i działań służących podnoszeniu świadomości proekologicznej, promocji postaw i rozwiązań proekologicznych, tj, wydawnictwa, przewodniki rozwoju,

infrastruktura organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowymi, zagospodarowanie przestrzeni publicznej, remont połączony z modernizacją lub wyposażenie istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów w zakresie rozwiązań proekologicznych lub służących podniesieniu świadomości mieszkańców, budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażanie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne w szczególności w zakresie wykorzystującym alternatywne źródła energii lub proekologiczne rozwiązania, prowadzenie badań nad obszarem w zakresie wsparcia i promocji proekologicznych rozwiązań, wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem działalności rolniczej.

Operacje P1.4 "Siła w naturze"-	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> -podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców wsi, -zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych na cele rekreacyjne, -zakup remont i wyposażenie obiektów zabytkowych na cele publiczne, -remont lub modernizacje obiektów pełniących funkcje publiczne z wykorzystaniem proekologicznych rozwiązań i ich promocja 	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie placów zabaw oraz innej publicznej infrastruktury rekreacyjnej (miejsc rekreacji) w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie miejsc widokowych, wiat turystycznych, wież widokowych, w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych, - modernizacja, termomodernizacja świetlic i innych obiektów pełniących funkcje publiczne połączona z promocją proekologicznych rozwiązań.
Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym promocja proekologicznych rozwiązań, - budowa, odbudowa, przebudowa, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie, małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w szczególności w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych - zachowanie lub odtworzenie, czynna ochrona, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, - zachowanie tradycyjnej architektury regionu i lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażanie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne w szczególności w zakresie wykorzystującym alternatywne źródła energii lub proekologiczne rozwiązania, prowadzenie badań nad obszarem w zakresie wsparcia i promocji proekologicznych rozwiązań, wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem działalności rolniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> zakup sprzętu i wyposażenia służącego podniesieniu ekologizacji produktów i usług -przygotowanie wydawnictw dotyczących promocji i prezentacji specyfiki oferty obszaru przyrodniczej oraz działań służących zachowaniu specyfiki obszaru - projekty związane z uporządkowaniem i zagospodarowaniem (kłomby, nasadzenia, elementy architektury krajobrazu) np. centrów wsi, terenów przyległych do infrastruktury turystycznej, sportowej, edukacyjnej i rekreacyjnej w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych - projekty dotyczące podnoszenia kompetencji, doświadczenia i umiejętności osób i instytucji realizujących oferty „Siła w Naturze” - w tym szkolenia i warsztaty, - warsztaty i szkolenia oraz realizacja ofert z zakresu czynnej ochrony przyrody, np. wykaszanie trzcinowisk, - imprezy promujące oferty realizowane w ramach „Siła w Naturze” (np. seminaria edukacyjne, study tour dla dziennikarzy, etc.) - wydawnictwa i publikacje ekologiczne (materiały dydaktyczne i metodyczne),

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- rozwój ofert turystycznych i edukacyjnych oraz związanych pobytowych bazujących na proekologicznych rozwiązaniach,	- tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi służące propagowaniu proekologicznych rozwiązań - remont, modernizacja obiektów w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	- rozwój ofert turystycznych i edukacyjnych oraz związanych pobytowych bazujących na proekologicznych rozwiązaniach,	- tworzenie i rozwijanie oferty bazującej na proekologicznych rozwiązaniach - remont, modernizacja obiektów w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.

USŁUGI I PRODUKTY LOKALNE

2. Cel główny: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu

Uzasadnienie celu

Tworzenie obszaru turystycznego to nie tylko rozwój szlaków i promocja, niezbędne jest również realizacja działań mająca na celu tworzenie nowej bazy usługowej i gastronomicznej oraz podnoszenie jakości istniejącej obecnie. Według danych Dolina Baryczy oferuje 2633 miejsca noclegowe w 62 obiektach co stanowi zaledwie 4,5% całościowej oferty zakwaterowania na Dolnym Śląsku⁷. Za atut należy uznać, że są to w przeważającej mierze obiekty małe co z uwagi na profil turystyczny powinno być specjalnością Doliny Baryczy. Brak jednak jest systemu standaryzacji jakości usług. Osobnym problemem jest mała liczba i duże zróżnicowanie w ofercie gospodarstw agroturystycznych. Szczególnie odczuwalny jest brak gospodarstw ekoturystycznych co świetnie współgrałoby z przyrodniczym bogactwem obszaru i dałoby rolnikom nowy impuls do rozwoju gospodarstw rolnych. Podkreślić jednak trzeba, że w ostatnich latach widać wzrost inwestycji hotelowych i agroturystycznych. Powołując się na ankiety przeprowadzone pośród usługodawców w 2008r. dotyczące min. sezonowości ruchu turystycznego warto zwrócić uwagę, że o początku sezonu turystycznego można mówić już w kwietniu kiedy miesięczne obłożenie zaczyna przekraczać 50%. Szczyt sezonu to maj - sierpień kiedy obłożenie oscyluje wokół 90%, żeby w październiku spaść znów do 50%. Podkreślić trzeba również, że obłożenie nawet w najgorszych dla usługodawców miesiącach nie spada poniżej 30% o dotyczy to jedynie 3 miesięcy (styczeń, luty, listopad). Uznać więc należy, że w momencie rozwoju oferty turystycznej i promocji wzrośnie również liczba turystów odwiedzających Dolinę Baryczy, niezbędne jest więc podniesienie ilości i jakości miejsc noclegowych.

Niestety gorzej wygląda sytuacja jeśli chodzi o bazę gastronomiczną obszaru. W dokumencie z 2006r. „Program rozwoju turystyki dla Doliny Baryczy - uwarunkowania” doliczono się 67 obiektów gastronomicznych⁸. Jednak: „Generalnie baza ta jest bardzo uboga, mało zróżnicowana w strukturze; przeważają bary, zasadniczo niewiele jest obiektów wyższych kategorii. W kontekście rozwoju turystyki należy podjąć kroki dla rozszerzenia liczby i zakresu oferowanych [...] usług.”⁹ Szczególnie brak jest miejsc oferujących potrawy przygotowane z miejscowych produktów lokalnych, które też przecież powinny stać się częścią markowej oferty turystycznej Doliny Baryczy. A że potencjał takiej oferty jest duży pokazują dotychczasowe prace z producentami lokalnymi czego zwieńczeniem był I konkurs na produkty certyfikowane w ramach systemu „Dolina Baryczy poleca”.

Relatywnie najstabilniej wygląda sytuacja jeśli chodzi o rozwój innych usług turystycznych i okołoturystycznych. Można jedynie wspomnieć o istniejących 2 wypożyczalniach kajaków, centrum Edukacyjno - Turystyczno - Sportowym w Krośnicach, które prowadzi wypożyczalnię rowerów, lornetek i

⁷ dane z: Golden, *Plan Promocji...*, str. 17

⁸ Marta Góralewicz, Izabela Gruszka, Marcin Gruszka, *Program rozwoju turystyki dla Doliny Baryczy - uwarunkowania*, (Wrocław 2006, Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju)

⁹ Leśniak, str. 28

sprzętu sportowego oraz o udostępnianiu przez część agroturystów rowerów. Brak jest takich obiektów jak np. hotele dla koni, przechowalnie sprzętu turystycznego, wypożyczalnie sprzętu turystycznego (np. rowery), warsztaty naprawy sprzętu turystycznego etc. Na obszarze mało jest również punktów informacji turystycznej (IT), obecnie tylko 3. Jednak dobrym znakiem jest, że gminy planują otwarcie 4 kolejnych. Ważne by ich oferta była z sieciowana.

Działania związane z realizacją nowych i podnoszeniem jakości istniejącej infrastruktury wsparte będą również podnoszeniem jakości samych usług i kwalifikacji usługodawców w umiejętnościach i kompetencjach niezbędnych do podniesienia atrakcyjności i wyjątkowości oferty turystycznej Doliny Baryczy.

Docelowo efektem realizacji tego celu ma być również wejście wszystkich, lub zdecydowanej większości, usługodawców w system marki lokalnej i objęcie ich certyfikatami w ramach systemu „Dolina Baryczy poleca”. Ponieważ wiąże się to z dodatkowymi nakładami na prowadzoną działalność w ramach wdrażania LSR preferowane będą inwestycje, które w swoich budżetach przewidywać będą również koszty przystosowania do systemu marki, ewentualnie posiadać będą plan osiągnięcia wymogów systemu certyfikacji do 2015 roku.

Opis celów szczegółowych

2.1 Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne.

Dolina Baryczy obok istniejącego potencjału przyrodniczego, dysponuje rozwijającą się turystyką aktywną oraz bazą usługowo-gastronomiczną. Jednym z działań niezbędnych do rozwoju Doliny Baryczy jako regionu turystycznego jest zintegrowanie istniejących usługodawców z producentami w jedną spójną ofertę turystyczną. Oferta to powinna obejmować kilka produktów o wysokiej jakości i rozpoznawalnej marce. Dotychczasowe działania w tym zakresie pokazały, że największą potrzebą jest wsparcie rozwoju infrastruktury turystycznej oraz brak środków inwestycyjnych na rozwój usług i produktów lokalnych. Jak pokazały przeprowadzone w 2008 roku badania wśród producentów i usługodawców widzą oni dużą szansę rozwoju swojej działalności poprzez wzajemne powiązanie swoich ofert¹⁰. Dla rozwoju wspólnych działań usługodawców i producentów wykorzystać należy aktywność związaną z rozwojem marki Doliny Baryczy oraz systemem certyfikowania „Dolina Baryczy poleca”. Fundacja Doliny Baryczy, która jest opiekunem marki oraz odpowiedzialna jest za certyfikowanie producentów i usługodawców powinna stać się również platformą współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy nimi. Praktycznie początkowo dotyczyć to może wymiany doświadczeń związanych z wejściem w system marki i certyfikacji oraz organizowania wspólnych wydarzeń promocyjnych, imprez (np. „Dni Karpia”), udziału w krajowych i zagranicznych targach, tworzenia wspólnej oferty turystycznej etc.

2.2 Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększania dochodów producentów i usługodawców oraz promocji usług i produktów.

Rozwój sektora usług i produktów lokalnych wymaga nie tylko wsparcia w postaci rozbudowy nowej infrastruktury czy wsparcia kapitałowego. Ja zauważają sami producenci i usługodawcy rozwój ich oferty wymaga również podniesienia kwalifikacji, w tym kwalifikacji językowych, dotyczących marketingu i zarządzania, prowadzenia działalności gospodarczej, promocji oferty etc. Wraz z rozwojem oferty turystycznej regionu i zwiększeniem ilości turystów odwiedzających Dolinę Baryczy liczyć można na zainteresowanie mieszkańców tworzeniem nowych miejsc pracy w sektorze usług i produktów lokalnych (agro i ekoturystyka, gastronomia korzystająca z lokalnego bogactwa smaku, usługi przewodnickie, wypożyczalnie sprzętu, rękodzieło, pamiątki lokalne etc.). Lokalnej Grupie Działania zależy będzie, żeby podnoszenie kwalifikacji, wiedzy i umiejętności tych osób było na wysokim poziomie i realizowane zgodnie ze strategicznymi kierunkami działań LGD. W związku z tym, wszystkie „zewnętrzne” programy szkoleniowe dla usługodawców i producentów konsultowane powinny być z LGD.

¹⁰ Anna Szmigiel - Franz, *Badania wśród producentów w Dolinie Baryczy*, (Milicz 2008, Fundacja Doliny Baryczy), str.

Wyrażane w ankietach zainteresowanie producentów i usługodawców wzajemną współpracą uznać należy za działanie w dobrym kierunku, jednak nie wystarczające. Deklaratywność ta często nie przeradza się w praktykę. Uwarunkowań tego zjawiska jest wiele, wspomnieć można by o małym doświadczeniu wspólnych działań czy pochtomości codzienną pracą i brakiem czasu na organizowanie takiej współpracy. Dla rozwoju wspólnych działań usługodawców i producentów wykorzystać należy doświadczeń związanych z rozwojem marki Doliny Baryczy oraz systemem certyfikowania „Dolina Baryczy poleca”.

2. Cel ogólny: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu

Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia
Cel szczegółowy 2.1: Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne	Przedsięwzięcie 2.1: „Dolina Baryczy Poleca” - wsparcie certyfikowanych producentów i usługodawców.
Cel szczegółowy 2.2: Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców, oraz promocji usług i produktów	Przedsięwzięcie 2.2: „Gościnna Dolina” - wyposażenie, podnoszenie jakości oraz rozwój kwalifikacji bazy gastronomicznej, usługowej oraz producentów lokalnych z Doliny Baryczy nieobjętych systemem „Dolina Baryczy Poleca”.

Opis przedsięwzięć:

Przedsięwzięcie 2.1- „Dolina Baryczy Poleca” - wsparcie certyfikowanych producentów i usługodawców.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 2** „Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu” oraz w **cel szczegółowy 2.1** „Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty, których wnioskodawcą będą producenci i usługodawcy posiadający certyfikat „Dolina Baryczy Poleca” lub działania, które mają ich bezpośrednio wspierać.

Operacje P.2.1 Dolina Baryczy Poleca	Preferowany zakres projektów	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	- centrum promocji „markowych” i certyfikowanych produktów i usług lokalnych,	- otwarcie miejsca ekspozycji i promocji certyfikowanych produktów i usług, centrum promocji może funkcjonować w połączeniu z punktem informacji turystycznej,

<p>Małe projekty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i warsztaty dla producentów i usługodawców z systemu marki i certyfikacji, - rozwój lokalnych produktów i usług spełniających wymogi marki i systemu certyfikacji, - wydawnictwa i imprezy promujące produkty markowe i certyfikowane, - promocja lokalnej przedsiębiorczości producentów posiadających certyfikat, - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych z certyfikatem, - promocja certyfikowanych produktów i usług lokalnych, w tym organizacja imprez promujących, - budowa, adaptacja lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży certyfikowanych produktów lub usług lokalnych oraz tradycyjnego wyrobu certyfikowanych produktów lokalnych, - badanie rynku certyfikowanych produktów i usług lokalnych, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej producentów i usługodawców w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”, 	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia dla producentów i usługodawców, którzy będą się starać o uzyskanie certyfikatu „Dolina Baryczy Poleca” w danej edycji konkursowej, - szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje i umiejętności certyfikowanych producentów i usługodawców (dotyczące bezpośrednio wytwarzanego produktu lub usługi a także umiejętności promocyjnych, biznesowych, językowych, przepisów prawa, dystrybucji, etc.), - katalogi produktów i usług (ulotki, foldery), - kalendarze promujące producentów i usługodawców, - pocztówki z producentami i usługodawcami, - książki kucharskie, - „dni otwarte” u usługodawców i producentów, - organizacja jarmarków produktów i usług „Dolina Baryczy Poleca”, - zakup sprzętu wystawienniczego i do prezentacji certyfikowanych produktów i usług, - udział usługodawców i producentów w wydarzeniach promocyjnych, jarmarkach, targach, etc. poza obszarem LGD, - otwieranie punktów sprzedaży certyfikowanych produktów i usług, - budowa, adaptacja i wyposażenie miejsc z przeznaczeniem do tradycyjnego wyrobu certyfikowanych produktów, - panele słoneczne, małe elektrownie wiatrowe oraz inne odnawialne źródła energii służące do poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej producentów i usługodawców w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”,
<p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwój produktów i usług spełniających wymogi systemu certyfikacji „Dolina Baryczy poleca”, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwijanie działalności producenckiej i usługowej przez producentów i usługodawców z certyfikatami „Dolina Baryczy Poleca”, <p>UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy, wnioskodawcą może być mikroprzedsiębiorstwo, które na moment składania wniosku posiada certyfikat „Dolina Baryczy Poleca”.</p>
<p>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwój produktów i usług spełniających wymogi marki „Dolina Baryczy” oraz systemu certyfikacji „Dolina Baryczy poleca”, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwijanie działalności producenckiej i usługowej przez producentów i usługodawców z certyfikatami „Dolina Baryczy Poleca”, <p>UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego, wnioskodawcą może być rolnik lub domownik, który na moment składania wniosku posiada certyfikat „Dolina Baryczy Poleca”.</p>

Przedsięwzięcie 2.2 - „Gościnna Dolina” - wyposażenie, podnoszenie jakości oraz rozwój kwalifikacji bazy gastronomicznej, usługowej oraz producentów lokalnych z Doliny Baryczy nieobjętych systemem „Dolina Baryczy Poleca”.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 2** „Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu” oraz w **cel szczegółowy 2.2** „Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców , oraz promocji usług i produktów”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty, których wnioskodawcą będą producenci i usługodawcy, którzy nie posiadający certyfikatu „Dolina Baryczy Poleca” lub projekty ich wspierające. W ramach tego przedsięwzięcia wsparcie uzyskają również mieszkańcy i przedsiębiorcy z obszaru, którzy chcieliby np. otworzyć gospodarstwo agroturystyczne, pensjonat lub doposażyć istniejące miejsca noclegowe. Wsparty zostanie również rozwój usług na obszarach wiejskich.

Operacje P2.2. „Gościnna Dolina”	Preferowany zakres projektów	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	- miejsca do ekspozycji lokalnych produktów,	- otwarcie miejsca ekspozycji i promocji produktów i usług lokalnych, które nie są objęte systemem „Dolina Baryczy Poleca”, centrum promocji może funkcjonować w połączeniu z centrum promocji certyfikowanych produktów i usług oraz punktem informacji turystycznej,
Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i warsztaty dotyczące obsługi ruchu turystycznego, prowadzenia działalności gospodarczej i usługowej na obszarach wiejskich, rozszerzające zakres usług związanych z turystyką, - szkolenia i warsztaty rękodzielnictwa i tradycyjnych zawodów, - szkolenia językowe, - wsparcie tworzenia produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - wsparcie promocji lokalnej wytwórczości, tradycyjnych zawodów i rzemiosła, - zachowanie tradycyjnej architektury regionu i lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, - organizacja imprez promujących produkty i usługi lokalne, - promocja lokalnej przedsiębiorczości, - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych, - promocja produktów lub usług lokalnych, w tym organizacja imprez promujących, - budowa, adaptacja lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży produktów lub usług lokalnych oraz tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych, - badanie rynku produktów lub usług lokalnych, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej, 	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje i umiejętności producentów i usługodawców z poza systemu „Dolina Baryczy Poleca”, (dotyczące bezpośrednio wytwarzanego produktu lub usługi a także umiejętności promocyjnych, językowych, biznesowych, przepisów prawa, dystrybucji, etc.), - katalogi produktów i usług (ulotki, foldery), - kalendarze promujące producentów i usługodawców, - pocztówki z producentami i usługodawcami, - książki kucharskie, - „dni otwarte” u usługodawców i producentów, - organizacja jarmarków produktów i usług, - zakup sprzętu wystawienniczego i do prezentacji produktów i usług, - udział usługodawców i producentów w wydarzeniach promocyjnych, jarmarkach, targach, etc. poza obszarem LGD, - otwieranie punktów sprzedaży produktów i usług, - budowa, adaptacja i wyposażenie miejsc z przeznaczeniem do tradycyjnego wyrobu certyfikowanych produktów, - panele słoneczne, małe elektrownie wiatrowe oraz inne odnawialne źródła energii służące do poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej producentów i usługodawców w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”,

<p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój działalności na bazie lokalnych zasobów i wynikających z potrzeb regionu, - rozwój agro i ekoturystyki, w tym w obiektach zabytkowych i charakterystycznych dla regionu, - rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej, w tym w obiektach zabytkowych i charakterystycznych dla regionu, - usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, - usługi dla ludności, - magazynowanie lub przechowywanie towarów, - rękodzielnictwo i rzemiosło, - przetwórstwo rolno - spożywcze, - rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne, - sprzedaż hurtowa i detaliczna, - robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - projekty związane z tworzeniem lub rozbudową miejsc noclegowych na obszarach wiejskich - hotele, pensjonaty, prywatne kwatery, etc., - projekty związane z tworzeniem lub rozbudową bazy gastronomicznej na obszarach wiejskich - restauracje, punkty gastronomiczne, usługi cateringowe, etc., - projekty związane z tworzeniem lub rozwojem usług dla gospodarstw rolnych i leśnictwa - wypożyczanie sprzętu rolnego, wykonywanie prac zleconych, etc. - projekty związane z tworzeniem i rozwojem usług dla ludności - rachunkowość i doradztwo, usługi informatyczne, sprzedaż hurtowa i detaliczna, fryzjerstwo, usługi kosmetyczne, sklepy, agencje pocztowe, warsztaty samochodowe, roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne, etc., - tworzenie i rozwijanie mikroprzedsiębiorstw zajmujących się rękodzielnictwem oraz rzemiosłem artystycznym - kowalstwo, pamiątki regionalne, wyplatanie koszy, hafciarstwo, etc. - tworzenie i rozwijanie mikroprzedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem rolno - spożywczym, <p>UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.</p>
<p>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój działalności na bazie lokalnych zasobów i wynikających z potrzeb regionu, - rozwój agro i ekoturystyki, w tym w obiektach zabytkowych i charakterystycznych dla regionu, - rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej, w tym w obiektach zabytkowych i charakterystycznych dla regionu, - rozwój usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem w oparciu o walory kulturowo - przyrodnicze, - usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, - usługi dla ludności, - magazynowanie lub przechowywanie towarów, - rękodzielnictwo i rzemiosło, - przetwórstwo rolno - spożywcze, - rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne, - sprzedaż hurtowa i detaliczna, - robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - projekty związane z tworzeniem lub rozbudową gospodarstw agroturystycznych, - projekty związane z świadczeniem usług gastronomicznych w gospodarstwie agroturystycznym, - projekty związane z tworzeniem lub rozwojem usług dla gospodarstw rolnych i leśnictwa - wypożyczanie sprzętu rolnego, wykonywanie prac zleconych, etc. - projekty związane z tworzeniem i rozwojem usług dla ludności - rachunkowość i doradztwo, usługi informatyczne, sprzedaż hurtowa i detaliczna, fryzjerstwo, usługi kosmetyczne, sklepy, agencje pocztowe, warsztaty samochodowe, roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne, etc., - tworzenie i rozwijanie mikroprzedsiębiorstw zajmujących się rękodzielnictwem oraz rzemiosłem artystycznym - kowalstwo, pamiątki regionalne, wyplatanie koszy, hafciarstwo, etc. - tworzenie i rozwijanie mikroprzedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem rolno - spożywczym, <p>UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.</p>

AKTYWNI MIESZKAŃCY**3. Cel główny: Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu****Uzasadnienie celu**

Mieszkańcy Doliny Baryczy tworzą zbiorowość społeczną o zróżnicowanej strukturze będącej efektem zmian społecznych jakie dokonywały się na tym obszarze przez wiele dziesięcioleci. Jej rysem charakterystycznym jest trudność w zdefiniowaniu własnej tożsamości, w dolnośląskiej części zamieszkuje ludność, która w większości osiedliła się na tych terenach po zakończeniu II wojny światowej. W tak krótkim okresie czasu trudno jest wytworzyć spójną tożsamość regionalną, nie mówiąc już o odtworzeniu przedwojennej tradycji. W przypadku mieszkańców wielkopolskiej części Doliny Baryczy można natomiast mówić o ciągłości tożsamości regionalnej. Charakterystyczne jest to, że różnice te widać w bezpośrednich kontaktach z mieszkańcami obu części obszaru, w ich znajomości historii regionu a także dbaniu o swój region. Na zjawiska powyższe nałożył się także mechanizm ogólnosystemowy polegający na wycofaniu się państwa (administracji rządowej) z dotychczasowego modelu polityki społecznej. Generuje to negatywne zjawiska społeczne takie jak ubóstwo, bezrobocie, problemy rodzinne, nadużywanie alkoholu, zaburzenia w stosunkach międzyludzkich, przestępczość. Prowadzi to w efekcie do izolacji i zachwiania poprawnego działania struktur społecznych, w tym społeczności lokalnych. W kontekście rozwoju Doliny Baryczy jako obszaru turystycznego pamiętać należy, że jednym z najważniejszych elementów będzie akceptacja mieszkańców i włączenie społeczności lokalnej do realizacji tej wizji. Aktywna, świadoma swoich kwalifikacji i umiejętności, akceptująca rozwój turystyki ograniczony wymaganiami ochrony przyrody, przyjazna dla turystów i budująca ofertę turystyczną regionu społeczność lokalna tworzyć będzie ważny element jego wizerunku i tożsamości. Jako narzędzie aktywizacji, podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz edukacji przez całe życie wykorzystać można doświadczenia realizowanych parę lat temu przez Dolnośląską Fundację Ekorozwoju kursów dla kobiet wiejskich w ramach Programu Szkół Ludowych.

Istotnym problemem społecznym jest niedostateczny poziom osiągnięcia przez nią takiego poziomu integracji i aktywności aby była ona zdolna do samodzielnego rozwiązywania wielu istotnych problemów społecznych. W regionie działają organizacje społeczne ale nie zawsze reprezentują one pożądany poziom uczestnictwa w lokalnym życiu publicznym, wyrażający się niskim wskaźnikiem udziału w wyborach i działaniach lokalnych. Choć na przestrzeni ostatnich lat, na przykładzie Programu „Działaj Lokalnie” widać wzrost zainteresowania organizacji społecznych zdobywaniem dotacji na realizację celów społecznych, także organizacji z obszarów wiejskich Partnerstwa. Jednocześnie mamy dość liczną grupę aktywnych liderów lokalnych, którzy wymagają wsparcia swojej działalności, choćby przez pomoc i doradztwo w zakładaniu i funkcjonowaniu organizacji pozarządowych.

Brak jest również wystarczającej ilości wiejskich centrów aktywności lokalnej - miejsc, w których społeczność lokalna mogłaby się spotykać, planować i realizować wspólne działania. Szczególnie istotne wydaje się znalezienie nowego pomysłu na wieś, jej rozwój i możliwości zarabiania we współczesnej gospodarce. Dobrym przykładem łączącym aktywizację mieszkańców ich współpracę z zdobywaniem nowych kwalifikacji i dodatkowego źródła dochodu jest tzw. „wioska tematyczna”. Wioska tematyczna to wieś, która znalazła swoją specjalizację aby na niej zarabiać i dzięki niej wyróżniać się i rozwijać. W wykorzystaniu tego pomysłu możemy czerpać z doświadczeń Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju i realizowanym przez nią działaniom w Dolinie Baryczy, min. w projekcie „Wioski z pomysłem”.

W celu zachowania walorów przyrodniczych regionu, na których głównie budowana jest oferta turystyczna, podjąć należy współpracę z instytucjami edukacji ekologicznej, których zadaniem będzie edukacja i aktywizacja turystów i mieszkańców regionu na rzecz zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych regionu.

Opis celów szczegółowych**3.1 Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców.**

Realizacja tego celu opiera się na zorganizowanym wsparciu lokalnej aktywności organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i liderów lokalnych. Pomoc ta skierowana będzie głównie do podmiotów z obszarów wiejskich LGD. Działania będą odpowiedzią na problemy związane z słabo rozwiniętym sektorem organizacji pozarządowych i braku systemowego wsparcia ze strony gmin i

powiatu aktywności mieszkańców. Bez rozwoju kapitału społecznego niemożliwe będzie zbudowanie społeczeństwa obywatelskiego zdolnego do aktywnego i twórczego włączenia się w zrównoważony rozwój regionu. Lokalna Grupa Działania odpowiedzialna będzie za utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej, który wspierać będzie tworzenie nowych i istniejące organizacje pozarządowe i aktywne grupy nieformalne. Wsparcie to polegać będzie na głównie realizacji animacji i szkoleń dla lokalnych liderów, animatorów i organizacji pozarządowych oraz pomocy doradczej przy zakładaniu wsi tematycznych, nowych organizacji i doradztwa w zakresie pisania wniosków o dofinansowanie. Realizowane będą również działania ukazujące mieszkańcom i instytucją lokalnym możliwości i korzyści z rozwoju ekonomii społecznej, w tym min. spółdzielni socjalnych. Wynikiem tych działań ma być efektywniejsze wykorzystanie środków przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne na pozostałe przedsięwzięcia przewidziane w LSR.

Rozwijanie społeczności lokalnej to nie tylko wsparcie dla działalności organizacji pozarządowych. Niezbędne są działania aktywizacyjne i edukacyjne skierowane do grup, które nie uczestniczą już w edukacji formalnej oraz grup wykluczonych. Budowanie pozytywnego wizerunku Doliny Baryczy jako obszaru turystycznego wymaga włączenia tych grup w świadomy i aktywny udział w zrównoważonym rozwoju regionu. Nie uda się to bez wyciągnięcia grup wykluczonych ze sfery marginalizacji społecznej. Szczególnie istotne to jest dla kobiet wiejskich, które z jednej strony są inspiratorem działań na wsi a z drugiej strony ograniczone są tradycyjnym postrzeganiem roli kobiety w życiu rodzinnym. Dlatego drugim ważnym zadaniem Centrum Aktywności przy LGD będzie stworzenie i realizacja takiego programu edukacyjno - aktywizacyjnego, który czynnie włączy grupy wykluczone w życie regionu i pokaże im możliwości wynikające z rozwoju oferty turystycznej i usługowo - produktowej regionu. Korzystać będziemy z doświadczeń realizowanych już we wcześniejszych latach działań, min. z doświadczeń Szkoły Ludowej dla kobiet zainicjowanej przez Dolnośląską Fundację Ekorozwoju.

3.2 Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców..

Jak podkreślano już wielokrotnie Dolina Baryczy posiada unikatowe w skali Europy walory przyrodnicze. Możliwość rozwoju turystyki w regionie w sposób bezpośredni związana jest ze stanem i jakością tych walorów, a także zachowaniem i odtworzeniem kulturowego dziedzictwa materialnego. Niezbędne jest więc podjęcie działań umożliwiających stworzenie infrastruktury/ budowa nowej lub doposażenie świetlic służących zarówno mieszkańcom, ale też turystom, związanych z ukazaniem walorów przyrodniczych i kulturowych, korzyści i sposobów ich zachowania i odtworzenia. Dla skutecznej realizacji tych założeń niezbędna jest współpraca pomiędzy istniejącymi ośrodkami, instytucjami i osobami prywatnymi oraz ich doposażenie oraz rozwój ścieżek edukacyjnych i dydaktycznych.

W kontekście zintegrowanego rozwoju niezbędna jest również współpraca podmiotów zajmujących się tą problematyką. Mogłoby być to zadanie LGD, który dzięki aktywności na tym polu mógłby przełamać trudności i bariery wynikające z transgraniczności obszaru i odpowiedzialny byłby za integrację działań na całym obszarze Doliny Baryczy oraz współpracę z innymi LGD. Istotna jest wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w budowaniu i rozwijaniu infrastruktury, w oparciu o walory architektoniczne, kulturowe i przyrodnicze.

3.Cel ogólny: Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu

<i>Cele szczegółowe</i>	<i>Przedsięwzięcia</i>
Cel szczegółowy 3.1 Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców	Przedsięwzięcie 3.1 - „Aktywna Dolina” - rozwijanie świadomości i aktywności mieszkańców.
Cel szczegółowy 3.2 Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców.	Przedsięwzięcie 3.2 - „Pomysł na wieś” - wsparcie infrastruktury baryckich wsi.

Opis przedsięwzięć

Przedsięwzięcie 3.1 - „Aktywna Dolina” - rozwijanie świadomości i aktywności mieszkańców.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 3** „Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu. Wzrost uczestnictwa organizacji w życiu społecznym” oraz w **cel szczegółowy 3.1** „Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty, które w swoich założeniach nastawione będą na wsparcia lokalnej aktywności - czy to poprzez szkolenia dla lokalnych liderów, czy imprezy promujące lokalną aktywność. W jego ramach powstanie również Centrum Aktywności Lokalnej z oddziałami - miejsce oferujące całościowe wsparcie dla lokalnych organizacji i grup nieformalnych.

Operacje P.3.1 „Aktywna Dolina”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	- Centrum Aktywności Lokalnej i jego oddziały,	- stworzenie na wsiach Centrum Aktywności Lokalnej - czyli miejsc z publicznym dostępem do Internetu, w których lokalni liderzy, przedstawiciele NGO będą mogli otrzymać fachową pomoc dotyczącą działalności społecznej. W miejscach tych organizowane powinny być również szkolenia i warsztaty dla lokalnych liderów, organizacji oraz grup nieformalnych,
Małe projekty	- szkolenia i warsztaty dla liderów lokalnych, kobiet wiejskich, grup nieformalnych i organizacji pozarządowych, - wsparcie organizacji wydarzeń promujących aktywność i ekonomię społeczną, - wsparcie organizacji i grup nieformalnych, które kultywują miejscową tradycję, obrzędy i zwyczaje, język regionalny i gwarę, tradycyjne zawody i rzemiosła, - promocja i organizacja lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnego trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych,	- szkolenia i warsztaty podnoszące umiejętności i kompetencje w działalności społecznej lokalnych liderów (autoprezentacja, promocja, negocjacje, etc.), - szkolenia i warsztaty podnoszące umiejętności i kompetencje w zarządzaniu organizacją (planowanie i pozyskiwanie środków, przepisy prawne, źródła finansowania etc.), - lokalne targi aktywności społecznej prezentujące dokonania organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i liderów lokalnych, - organizowanie dla lokalnej społeczności szkoleń i warsztatów związanych z lokalną tradycją, obrzędami, zwyczajami, gwarą, tradycyjnymi zawodami i rzemiosłem, - szkolenia i warsztaty dotyczące budowania specjalizacji wsi w ramach „wiosek tematycznych”, - imprezy promujące ideę oraz „wsie tematyczne” z Doliny Baryczy,
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- usługi doradcze, rachunkowość i usługi informatyczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,	- tworzenie i rozwijanie firm świadczących usługi doradcze, rachunkowość i usługi informatyczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	- usługi doradcze, rachunkowość i usługi informatyczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,	- tworzenie i rozwijanie firm świadczących usługi doradcze, rachunkowość i usługi informatyczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.

Przedsięwzięcie 3.2 „Pomysł na wieś” - wsparcie infrastruktury baryckich wsi.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w cel ogólny 3 „Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu. Wzrost uczestnictwa organizacji w życiu społecznym” oraz w cel szczegółowy 3.2 „Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty, które w swoich założeniach nastawione będą na rozwój oraz poprawę stanu infrastruktury społecznej w baryckich wsiach. Dotyczy to budowy nowych świetlic oraz miejsc spełniających ich funkcję oraz remonty istniejących budynków, zakup sprzętu i wyposażenia, etc.

Operacje P.3.2 „Pomysł na wieś”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, remonty i doposażenie świetlic wiejskich oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, - rozwój funkcji społeczno - kulturowych, - kształtowanie przestrzeni publicznej, - zakup remont i wyposażenie obiektów zabytkowych na cele publiczne, 	<ul style="list-style-type: none"> - budowa świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - remont istniejących świetlic oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - zakup sprzętu i wyposażenia świetlic wiejskich w sprzęt służący realizacji celów społecznych i pasji mieszkańców, - zagospodarowanie terenu wokół świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - budowa wiat - miejsc spotkań i wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców,
Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie na potrzeby społeczności wiejskiej urządzeń i sprzętu, w tym komputerowego z dostępem do internetu, - remont połączony z modernizacją lub wyposażeniem istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów, - odbudowa, renowacja, restauracja albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków spełniających funkcję społeczne, - zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem dróg, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej i społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie w sołectwach, przy świetlicach wiejskich, miejsc z publicznym dostępem do Internetu, - remont istniejących świetlic oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - zakup sprzętu i wyposażenia świetlic wiejskich w sprzęt służący realizacji celów społecznych i pasji mieszkańców, - zagospodarowanie terenu wokół świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - budowa wiat - miejsc spotkań i wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców, - zagospodarowanie miejsc o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców (nasadzenia, zadrzewienia, elementy architektury krajobrazu), - wyposażenie świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję w panele słoneczne oraz inne źródła energii odnawialnej,
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	-	-
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	-	-

5. Misja LGD

Jesteśmy liderem reprezentującym mieszkańców Doliny Baryczy, których chcemy wspierać w dążeniu do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w oparciu o poszanowanie naszej lokalnej przedsiębiorczości, tradycji, kultury i trwałe zachowanie wysokich wartości przyrodniczo-krajobrazowych regionu. Realizację wspólnych celów opieramy o wzajemne zaufanie i partnerską współpracę pomiędzy samorządami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami i aktywnymi grupami mieszkańców.

6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR

Wykazana w podsumowaniu diagnozy specyfika obszaru LGD dotyczyła elementów z 3 kategorii:

1. turystyki i walorów przyrodniczo - kulturowych,
2. usług i produktów lokalnych,
3. aktywności mieszkańców.

Określona specyfika obszaru, związane z nią problemy zidentyfikowane w analizie SWOT oraz opisane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich cele dla Programu Leader stanowią punkt wyjścia do pracy nad celami dla LSR.

W oparciu o pierwszą kategorię realizowane będą: **cel ogólny 1** „Stworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu”, a także **cel szczegółowy 1.1** „Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej”, **cel szczegółowy 1.2** „Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej”, **cel szczegółowy 1.3** „Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy” oraz **cel szczegółowy 1.4** „Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu”

Realizacja tych celów przyczyni się do:

- zachowania walorów przyrodniczych obszaru,
- rozwoju oferty szlaków turystycznych,
- rozwoju oferty usług turystycznych, gastronomicznych, przewodnickich etc.
- promocji obszaru Baryczy.
- **promocji i wsparciu przyjaznej środowisku proekologicznej oferty regionu.**

W oparciu o drugą kategorię realizowane będą: **cel ogólny 2** „Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu”, a także **cel szczegółowy 2.1** „Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne”, **cel szczegółowy 2.2** „Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców , oraz promocji usług i produktów”

Realizacja tych celów przyczyni się do:

- tworzenia nowych mikroprzedsiębiorstw i miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- wzrostu dochodów gospodarstw rolnych,
- tworzenie oferty turystycznej integrującej usługi i produkty lokalne,
- wsparcie rozwoju systemu „Dolina Baryczy poleca”.

W oparciu o trzecią kategorię realizowane będą: **cel ogólny 3** „Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu”, a także **cel szczegółowy 3.1** „Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców”, **cel szczegółowy 3.2** „Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców”

Realizacja tych celów przyczyni się do:

- zwiększenia ilości organizacji pozarządowych,
- podniesienie poziomu aktywności i samodzielności społecznej mieszkańców, a szczególnie kobiet,

- powstawania i rozwoju wsi tematycznych,
- podniesienie poziomu oferty edukacyjnej i współpracy ośrodków edukacyjnych.

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Podejście zintegrowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju rozpatrywać można na trzech poziomach:

- zintegrowania celów, przedsięwzięć i operacji tak aby wzajemnie się uzupełniały i na siebie oddziaływały dając efekt synergii,
- związków między różnymi podmiotami i aktorami lokalnymi w realizacji przedsięwzięć tak aby przedstawiciele z wszystkich sektorów byli zaangażowani w realizację operacji w ramach przedsięwzięć,
- oparcie realizacji przedsięwzięć o lokalne zasoby, tożsamość, wartości i specyfikę obszaru,

Mówiąc o zintegrowanym podejściu w ramach celów przedsięwzięć i operacji zwrócić uwagę należy na **proces planowania strategicznego** przeprowadzony podczas przygotowania LSR dla obszaru Doliny Baryczy. Planowanie to, opierało się na specyfice obszaru wykazanej w diagnozie oraz pracy warsztatowej z przedstawicielami społeczności lokalnej reprezentującej sektor publiczny, gospodarczy i społeczny. Takie przeprowadzenie procesu zapewnia, że w jego ramach uwzględnione zostały **najważniejsze cele** dla społeczności lokalnej. Cele te zgodnie z założeniami Programu Leader dotyczą obszarów wiejskich i sposobów na rozwiązywanie ich problemów. Zaplanowane w ramach LSR **przedsięwzięcia** mają charakter zintegrowany ponieważ zakładają rozwiązywanie głównych zdefiniowanych dla obszaru problemów w sferze turystyki, usług i produktów lokalnych oraz aktywności mieszkańców. Przedsięwzięcia powinny wzajemnie się uzupełniać w trakcie realizacji, np. rozwój turystyki w regionie ma generować powstawanie nowych miejsc pracy, rozwój systemu „Dolina Baryczy Poleca” zwiększyć dochody rolników ale również stanowić element oferty promocyjnej i turystycznej, podnoszenie poziomu edukacji i aktywności mieszkańców obszaru przyczyni się również do tworzenia nowych miejsc pracy. Przy planowaniu zakresu **operacji** w ramach przedsięwzięć również kierowano się ich zintegrowaniem i wzajemnym oddziaływaniem.

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach LSR dla Doliny Baryczy przewidują zaangażowanie podmiotów reprezentujących sektor publiczny, gospodarczy i społeczny. Przykładowo przedsięwzięcia związane z rozwojem turystycznym regionu angażują jednocześnie gminy (budowa małej infrastruktury turystycznej), rolników (gospodarstwa agroturystyczne), mikroprzedsiębiorców i osoby myślące o założeniu działalności gospodarczej (usługi turystyczne, baza noclegowa i gastronomiczna) oraz organizacje pozarządowe (organizacja imprez promujących ofertę i walory regionu). Podobna zasada wzajemnego uzupełniania się przedstawicieli trzech sektorów w realizacji zadań przewidziana została w pozostałych przedsięwzięciach.

Realizacja przewidzianych w strategii przedsięwzięć oparta będzie o lokalne, zasoby, tożsamość, wartości i specyfikę obszaru. Dotyczy to zarówno zadań w ramach rozwoju turystyki i usług oraz produktów lokalnych, które szczególnie oparte będą na lokalnych walorach przyrodniczych, a także historycznych, tradycji kulturowej czy tradycji kulinarnej. Z kolei działania związane z kapitałem społecznym rozwiązywać będą lokalne problemy związane z niską aktywnością społeczną.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Uzasadnienie podejścia innowacyjnego rozpatrzemy w kontekście 3 grup celów i przedsięwzięć zaplanowanych w strategii, tj.: turystyki i walorów przyrodniczo - kulturowych, usług i produktów lokalnych, aktywności mieszkańców.

W kontekście **turystyki i walorów przyrodniczo - kulturowych** za innowacyjne uznać należy:

- tworzenie produktu turystycznego pod wspólną marką „Dolina Baryczy”,
- stworzenie zintegrowanej oferty szlaków turystycznych (piesze, konne, rowerowe, kajakowe),
- partnerską współpracę 3 sektorów na rzecz rozwoju oferty turystycznej,
- wspólną promocję oferty turystycznej pod marką „Dolina Baryczy”,

- wykorzystanie nowych narzędzi w promocji (np. portal internetowy, karta regionalna),

Planowany rozwój zintegrowanej oferty turystycznej w oparciu o sieć szlaków będzie kontynuacją działań rozpoczętych przez Fundację Doliny Baryczy ze środków Pilotażowego Programu Leader +. Innowacyjne, również w skali kraju, jest realizowanie tych działań pod wspólnym logiem „Dolina Baryczy”. Podkreślić należy „obszarowe” podejście do promocji regionu. Zgodnie z zapisami „Planu promocji Turystycznej dla Doliny Baryczy” promocja wizerunkowa opierać będzie się na hasło „Blisko przyrody... Close to Nature” wykorzystując unikatowy potencjał przyrodniczy obszaru. W skali kraju trudno znaleźć równie zaawansowane działania związane z strategicznym i marketingowym podejściem do rozwoju oferty turystycznej i działań promocyjnych obszaru.

W kontekście **usług i produktów lokalnych** za innowacyjne uznać należy:

- wsparcie rozwoju systemu „Dolina Baryczy Poleca”,
- tworzenie oferty turystycznej integrującej usługi i produkty lokalne,
- kompleksowe wsparcie dla podmiotów prowadzących i chcących rozpocząć działalność na obszarach wiejskich (doradztwo, szkolenia etc.),

Zapoczątkowany w ramach realizacji Pilotażowego Programu Leader+ system marki oraz certyfikacji „Dolina Baryczy poleca” wsparty będzie również w ramach LSR. System ten ze względu na stopień zaawansowania we wdrażaniu (rozwiązania prawne, realizacja pierwszego konkursu) jest najbardziej zaawansowaną, co najmniej w skali Dolnego Śląska, marką lokalną. Pierwsza edycja konkursu dotyczyła jedynie produktów lokalnych. W kolejnych latach ogłaszane będą konkursy na certyfikację zarówno produktów jak i usług lokalnych. LGD wspierać będzie Fundację Doliny Baryczy, prawnego opiekuna systemu certyfikacji, w promocji wśród mieszkańców obszaru idei marki lokalnej oraz wspierać będzie realizację konkursów.

W kontekście **aktywności społecznej** za innowacyjne uznać należy:

- stworzenie Centrum Aktywności Wiejskiej, które w sposób całościowy zorganizuje wsparcie dla formalnych i nieformalnych grup społecznych z obszaru,
- realizacja szkoleń dla liderów i animatorów lokalnych,
- podejście do odnowy wsi zgodnie z ideą „wsi tematycznej”.

Na obszarze Doliny Baryczy, dzięki wsparciu Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju, zainicjowane zostały działania związane z tworzeniem „wsi tematycznych”. LGD korzystając z tych doświadczeń kontynuować chce aktywność z zakresu odnowy wsi zgodnie z ideą „wsi tematycznej”. Idea ta pojawiła się w Polsce dzięki Wacławowi Idziakowi, który w latach 90tych poprzedniego wieku zainicjował tworzenie takich wsi w Zachodniopomorskim. Jest więc to nowe podejście do rozwoju obszarów wiejskich, w sposób innowacyjny pomagające wsi zmierzyć się z wyzwaniami współczesnego świata. A jednym z jego nurtów są tworzone w Dolinie Baryczy „wioski z pomysłem”.

Innowacyjne będą również działania Centrum Aktywności Lokalnej, które mają na celu pobudzić aktywność społeczną oraz wesprzeć lokalne organizacje pozarządowe, grupy nieformalne i lokalnych liderów. Celem tych działań będzie podniesienie samoorganizacji i zwiększenie ilości organizacji i grup nieformalnych oraz włączenie mieszkańców w tworzenie przyjaznego dla turystów wizerunku obszaru. LGD do osiągnięcia tych celów wykorzystywać będzie również narzędzia ekonomii społecznej.

Ponadto, innowacyjność stanowić będzie istotne kryterium wyboru operacji do realizacji w ramach przedsięwzięć.

9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania „wdrażanie LSR”, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.

W celu stworzenia sprawnego i czytelnego dla potencjalnych beneficjentów systemu przyznawania wsparcia z budżetu LGD, opracowano następujący **zestaw procedur**:

1. procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR;

2. procedura wyboru operacji:
 - a) ocena zgodności operacji z LSR,
 - b) ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru, w tym lokalne kryteria wyboru operacji dla różnych działań;
 - c) Lokalne Kryteria Wyboru;
3. procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru;
4. procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze operacji w razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność w procesie oceny;
5. procedura odwoławcza od decyzji Rady;

Rada dokonuje oceny zgodności operacji z LSR w oparciu o ustaloną procedurę oraz z zastosowaniem lokalnych kryteriów wyboru, określających priorytety LGD jako instytucji finansującej. Procedura przeprowadzania głosowania zawarta jest w Regulaminie Rady, stanowiącym załącznik do niniejszej Strategii.

9.1. Procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR

1. LGD wspólnie z Samorządem Województwa /SW/ oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa /ARiMR/ - zwanymi dalej Instytucja Wdrażająca, ustala termin składania wniosków o dofinansowanie operacji oraz treści ogłoszenia o naborze wniosków. Ogłoszenie terminu naboru poprzedzone jest szkoleniami dla potencjalnych beneficjentów i doradztwem dla zainteresowanych.
2. W sprawie przyjmowania wniosków przez LGD na działania: „Odnowa i rozwój wsi”, „Małe projekty”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” tryb będzie następujący: Zarząd Stowarzyszenia podejmuje uchwałę w sprawie ogłoszenia/rozpoczęcia naboru wniosków o pomoc w ramach środków przewidzianych na realizację LSR, zgodnie z ustaleniami z Instytucja Wdrażająca SW
3. LGD przygotowuje treść ogłoszenia zgodnego z rozporządzeniem o wdrażaniu LSR, rozporządzeniem o PROW 2007 - 2013, Lokalna Strategia Rozwoju, oraz innymi zapisami określonymi w umowie LGD).
4. Zawartość treści ogłoszenia:
 - ❖ nazwa LGD,
 - ❖ nazwa działania w zakresie naboru wniosków o dofinansowanie projektów w ramach realizacji LSR,
 - ❖ termin składania wniosków o przyznanie pomocy (termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni),
 - ❖ limit dostępnych środków przeznaczonych na realizację operacji w ramach naboru i poziom dofinansowania,
 - ❖ miejsce i sposób składania wniosków o przyznanie pomocy (biuro LGD: adres, godziny otwarcia),
 - ❖ zasady ubiegania się o pomoc (informacje dotyczące kryteriów wyboru operacji, w tym lokalne kryteria przyznawania pomocy określone w LSR, typ beneficjentów),
 - ❖ informacja, gdzie można uzyskać szczegółowe informacje (strony internetowe: LGD; osoba do kontaktu w biurze LGD, etc.),
 - ❖ informacja, gdzie można pobrać dokumentację konkursową, w tym wzory formularzy wniosków, lokalne kryteria wyboru dla poszczególnych operacji, informację o dokumentacji niezbędnej do zweryfikowania spełnienia kryteriów wyboru: biuro LGD, strony internetowe, etc.,
 - ❖ informacja o minimalnych wymaganiach niezbędnych do wyboru operacji do realizacji,
 - ❖ informacja o ważnych dokumentach konkursowych:
 - ❖ wyciąg z Lokalnej Strategii Rozwoju, formularz wniosku o przyznanie pomocy, inne obowiązkowe dokumenty.
5. Ogłoszenie o naborze wniosków zostanie umieszczone min. na:
 - ❖ stronach internetowych i tablicach ogłoszeniowych odpowiednich Urzędów Marszałkowskich i wojewódzkich oddziałów ARiMR,
 - ❖ stronach internetowych: LGD, urzędów gmin, członków/partnerów, etc.
 - ❖ tablicach ogłoszeń: j.w.,

- ❖ w siedzibach członków/partnerów LGD,
 - ❖ w prasie o zasięgu regionalnym i lokalnym.
6. Miejsce i sposób składania wniosków:
- ❖ Biuro LGD (dyżury otwarcia i dyżury pracowników),
 - ❖ osobiście lub za pośrednictwem osoby upoważnionej.
7. Przyjmowanie wniosków:
- ❖ w formie papierowej; oryginał oraz kopia wniosku wraz z załącznikami,
 - ❖ złożenie wniosku potwierdza się na jego kopii pieczęcią Stowarzyszenia, datą wpływu oraz podpisem osoby przyjmującej wniosek,
 - ❖ oficjalne zamknięcie listy następuje w dniu zakończenia terminu składania wniosków: podkreślenie listy i podpisanie przez upoważnione osoby, przeliczenie wniosków, sprawdzenie rejestru przyjmowania wniosków.
8. Biuro LGD zestawia złożone wnioski w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania osi 4.

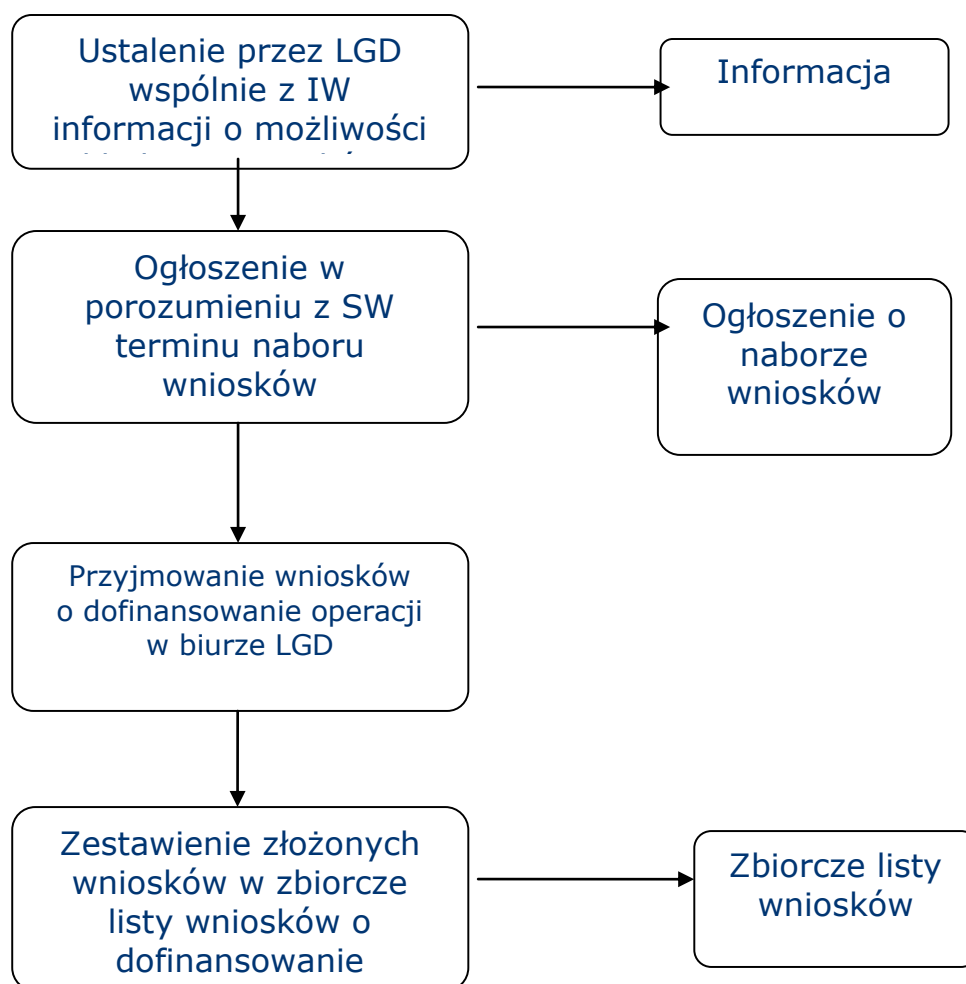
Poniżej przedstawione jest tabelaryczne ujęcie tej procedury oraz jej postać graficzna.

Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR - wersja tabelaryczna:

Miejsce na pieczętkę		OGÓLNA PROCEDURA: Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR	
CEL PROCEDURY		Przyjęcie wniosków, ich kopii do wyboru operacji przez LGD w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ PROCEDURĘ	ZA	Dyrektor Biura LGD	
ZAKRES STOSOWANIA		Dotyczy wszystkich pracowników LGD biorących udział w przygotowaniu dokumentacji dotyczącej naboru oraz członków Zarządu	
WEJŚCIE		Lokalna Strategia Rozwoju, obowiązujące akty prawne dotyczące Leader PROW, personel biura LGD, sprzęt biurowy	
KROK	CZYNNOŚCI	OSOBA ODPOWIEDZ.	ZAPISY
1	Ustalenie przez LGD wspólnie z IW treści informacji o możliwości składania wniosków w Biurze LGD	Prezes Zarządu	Treść informacji o możliwości składania wniosków
2	Ogłoszenie w porozumieniu z IW terminu naboru wniosków o dofinansowanie operacji, zawierającego zasady składania wniosków	Prezes Zarządu	Informacja o naborze wniosków
3	Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania osi 4 Leader	Pracownik Biura	Propozycje wniosków: oryginał, kopia oraz potwierdzenie przyjęcia wniosku
4	Zestawienie złożonych wniosków w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji dla poszczególnych działań Leader	Pracownik Biura oraz członek	Zbiorcze listy złożonych wniosków

	zarządu
WYJŚCIE	Zbiorcza lista wniosków do dofinansowania
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Regulamin Biura Regulamin Zarządu Regulamin Rady
SPRAWDZIŁ Członek Zarządu	ZATWIERDZIŁ Dyrektor Biura
Data:	Data:

Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR - wersja graficzna:

9.2 Procedura wyboru operacji

1. Rada ze złożonych w ramach naboru wniosków, wybiera do finansowania operacje, które są zgodne z LSR, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków

2. Członkowie Rady w okresie co najmniej 7 dni przed posiedzeniem Rady otrzymują z Biura dokumenty w formie kopii w wersji elektronicznej, drukowanej lub mogą mieć udostępnione do wglądu w Biurze LGD,
3. W celu zabezpieczenia, przejrzystości, jawności i bezstronności procedury oceny wniosku członkowie Rady dokonują w dni posiedzenia Rady złożenia oświadczenia, że oceniającego nie łączą interesy z wnioskodawcą (procedura wyłączenia członka Rady w przypadku zaistnienia sytuacji, która może wywoływać wątpliwość co do jego bezstronności - w Regulaminie Rady).
4. Głosowanie odbywa się za pomocą kart oceny zgodności operacji z LSR oraz za pomocą kart oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez Stowarzyszenie (szczegółową procedurę głosowania określa Regulamin Rady).
Głosowanie odbywa się zgodnie z Regulaminem Rady,
5. Uchwały podjęte przez Radę Przewodniczący przekazuje Zarządowi zgodnie z terminami określonymi w regulaminie, z zabezpieczeniem możliwości przeprowadzenia procedury odwołania.
6. Wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania od decyzji Rady, po przeprowadzeniu procedury odwołania lista rankingowa jest listą ostateczną.
7. Niezwłocznie po dokonaniu oceny Rada za pośrednictwem biura informuje na piśmie wnioskodawcę o:
 - ❖ zgodności lub niezgodności operacji z LSR - wskazując przyczyny niezgodności,
 - ❖ liczbie uzyskanych punktów w ramach tej oceny lub miejscu na liście rankingowej,
 - ❖ możliwości złożenia odwołania od wyników oceny, zgodnie z procedurą odwołania.
8. Po upływie terminu wplynięcia odwołań, zwołuje się posiedzenie Rady celem ponownego rozpatrzenia wniosków o przyznanie pomocy, co do których złożono odwołanie.
9. Na posiedzenie poświęconemu złożonym odwołaniom Rada podejmuje uchwałę z ostateczną listą rankingową operacji.
10. W terminie do 45 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków, Rada, za pośrednictwem Biura, sporządza z uwzględnieniem wyników odwołań listę:
 - a) projektów wybranych zgodnie z ilością uzyskanych punktów
 - b) projektów niewybranych

Którą przekazuje właściwemu organowi wraz z uchwałą dotyczącą listy wniosków w sprawie wyboru projektów (listą rankingową) oraz wnioskami o przyznanie pomocy łącznie z podjętymi w ich sprawie uchwałami. Listy te zawierają dane, które umożliwiają identyfikację projektu oraz wnioskowaną kwotę pomocy, a także informację o zgodności lub niezgodności projektu z LSR. Dodatkowo lista wybranych projektów zawiera informację, które wnioski mieszczą się w ramach limitu kwoty danego konkursu. Lista projektów niewybranych uwzględnia informację o projektach, które nie zostały złożone w miejscu i terminie wskazanym w informacji o ogłoszeniu konkursu.

9.2.1 Ocena zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju

1. Procedura oceny zgodności operacji z LSR polega na dokonaniu oceny zgodności celów i zakresu operacji z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami zapisanymi w LSR.
2. Ocena zgodności z LSR jest dokonywana indywidualnie przez członków Rady (na podstawie instrukcji) poprzez wypełnienie imiennych karty oceny zgodności.
3. W karcie oceny **zgodności operacji z LSR**, członkowie Rady odpowiadają na pytania:
 - 1) czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?
 - 2) czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?
 - 3) czy realizacja operacji jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?
4. Uznanie operacji **za zgodną** z LSR skutkuje przekazaniem operacji do dalszej oceny według lokalnych kryteriów wyboru.
5. Operacja, która **nie zostanie uznana za zgodną** z LSR nie podlega dalszej ocenie Rady. Wnioskodawca otrzymuje informację o niewybraniu operacji do realizacji jednocześnie informowany jest o możliwości złożenia odwołania od decyzji Rady.
6. Operacja **zostanie uznana za zgodną** z LSR jeżeli będzie zgodna z:
 - 1) warunkami uzyskania wsparcia w ramach LSR
 - 2) z jednym celem ogólnym,
 - 3) z jednym celem szczegółowym,
 - 4) z jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.
7. Do dalszej oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru zostaną przekazane operacje

uznane przez Radę za zgodne z LSR - bezwzględną większością głosów, zgodnie z Regulaminem Rady.

8. Załącznikiem do niniejszej procedury jest karta oceny zgodności operacji z LSR, stanowiąca załącznik do Regulaminu Organizacyjnego Rady.

9.2.2 Ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru

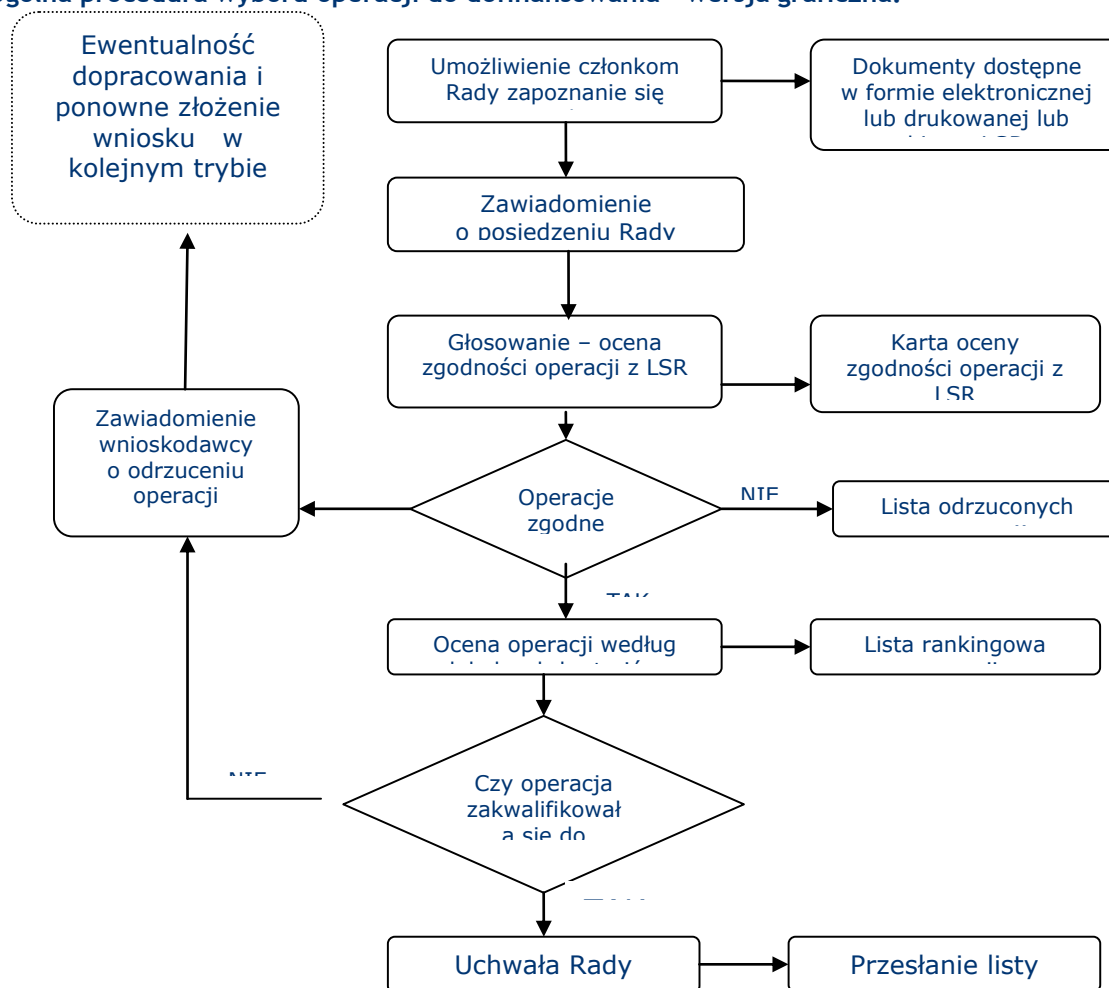
1. Procedura oceny operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru polega na dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej, jako operacji zgodnych z LSR. Ocena odbywa się na podstawie lokalnych kryteriów wyboru.
2. Zasadniczym celem tej procedury jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą realizować założenia LSR.
3. Ocena dokonywana jest indywidualnie przez członków Rady na imiennych kartach oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru. Miejsce operacji na liście rankingowej określa średnia arytmetyczna wszystkich indywidualnych ocen.

Ogólna procedura wyboru operacji - wersja tabelaryczna:

(miejsce na pieczętkę)		OGÓLNA PROCEDURA WYBORU OPERACJI do dofinansowania w ramach wdrażania LSR	
CEL PROCEDURY		Przejrzyste przeprowadzenie procesu wyboru operacji do dofinansowania przez LGD w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ		Przewodniczący Rady	
ZAKRES STOSOWANIA		Dotyczy pracowników biura LGD biorących udział w organizacji procesu wyboru operacji, członków Rady, członków Zarządu	
WEJŚCIE		Złożone operacje do dofinansowania, obowiązujące akty prawne dotyczące Leader PROW, Lokalna Strategia Rozwoju, personel biura, sprzęt biurowy	
KROK	CZYNNOŚĆ	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY
1	Zapoznanie się przez członków Rady ze złożonymi wnioskami	Dyrektor Biura	Zbiorcza lista złożonych wniosków, strony WWW. beneficjentów
2	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów pod kątem zgodności z LSR	Przewodniczący Rady	Lista wniosków zgodnych z LSR. Lista wniosków odrzuconych z powodu braku zgodności z LSR
3	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów według lokalnych kryteriów wyboru	Przewodniczący Rady	Uchwały Rady do każdej operacji. Lista wniosków nie wybranych do dofinansowania
4	Przekazanie listy wniosków wybranych do dofinansowania oraz nie wybranych i uchwał w/s wyboru operacji do IW	Biuro Zarządu	
WYJŚCIE		Lista rankingowa operacji wybranych do dofinansowania Lista wniosków nie wybranych do dofinansowania	

	Uchwały Rady do operacji wybranych do dofinansowania	
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURĄ	Z	Regulamin Rady Regulamin Zarządu Regulamin Biura
SPRAWDZIŁ: Dyrektor Biura		ZATWIERDZIŁ: Przewodniczący Rady
Data:		Data:

Ogólna procedura wyboru operacji do dofinansowania - wersja graficzna:

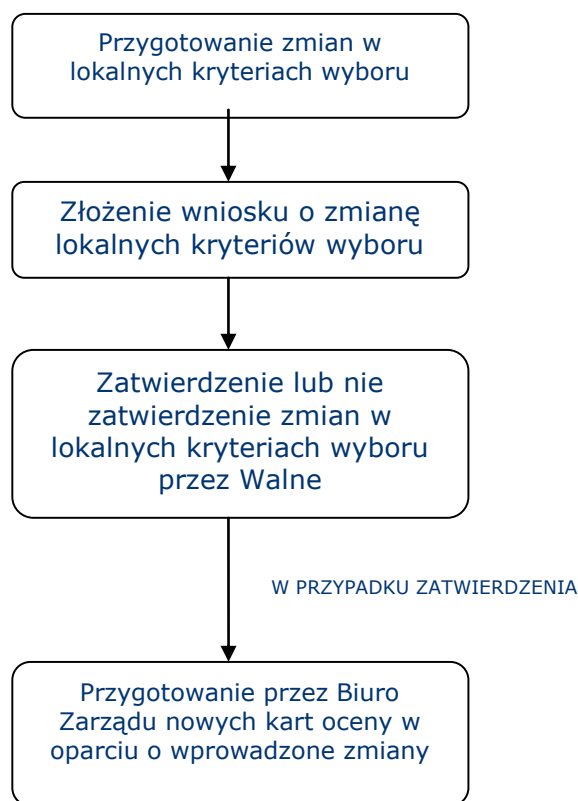

9.3 Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru

W celu zapewnienia efektywniejszej realizacji LSR, Walne Zgromadzenie na wniosek Rady LGD ma prawo do zmiany lokalnych kryteriów wyboru projektów. Może się to stać ramach aktualizacji LSR-u. Uprawnieni do wystąpienia o zmianę lokalnych kryteriów wyboru są wszyscy członkowie Rady. Zgłaszają pisemną propozycję zmian wraz ze szczegółowym uzasadnieniem. Propozycje zmian są rozpatrywane i uchwalane na Walnym Zgromadzeniu Członków.

W przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru będą one obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian.

Procedura zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru - wersja graficzna:

9.4 Procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze projektów

1. W razie zaistnienia okoliczności podważających bezstronność członka Rady w procesie oceny wprowadza się niniejszą procedurę.
2. Niniejsza procedura ma także za zadanie zapobieganie sytuacjom, w których członkowie Rady ocenialiby operacje złożone przez wnioskodawców, z którymi są w pewnych formalnych lub nieformalnych zależnościach, uzasadniających wątpliwość co do bezstronności w procesie oceny i wyboru.
3. Członkowie Rady każdorazowo przed oceną operacji będą proszeni o wypełnienie **deklaracji bezstronności i poufności** według wzoru załączonego do LSR.
4. W deklaracji bezstronności i poufności zawarte jest również oświadczenie członka Rady o zobowiązaniu do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji i treści dokumentów dostępnych przy dokonywaniu oceny i wyboru.
5. Zapis o wyłączeniu członka Rady od głosowania znajduje się w § 34 Regulaminu Rady.

9.5 Procedura odwoławcza od decyzji Rady

Każdy wnioskodawca ma prawo do odwołania się od decyzji Rady.

Odwołanie ma postać wniosku do Rady za pośrednictwem Biura o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji, według wzoru udostępnionego przez Biuro Zarządu zgodnie z § 27 Regulaminu Organizacyjnego Rady

9.6 Wzory dokumentów stosowanych podczas dokonywania oceny (aktualizacja 25.01.2013)

1. Załącznik do regulaminu Organizacyjnego Rady LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Wzór Oświadczenia /Deklaracja POUFNOŚCI i BEZSTRONNOŚCI (do wypełnienia każdorazowo przed oceną operacji)

Imię i nazwisko oceniającego:

Numer ocenianego wniosku:

Tytuł wniosku- operacji :

Niniejszym oświadczam, że:

- zapoznałem/zapoznałam się z Regulaminem Organizacyjnym Rady,
- nie pozostaję w związku małżeńskim ani w faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, i nie jestem związany/a z tytułu przysposobienia, opieki, kurateli z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie, jego zastępcami prawnymi lub członkami władz osoby prawnej ubiegającej się o udzielenie dofinansowania. w przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Posiedzenia i wycofania się z oceny danej operacji,
- nie pozostaję z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do mojej bezstronności. w przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Posiedzenia i wycofania się z oceny danej operacji
- zobowiązuję się, że będę wypełniać moje obowiązki w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą,
- zobowiązuję się również nie zatrzymywać kopii jakichkolwiek pisemnych lub elektronicznych informacji,
- zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych mi lub wytworzonych przeze mnie lub przygotowanych przeze mnie w trakcie lub jako rezultat oceny i zgadzam się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów niniejszej oceny i nie mogą zostać ujawnione stronom trzecim.

Wycofuje się z oceny operacji

Nie wycofuje się z oceny operacji
(niepotrzebne skreślić)

PODPIS

Miejsce ,data

2. Załącznik do regulaminu Organizacyjnego Rady Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Wzór karty oceny zgodności operacji z celami LSR

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY OPERACJI nr 1:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny

Pola białe wypełnia Członek RADY LGD biorący udział w ocenie zgodności

Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem

Załącznik 3

Miejsce na pieczętkę	KARTA OCENY zgodności operacji z celami LSR			KO nr 1	
				Wersja: 1.1	
				Strona 1 z 2	
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:				
NAZWA / TYTUŁ OPERACJI:	WNIOSKOWANEJ				
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	1) Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej 2) Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw 3) Odnowa i rozwój wsi 4) Małe projekty				
1. Czy realizacja projektu / operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz czy jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR??					
Cel ogólny 1: Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu.	□	Cel szczegółowy 1.1: Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.	□	Przedsięwzięcie 1.1: „Blisko Przyrody” - wsparcie infrastruktury turystycznej w ramach nadbaryckiego systemu szlaków.	□
		Cel szczegółowy 1.2: Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej		Przedsięwzięcie 1.2: „Spotkania w naturze”- kwalifikowana oferta turystyczna i edukacyjna.	
		Cel szczegółowy 1.3: Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy		Przedsięwzięcie 1.3: "Znana Dolina" - promocja regionu, jego walorów oraz oferty	
		Cel szczegółowy 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu		Przedsięwzięcie 1.4: "Siła w naturze"- wsparcie infrastruktury i działań proekologicznych	
Cel ogólny 2: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu	□	Cel szczegółowy 2.1: Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne	□	Przedsięwzięcie 2.1: „Dolina Baryczy Poleca” - wsparcie certyfikowanych producentów i usługodawców.	□
		Cel szczegółowy 2.2: Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców, oraz promocji usług i produktów		Przedsięwzięcie 2.2: „Gościenna Dolina” - wyposażenie, podnoszenie jakości oraz rozwój kwalifikacji bazy gastronomicznej, usługowej oraz producentów lokalnych z Doliny Baryczy nieobjętych systemem „Dolina Baryczy Poleca”.	
Cel ogólny 3: Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu. Wzrost uczestnictwa organizacji w życiu społecznym	□	Cel szczegółowy 3.1: Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców	□	Przedsięwzięcie 3.1: „Aktywna Dolina” - rozwijanie świadomości i aktywności mieszkańców	□
		Cel szczegółowy 3.2: Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców.		Przedsięwzięcie 3.2: „Pomysł na wieś” - wsparcie infrastruktury baryckich wsi	
UZASADNIENIE ZGODNOŚCI PROJEKTU/OPERACJI z ZAZNACZONYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI w LSR:					
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :					
Głosuję za uznaniem/nie uznaniem* operacji za zgodną z LSR (niepotrzebne skreślić)					
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY	1.			2.	
INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY OPERACJI nr 1: Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny Pola białe wypełnia Członek RADY LGD biorący udział w ocenie zgodności a. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem b. Ocena zgodności polega na wpisaniu znaku „x” w kratce po prawej stronie przy każdym celu / przedsięwzięciu, z którym dana operacja jest zgodna. Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna z: jednym celem ogólnym, jednym celem szczegółowym (prawidłowo przypisanym do celu ogólnego) oraz jednym przedsięwzięciem (prawidłowo przypisanym do celu ogólnego i szczegółowego) zapisanym w LSR. c. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.					

Wzór karty oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI wg lokalnych kryteriów wyboru				KO nr 2	
					Wersja: 3	
					Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:				
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:						
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR			Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw			
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR						
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU						Liczba punktów
1.	Tworzenie nowych miejsc pracy					
2.	Zachowywanie lokalnych zasobów					
3.	Kompleksowość rozwoju oferty usług i produktów obszaru					
4.	Innowacyjność operacji					
5.	Jakość projektu					
6.	Zgodność z preferowanymi celami LSR					
SUMA PUNKTÓW						
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :						
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:		
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY		1.		2.		
INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:						
Pola zaciemnione wypełnia Biuro, pola białe wypełnia oceniający						
Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru						
a. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem						
b. Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.						
c. Ponieważ kryteria dotyczą dwóch typów operacji należy znakiem X zaznaczyć typ ocenianej operacji „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” czy „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”						
d. W punktach od 1.1 do 1.5 należy wpisać przyznaną liczbę punktów						
e. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty						

Załącznik 4

Wzór karty oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru (małe projekty)

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI wg lokalnych kryteriów wyboru				KO nr 3	
					Wersja: 3	
					Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:				
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:						
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR			Małe projekty			
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA						

W RAMACH LSR			
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU			Liczba punktów
1.	Spójność z systemem szlaków zidentyfikowanych w bazie danych LGD		
2.	Powiązanie z innymi projektami, współpraca.		
3.	Wykorzystywanie i zachowanie lokalnych zasobów		
4.	Aktywizacja mieszkańców		
5.	Promocja obszaru		
6.	Kompleksowość rozwoju oferty usług i produktów obszaru		
7.	Innowacyjność operacji		
8.	Trwałość efektów po zakończeniu operacji		
9.	Jakość projektu		
10.	Zgodność z preferowanymi celami LSR		
SUMA PUNKTÓW			
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :			
MIEJSCE:		DATA:	CZYTELNY PODPIS:
PODPISY SEKRETARZY POSIEDZENIA RADY	1.		2.
INSTRUKCJA WYPELNIANIA KARTY:			
Pola zaciemnione wypełnia Biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający			
Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru			
3 Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem			
4 Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.			
5 W punktach od 1.1. do 1.10. należy wpisać przyznaną liczbę punktów			
6 Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty			

Załącznik 5**Karty oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru (odnowa i rozwój wsi)**

Miejsce na pieczęć LGD	KARTA OCENY OPERACJI wg lokalnych kryteriów wyboru	KO nr 4
		Wersja: 2.1
		Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	Odnowa i rozwój wsi	
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR		
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		Liczba punktów
1.	Spójność z systemem szlaków zidentyfikowanych w bazie danych LGD	
2.	Powiązanie z innymi projektami	
3.	Wykorzystywanie lokalnych zasobów	
4.	Aktywizacja mieszkańców	
5.	Innowacyjność operacji	

6.	Kompleksowość rozwoju oferty usług i produktów obszaru				
7.	Spójność operacji z rozwojem architektoniczno-krajobrazowym miejscowości,				
8.	Jakość projektu				
9.	Zgodność z preferowanymi celami LSR				
SUMA PUNKTÓW					
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :					
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	
PODPISY POSIEDZENIA RADY	SEKRETARZY	1.	2.		
INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY: Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru a. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem b. Wszystkie rubryki muszą być wypełnione. c. W punktach od 1.1. do 1.9. należy wpisać przyznaną liczbę punktów d. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty					

Załącznik 6

Wzór wniosku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji.

Miejsce, data złożenia wniosku	Rada LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”	Data wpływu wniosku (wypełnia LGD)
Wnoszę o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji.		
Numer ewidencyjny(nadany w dniu założenia wniosku)		
Wnioskodawca:		
Reprezentowany Sektor:		
Tytuł projektu:		
Wnioskowana kwota pomocy:		
Zgodność z LSR:		
Ilość uzyskanych punktów:		
Odwołuję się od uchwały (wpisać nr uchwały) z dn. Rady LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” dotyczącej wniosku złożonego w ramach konkursu/PROW w ramach działania (odpowiednie zaznaczyć)		
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	
	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	
	Odnowa i rozwój wsi	
	Małe projekty	
W związku z (odpowiednie zaznaczyć):		
	Stwierdzeniem niezgodności złożonej na konkurs operacji z LSR	
	Liczba przyznanych punktów w ramach wyboru operacji według lokalnych kryteriów wyboru	
Wniosek swój motywuję Prosimy o uzasadnienie złożenia odwołania poprzez odniesienie się do uwag zawartych w protokole opublikowanym na stronie internetowej w terminie wskazanym w piśmie oraz wyników oceny w ramach poszczególnych kryteriów. W ramach odwołania nie będą brane pod uwagę dodatkowe informacje lub załączniki.		
Czytelny podpis / pieczęć wnioskodawcy lub pełnomocnika		

Załącznik 7

Wzory kart do celów statystycznych, wynikające ze zmian w formularzach wniosków, założeń ewaluacji strategii przyjęte przez Zarząd

9.7 Lokalne Kryteria Wyboru operacji (aktualizacja 25.01.2013)

„Małe projekty”						
L p.	Kryteria	Opis	Punkty	Max	Propozycje sposobu weryfikacji kryterium:	Odniesienie do analizy SWOT
1	Spójność z systemem szlaków zidentyfikowanych w	Preferuje operacje wspierające system szlaków i realizowane w miejscowościach/na obszarach (sołectwo) przez które przechodzą szlaki turystyczne (w tym ścieżki	projekt wspiera więcej niż 2 szlaki	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: - informacji zawartych we wniosku i załącznikach, weryfikacja na podstawie	„rozwój turystyki kwalifikowanej i edukacyjnej” oraz „możliwość stworzenia
		projekt wspiera 2 szlaki	2			
		projekt wspiera 1 szlak	1			

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

	bazie danych LGD	przyrodnicze) i bezpośrednio wspierają infrastrukturę lub ofertę szlaków. Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady LGD .	brak szlaków	0		inwentaryzacji szlaków DB dostępnej w biurze LGD lub serwisie	różnorodnej oferty turystycznej” szansą w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo-kulturowych; „duży potencjał rozwoju usług wokół szlaków” mocną stroną w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo-kulturowych
2	Powiązanie z innymi projektami, współpraca.	Preferuje operacje powiązane z innymi realizowanymi projektami; przez powiązanie rozumie się: udokumentowanie dotychczasowej współpracy z innymi sektorami lub powiązanie z projektami zrealizowanymi lub będącymi w trakcie realizacji, w szczególności w ramach wdrażania LSR lub LSROR, w tym w ramach działań aktywizujących prowadzonych przez LGD. Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady LGD.	zakres operacji jest powiązany z działaniami aktywizującymi oraz realizowanymi z co najmniej jednym komplementarnym projektem innego podmiotu lub obejmując współpracę międzysektorową	3	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: - informacji zawartych we wniosku i załącznikach potwierdzającymi powiązanie np.: kopie wniosków, współorganizacja wydarzeń, zakres zadań partnerów, udział w działaniach animacyjnych prowadzonych przez LGD -- rezultaty projektu powinny wskazywać na zachowanie ciągłości działań, współpracy	„niewystarczająca współpraca międzysektorowa i samorządowa” oraz „niewystarczająca współpraca i wykorzystanie wspólnego działania różnych producentów i usługodawców” słabą stroną w aspekcie usług i produktów lokalnych
			zakres operacji jest powiązany z co najmniej jednym komplementarnym projektem innego podmiotu lub obejmując współpracę międzysektorową	2			
			zakres operacji jest powiązany z co najmniej jednym z wcześniej zrealizowanym lub realizowanym własnym projektem.	1			
			brak powiązań	0			
3	Wykorzystanie lokalnych zasobów	Preferuje operacje, które zachowują lokalny potencjał przyrodniczo-kulturowy czy architektoniczny. Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady LGD.	projektu służy zachowaniu lokalnego potencjału przyrodniczo-kulturowego czy architektonicznego	2	2	Kryterium weryfikowane na podstawie : -informacji zawartych we wniosku i załącznikach -koszty zaplanowane w projekcie powinny uwzględniać zachowanie kryterium . - rezultaty projektu powinny wskazywać na zachowanie zasobów.	„niepowtarzalne walory przyrodniczo-krajobrazowe”, „duża ilość obiektów kultury materialnej”, „wielowiekowe tradycje gospodarki rybackiej” mocną stroną w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo-kulturowych; zaniedbane i nie w pełni wykorzystane zabytki i miejscowa tradycja architektoniczna” słabą stroną w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo - kulturowych
			projekt służy zachowaniu lokalnego potencjału przyrodniczo-kulturowego lub architektonicznego	1			
			nie służy zachowaniu potencjału	0			
4	Aktywizacja mieszkańców	Preferuje operacje aktywizujące mieszkańców.	aktywizuje co najmniej 5 osób/ podmiotów, bezpośrednio zaangażowanych w	2	2	Kryterium weryfikowane na podstawie : -informacji zawartych we wniosku i załącznikach-	„zniechęcenie, bierna postawa i niska aktywność ludności” słabą

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

			realizację projektu lub skierowana jest do co najmniej 15 osób				aktywizacja ma odzwierciedlenie w zakresie zadań i kosztów w tym będących wkładem własnym do projektu	stroną w aspekcie aktywnych mieszkańców „zbyt mała ilość animatorów społecznych” słabą stroną w aspekcie aktywnych mieszkańców
			aktywizuje co najmniej 2 osoby/ bezpośrednio zaangażowanych w realizację projektu podmiotów lub skierowana jest do co najmniej 5 osób.	1				
			nie aktywizuje, nie zakłada aktywizacji osób	0				
5	Promocja obszaru	Preferuje operacje, które wpływają na promocję obszaru LGD „wspólnej marki Doliny Baryczy. (w projekcie zaplanowane są adekwatne narzędzia promocyjne) Spełnienie tego kryterium zapewni wpływ na rozpoznawalność marki obszaru.	projekt uzupełnia dotychczasowe działania promocyjne w ramach wspólnej marki Doliny Baryczy (wpisuje się w zakres promocji marki)	2	2	Kryterium weryfikowane na podstawie : -informacji zawartych we wnioskach i załącznikach tj: np. opisem dotychczasowej współpracy w ramach realizacji planu promocji ,kopiach wydawnictw - zgodności operacji z zakresem promocji marki	„Niewystarczająca promocja regionu” słabą stroną w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo-kulturowych, „za małe umiejętności w zakresie promocji produktów i usług” słabą stroną w aspekcie usług i produktów lokalnych	
			projekt ma za planowane narzędzia promocji ujęte w budżecie lub zadaniach (np. tablica, ulotka, strona internetowa) projekt przyczynia się do promocji wspólnej marki Doliny Baryczy	1				
			brak wpływu na promocję— brak zaplanowanych narzędzi w ramach realizacji operacji	0				
6	Kompleksowość rozwoju oferty usług i produktów obszaru	Preferuje operacje, które służą rozwojowi lokalnych produktów lub usług, w tym ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”. Rozwój systemu jest wpisany w cel projektu Biuro i członkowie Kapituły Znaku będący członkami Rady LGD weryfikują kompletność dokumentów, formują wstępna opinię wraz z uzasadnieniem.,	wnioskodawca posiada znak DBP i operacja rozwija certyfikowaną usługę lub produkt	3	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: -informacji zawartych we wnioskach i załącznikach tj: np. porozumienie wskazujące zakres współpracy w realizacji projektu –potwierdzenia dotychczasowej współpracy, informacje o zakresie usługi objętej lub kandydującej do znaku - adekwatnym zakresem kosztów	„niewystarczająca koordynacja działań w opracowaniu spójnej oferty dla regionu” słabą stroną w aspekcie usług i produktów lokalnych,	
			wnioskodawca posiada znak DBP lub wnioskodawca jest kandydatem i rozwija objętą kandydowaniem produkt lub usługę	2				
			Wnioskodawca jest kandydatem lub operacja służy rozwojowi lokalnych produktów usług w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca” lub efekty projektu służą rozwojowi systemu.	1				
			brak wpływu na rozwój oferty obszaru	0				
7	Innowacyjność operacji	Preferuje operacje innowacyjne, niespotykane w skali obszaru objętego strategią (LGD) tj. wykorzystujące niepraktykowane dotąd zastosowania zasobów i rozwiązań Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady LGD.	ma charakter innowacyjny	1	1	Kryterium weryfikowane na podstawie: -informacji zawartych we wnioskach i załącznikach	„powstawanie innowacyjnych usług i ofert turystycznych (np. wioski tematyczne)” mocną stroną w aspekcie usług i produktów lokalnych,	
			nie ma charakteru innowacyjnego	0				
8	Trwałość efektów po	Preferuje się operacje których oddziaływanie będzie trwałe po	operacja zapewnia kontynuację	1	1	Kryterium weryfikowane na podstawie informacji	„pozyskiwanie środków z różnych	

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

	zakończeniu operacji	zakończeniu finansowania.	operacja nie zapewnia kontynuacji	0		zawartych we wniosku oraz w zał. 1 zgodność LSR – rezultaty operacji oraz informacji na temat tego co się stanie po zakończeniu projektu, np., jak będzie wykorzystywany zakupiony sprzęt itp.	źródła” szansą w aspekcie aktywnych mieszkańców
9	Jakość projektu	Preferuje operacje, które charakteryzują się spójnością celów i działań, mają adekwatny do zakładanych celów budżet, opis operacji i wskazane w nim zadania odpowiadają zakresowi kosztów z kosztorysu, kwoty z kosztorysu oferty znajdują się w zestawieniu rzeczowo-finansowym oraz wpisują się w zakres dokumentów programowych. Biuro sprawdza: adekwatność ofert i czy wpisuje się w zakres rozporządzenia, dołącza ewentualne interpretacje, akt prawne itd. , formułuje wstępną opinię wraz z uzasadnieniem.	zaplanowane we wniosku wskaźniki i narzędzia ich osiągnięcia/ dokumentowania pozwalają osiągnąć zakładane cele , budżet zawiera koszty niezbędne i adekwatne do realizacji operacji, zakres i cel projektu wpisują się w zakres rozporządzenia	3	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: -opisu i informacji zawartych w zał. nr 1 zgodność z celami LSR - zapisów rozporządzenia MRiRW z dnia 08.07.2008 sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 - zgodności zakresu opisu operacji z zestawieniem rzeczowo finansowym oraz rodzajami kosztów z dołączonymi do wniosku ofertami, kosztorysami	
			budżet zawiera koszty niezbędne i adekwatne do realizacji operacji, zakres i cel projektu wpisują się w zakres rozporządzenia,	2			
			zakres i cel projektu wpisują się w zakres rozporządzenia krajowego	1			
			nie wpisuje się w zakres rozporządzenia	0			
10	Zgodność z preferowanymi celami LSR	Preferuje operacje, których zakres jest zgodny ze wskazanymi w ogłoszeniu konkursowym celami i przedsięwzięciami. Punkty przyznawane są jeśli w ogłoszeniu konkursowym wskazane zostały preferowane do realizacji cele LSR.	zakres projektu wpisuje się we wskazane w ogłoszeniu konkursowym cel i przedsięwzięcie	2	2	Kryterium weryfikowane na podstawie : -opisu i informacji zawartych w zał. nr 1 zgodność z celami LSR	
			zakres projektu nie wpisuje się we wskazane w ogłoszeniu konkursowym cel i przedsięwzięcie	0			
Max 22 Min 8							
				2	2		

„Odnowa i rozwój wsi”							
Lp.	Kryteria	Opis	Punkty	Max	Propozycje sposobu weryfikacji kryterium:	Odniesienie do analizy SWOT	
1	Spójność z systemem szlaków zidentyfikowanych w bazie danych LGD	Preferuje operacje wspierające system szlaków i realizowane w miejscowościach/na obszarach (sołectwo), przez które przechodzą szlaki turystyczne (w tym ścieżki przyrodnicze) i bezpośrednio wspierają infrastrukturę lub ofertę szlaków. Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady LGD	projekt wspiera więcej niż 2 szlaki	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: - informacji zawartych we wniosku i załącznikach weryfikacja na podstawie inwentaryzacji szlaków DB dostępnej w biurze LGD lub serwisie	„rozwój turystyki kwalifikowanej i edukacyjnej” oraz „możliwość stworzenia różnorodnej oferty turystycznej” szansą w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo-kulturowych; „duży potencjał rozwoju usług	
		projekt wspiera 2 szlaki	2				
		projekt wspiera 1 szlak	1				
		brak szlaków	0				

							wokół szlaków” mocną stroną w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo- kulturowych
2	Powiązanie z innymi projektami	Preferuje operacje powiązane z innymi realizowanymi projektami- przez powiazanie rozumie się: udokumentowanie dotychczasowej współpracy z innymi sektorami lub powiązanie z projektami zrealizowanymi lub będącymi w trakcie realizacji, w szczególności w ramach wdrażania LSR lub LSROR, w tym w ramach działań aktywizujących prowadzonych przez LGD. Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady LGD .	zakres operacji jest powiązany z działaniami aktywizującymi oraz realizowanymi z co najmniej jednym komplementarnym projektem innego podmiotu lub obejmuje współpracę międzysektorową. zakres operacji jest powiązany z co najmniej jednym komplementarnym projektem innego podmiotu lub obejmuje współpracę międzysektorową. zakres operacji jest powiązany z co najmniej jednym z wcześniej zrealizowanym lub realizowanym własnym projektem. brak powiązań	3 2 1 0	3	Kryterium weryfikowane na podstawie : - informacji zawartych we wniosku i załącznikach potwierdzającymi powiazanie np.: kopie wniosków, współorganizacja wydarzeń, zakres zadań partnerów, -- rezultaty projektu powinny wskazywać na zachowanie ciągłości działań , współpracy	„niewystarczająca współpraca międzysektorowa i samorządowa” oraz „niewystarczająca współpraca i wykorzystanie wspólnego działania różnych producentów i usługodawców” słabą stroną w aspekcie usług i produktów lokalnych
3	Wykorzystanie e lokalnych zasobów	Preferuje operacje, które zachowują lokalny potencjał przyrodniczo-kulturowy czy architektoniczny. Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady LGD.	projektu służy zachowaniu lokalnego potencjału przyrodniczo-kulturowego czy architektonicznego. projekt służy zachowaniu lokalnego potencjału przyrodniczo-kulturowego lub architektonicznego nie służy zachowaniu potencjału	2 1 0	2	Kryterium weryfikowane na podstawie: -informacji zawartych we wniosku i załącznikach -koszty zaplanowane w projekcie powinny uwzględniać zachowanie kryterium . - rezultaty projektu powinny wskazywać na zachowanie zasobów.	„niepowtarzalne walory przyrodniczo-krajobrazowe”, „duża ilość obiektów kultury materialnej”, „wielowiekowe tradycje gospodarki rybackiej” mocną stroną w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo-kulturowych; „zbyt mała ilość animatorów społecznych” słabą stroną w aspekcie aktywnych mieszkańców; „realizacja działań z zakresu odnowy wsi zaspokajających potrzeby i oczekiwania mieszkańców” szansą w aspekcie aktywnych mieszkańców

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

4	Aktywizacja mieszkańców	Preferuje operacje aktywizujące mieszkańców.	operacja realizowana jest w miejscowości, dla społeczności wykazującej się aktywnością lub przyczynia się do aktywizacji współpracy mieszkańców co najmniej 2 miejscowości	2	2	Kryterium weryfikowane na podstawie -informacji zawartych we wniosku i załącznikach- ma to odzwierciedlenie w realizowanych przez mieszkańców projektach, działaniach - zadania zaplanowane w projekcie powinny uwzględnić zachowanie kryterium .	„zniechęcenie, bierna postawa i niska aktywność ludności” słabą stroną w aspekcie aktywnych mieszkańców „zbyt mała ilość animatorów społecznych” słabą stroną w aspekcie aktywnych mieszkańców
			przyczynia się aktywizacji co najmniej jednej miejscowości	1			
			nie aktywizuje	0			
5	Innowacyjność operacji	Preferuje operacje innowacyjne, niespotykane w skali obszaru objętego strategią (LGD), tj. wykorzystujące niepraktykowane dotąd zastosowania zasobów i rozwiązań Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady LGD.	ma charakter innowacyjny	1	1	Kryterium weryfikowane na podstawie: -informacji zawartych we wnioski i załącznikach	„zniechęcenie, bierna postawa i niska aktywność ludności” słabą stroną w aspekcie aktywnych mieszkańców
			nie ma charakteru innowacyjnego	0			
6	Kompleksowość rozwoju oferty usług i produktów obszaru	Preferuje operacje, które służą rozwojowi lokalnych produktów lub usług, ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”. Rozwój systemu jest wpisany w cel projektu Biuro i członkowie Kapituły Znak u będący członkami Rady LGD weryfikują kompletność dokumentów.	wnioskodawca posiada znak DBP i operacja rozwija certyfikowaną usługę lub produkt	3	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: -informacji zawartych we wnioski i załącznikach tj: np. porozumienie wskazujące zakres współpracy w realizacji projektu potwierdzenia dotychczasowej współpracy, informacje o zakresie usługi objętej lub kandydującej do znaku - zakresem kosztów	„niewystarczająca koordynacja działań w opracowaniu spójnej oferty dla regionu” słabą stroną w aspekcie usług i produktów lokalnych,
			wnioskodawca posiada znak DBP lub wnioskodawca jest kandydatem i rozwija objętą kandydowaniem produkt lub usługę	2			
			wnioskodawca jest kandydatem lub operacja służy rozwojowi lokalnych produktów, usług w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca” lub efekty projektu służą rozwojowi systemu.	1			
			brak wpływu na rozwój oferty obszaru	0			
7	Spójność operacji z rozwojem architektoniczno-krajobrazowym miejscowości	Preferuje operacje zgodne z dokumentami odnoszącymi się do architektonicznych tradycji Doliny Baryczy, w tym i studiami architektoniczno-krajobrazowymi miejscowości, realizowane w obiektach zabytkowych, zachowujące wiejski charakter miejscowości.	operacja zgodna z dokumentami i realizowane w obiekcie zabytkowym	2	2	Kryterium weryfikowane na podstawie: -- potwierdzenie zgodności projektu z wytycznymi - katalogu architektonicznego lub wytycznych architektonicznych	„zaniedbane i nie w pełni wykorzystane zabytki i miejscowa tradycja architektoniczna” słabą stroną w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo - kulturowych
			operacja zgodna z dokumentami	1			
			operacja niezgodna z dokumentami	0			
8	Jakość projektu	Preferuje operacje, które charakteryzują się spójnością celów i działań, mają adekwatny do zakładanych celów budżet; opis operacji i wskazane w nim zadania odpowiadają zakresowi kosztów z kosztorysu, kwoty z kosztorysu oferty znajdują się w zestawieniu rzeczowo-finansowym oraz wpisują się w zakres dokumentów	zaplanowane we wniosku wskaźniki i narzędzia ich osiągania/ dokumentowania pozwalają osiągnąć zakładane cele, budżet zawiera koszty niezbędne i adekwatne do realizacji operacji, zakres i cel projektu	3	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: -opisu i informacji zawartych w zał. nr 1 zgodność z celami LSR - zapisów rozporządzenia MRiRW z dnia 14.02.2008 (tekst jednolity) w sprawie szczegółowych warunków i trybu	

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

		programowych. Biurow sprawdza: adekwatność ofert i czy wpisuje się w zakres rozporządzenia, dołącza ewentualne interpretacje, akt prawne itd.	wpisują się w zakres rozporządzenia krajowego, budżet zawiera koszty niezbędne i adekwatne do realizacji operacji, zakres i cel projektu wpisują się w zakres rozporządzenia krajowego, zakres i cel projektu wpisuje się w zakres rozporządzenia krajowego pkt nie wpisuje się w zakres rozporządzenia			przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - zgodności zakresu opisu operacji z zestawieniem rzeczowo - finansowym oraz rodzajami kosztów z dołączonymi do wniosku ofertami, kosztorysami	
				2			
				1			
				0			
9	Zgodność z preferowanymi celami LSR	Preferuje operacje, których zakres jest zgodny ze wskazanymi w ogłoszeniu konkursowym celami i przedsięwzięciami. Punkty przyznawane są, jeśli w ogłoszeniu konkursowym wskazane zostały preferowane do realizacji cele LSR.	2- zakres projektu wpisuje się we wskazane w ogłoszeniu konkursowym cel i przedsięwzięcie 0 -zakres projektu nie wpisuje się w e wskazane w ogłoszeniu konkursowym cel i przedsięwzięcie		2	Kryterium weryfikowane na podstawie: -opisu i informacji zawartych w zał. nr 1 zgodność z celami LSR	
Max 21 Min 8							
					21		

„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”							
Lp.	Kryteria	Opis	Punkty	Max	Propozycje sposobu weryfikacji kryterium:	Odniesienie do analizy SWOT	
1	Tworzenie nowych miejsc pracy	Preferuje operacje, które zwiększają ilość miejsc pracy, które rozwijają lub zwiększają atrakcyjność regionalnej oferty turystycznej, w szczególności bazującej na tradycjach historycznych, przyrodniczo-kulturowych Dostęp do tworzonych miejsc pracy powinien uwzględniać zachowanie równości płci.	stworzenie min. 1 dodatkowego miejsca pracy . samozatrudnienie lub rozwój dodatkowej oferty/ działalności gospodarstwa w ramach operacji nie będzie utworzone miejsce pracy.	2 1 0	2	Kryterium weryfikowane na podstawie: - informacji zawartych we wniosku i załącznikach - opis stanowiska, ilość powstających miejsc pracy powinna wynikać ze specyfiki operacji. Utworzenie miejsc pracy (umowa o pracę) w przeliczeniu na średnioroczne zatrudnienie lub samozatrudnienie.	
2	Zachowywanie lokalnych zasobów	Preferuje operacje, które zachowują lokalny potencjał tradycji przyrodniczo-kulturowych czy architektonicznych. Kryterium wymaga	projektu służy zachowaniu lokalnego potencjału przyrodniczo-kulturowego czy architektonicznego. projekt służy zachowaniu lokalnego potencjału przyrodniczo-kulturowego lub architektonicznego	2 1	2	Kryterium weryfikowane na podstawie: -informacji zawartych we wniosku i załącznikach, -koszty zaplanowane w projekcie powinny uwzględniać zachowanie kryterium ,	„niepowtarzalne walory przyrodniczo-krajobrazowe”, „duża ilość obiektów kultury materialnej”, „wielowiekowe

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

		uzasadnienia przez członków Rady .	nie służy zachowaniu potencjału	0		- rezultaty projektu powinny wskazywać na zachowanie zasobów.	tradycje gospodarki rybackiej” mocną stroną w aspekcie turystyki i walorów przyrodniczo-kulturowych;
3	Kompleksowość rozwoju oferty usług i produktów obszaru	Preferuje operacje, które służą rozwojowi lokalnych produktów lub usług w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”. Rozwój systemu jest wpisany w cel projektu Biuro i członkowie Kapituły Znak będący członkami Rady weryfikują kompletność dokumentów.	wnioskodawca posiada znak DBP i operacja rozwija certyfikowaną usługę lub produkt wnioskodawca posiada znak DBP lub wnioskodawca jest kandydatem i rozwija objętą kandydowaniem produkt lub usługę wnioskodawca jest kandydatem lub operacja służy rozwojowi lokalnych produktów, usług w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca” lub efekty projektu służą rozwojowi systemu. brak wpływu na rozwój oferty obszaru	3 2 1 0	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: -informacji zawartych we wnioski i załącznikach tj: np. porozumienie wskazujące zakres współpracy w realizacji projektu potwierdzenia dotychczasowej współpracy, informacje o zakresie usługi objętej lub kandydującej do znaku - zakresem kosztów	„niewystarczająca koordynacja działań w opracowaniu spójnej oferty dla regionu” słabą stroną w aspekcie usług i produktów lokalnych,
4	Innowacyjność operacji	Preferuje operacje innowacyjne, niespotykane w skali obszaru objętego strategią (LGD) tj. wykorzystujące niepraktykowane dotąd zastosowania zasobów i rozwiązań Kryterium wymaga uzasadnienia przez członków Rady.	ma charakter innowacyjny nie ma charakteru innowacyjnego	1 0	1	Kryterium weryfikowane na podstawie: -informacji zawartych we wnioski i załącznikach	„zniechęcenie, bierna postawa i niska aktywność ludności” słabą stroną w aspekcie aktywnych mieszkańców
5	Jakość projektu	Preferuje operacje, które charakteryzują się spójnością celów i działań, mają adekwatny do zakładanych celów budżet; opis operacji i wskazane w nim zadania odpowiadają zakresowi kosztów z kosztorysu, kwoty z kosztorysu, oferty znajdują się w zestawieniu rzeczowo-finansowym oraz wpisują się w zakres dokumentów programowych. Biuro sprawdza: adekwatność ofert i czy wpisuje się w zakres rozporządzenia, dołącza ewentualne interpretacje, akt prawne itd.	zaplanowane we wniosku wskaźniki i narzędzia ich osiągnięcia/ dokumentowania pozwalają osiągnąć zakładane cele, budżet zawiera koszty niezbędne i adekwatne do realizacji operacji, zakres i cel projektu wpisują się w zakres rozporządzenia krajowego, budżet zawiera koszty niezbędne i adekwatne do realizacji operacji, zakres i cel projektu wpisują się w zakres rozporządzenia krajowego, zakres i cel projektu wpisują się w zakres rozporządzenia krajowego nie wpisuje się w zakres rozporządzenia	3 2 1 0	3	Kryterium weryfikowane na podstawie: -opisu i informacji zawartych w zał. nr 1 zgodność z celami LSR - zapisów rozporządzenia MRiRW z dnia 22.03.2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania "Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. poz. 302) – oraz rozporządzeniem MRiRW z dnia 10.03.2011 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania "Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw" objętego Programem	

						Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 62, poz. 319) - zgodności zakresu opisu operacji z zestawieniem rzeczowo- finansowym oraz rodzajami kosztów z dołączonymi do wniosku ofertami, kosztorysami
6	Zgodność z preferowanymi celami LSR	Preferuje operacje , których zakres jest zgodny ze wskazanymi w ogłoszeniu konkursowym celami i przedsięwzięciami. Punkty przyznawane są jeśli w ogłoszeniu konkursowym wskazane zostały preferowane do realizacji cele LSR.	zakres projektu wpisuje się we wskazane w ogłoszeniu konkursowym cel i przedsięwzięcie zakres projektu nie wpisuje się we wskazane w ogłoszeniu konkursowym cel i przedsięwzięcie	2	2	Kryterium weryfikowane na podstawie: -opisu i informacji zawartych w zał. nr 1 zgodność z celami LSR
Max 13 Min 5					13	

10. Budżet LSR

Wielkość budżetu dla LGD wynika z iloczynu liczby mieszkańców zameldowanych na terenie LGD Dolina Baryczy na pobyt stały w dniu 31 grudnia 2006r., wg danych GUS i kwoty:

- ❖ 116 zł - na „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” (kod 413 - „Odnowa i rozwój wsi” + „małe projekty” + „tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” + „różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”);
- ❖ 3 zł - na „Wdrażanie projektów współpracy” (kod 421);
- ❖ 29 zł - na „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja” (kod 431).

Szczegółowy podział środków wygląda następująco:

Kod wg PROW 2007 - 2013	Nazwa	Kwota przewidziana w rozporządzeniu MRiRW	Liczba mieszkańców LGD (GUS XII 2006)	Budżet LGD
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	116 zł	96 889	11 239 124
421	Wdrażanie projektów współpracy	3 zł	96 889	290 667
431	Funkcjonowanie LGD nabywanie umiejętności, aktywizacja	29 zł	96 889	2 809 781
-	Suma	-	-	14 339 572

Podział środków na możliwe do realizacji 4 typy operacji w ramach działania „413 - wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dokonano w następujący sposób: (aktualizacja Uchwały Zarządu XIII/23/13z dn. 21.01.2013)

Operacje	Kwota	%	Średnia wartość operacji	Liczba dotacji
Odnowa i rozwój wsi	6 061 756,00	53,9%	500 000	12,1
Małe projekty	3 335 784,50	25,7%	25 000	133,4
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	945 300,50	8,4%	100 000	17,9
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	896 283,00	8,0%	50 000	9,5
Suma	11 239 124,00	100%		

W przypadku ubiegania się LGD o maksymalną kwotę wsparcia koszty bieżące (administracyjne) funkcjonowania LGD mogą wynieść maksymalnie 15% całościowej kwoty wsparcia. W przypadku LGD Dolina Baryczy podjęliśmy decyzję, że będzie to max. 12% czyli zaplanowaliśmy 1 715 476,44 zł. Na pozostałą część działania „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja” przeznaczone zostanie 1 094 304,56 zł

Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące administracyjne)	1 715 476,44
Nabywanie umiejętności, aktywizacja	1 094 304,56
Łącznie 431	2 809 781 zł

Założenia do budżetu:

Do konstrukcji budżetu przyjęto następujące założenia:

- ❖ Średnia wartość dotacji (refundacji) dla działania „Odnowa i rozwój wsi” wyniesie 500 tys. zł;
- ❖ Średnia wartość dotacji (refundacji) dla działania „Małe projekty” wyniesie 25 tys. zł (po aktualizacji rozporządzenia z dn. 24.12.2012)
- ❖ Średnia wartość dotacji (refundacji) dla działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” wyniesie 100 tys. zł;
- ❖ Średnia wartość dotacji (refundacji) dla działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” wyniesie 50 tys. zł;
- ❖ Średnia wartość dla działania „nabywanie umiejętności, aktywizacja” wyniesie **155 576, 57 zł.**

Kwoty całkowite w tabeli budżetowej stanowią sumę kwoty refundowanej i wkładu własnego zgodnego z rodzajem operacji - wg wytycznych PROW 2007 - 2013, tj.:

- ❖ Maksymalnie 75% dofinansowania dla operacji „Odnowa i rozwój wsi” (czyli minimum 25% wkładu własnego), od konkursów planowanych po 2010 r. 80% dofinansowania dla operacji (czyli minimum 20% wkładu własnego)
- ❖ Maksymalnie 70% dofinansowania dla operacji „Małe projekty” (czyli minimum 30% wkładu własnego); od konkursów planowanych po 2011 r. 80% dofinansowania dla operacji (czyli minimum 20% wkładu własnego)
- ❖ Maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (czyli minimum 50% wkładu własnego);
- ❖ Maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” (czyli minimum 50% wkładu własnego).
- ❖ Dla operacji w ramach komponentów „Wdrażanie projektów współpracy” i „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” - 100% dofinansowania (nie wymagany jest wkład własny).

Aktualizacja 21.01.2013 Uchwała XIII/23/13 Zarządu Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

Rok	Kategoria kosztu	Działania osi 4 Leader									
		4.1/413 - Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					4.21 Wdrażanie projektów współpracy	4.31 Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja			Razem oś 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.1/413		Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
2009	całkowite			2 206 750,67		2 206 750,67		76 595,95	88 028,75	164 624,70	2 371 375,37
	kwalfikowane			2 206 750,67		2 206 750,67		76 595,95	88 028,75	164 624,70	2 371 375,37
	Do refundacji			1 655 063,00		1 655 063,00		76 595,95	88 028,75	164 624,70	1 819 687,70
2010	całkowite				464 852,44	464 852,44		185 003,71	112 396,46	297 400,17	762 252,61
	kwalfikowane				464 852,44	464 852,44		185 003,71	112 396,46	297 400,17	762 252,61
	do refundacji				325 396,71	325 396,71		185 003,71	112 396,46	297 400,17	622 796,88
2011	całkowite		939 361,00	2 548 203,75	1 020 608,23	4 508 172,98		136 912,37	41 676,15	178 588,52	4 686 761,50
	kwalfikowane		939 361,00	2 548 203,75	1 020 608,23	4 508 172,98		136 912,37	41 676,15	178 588,52	4 686 761,50
	do refundacji		469 680,50	2 038 563,00	816 486,58	3 324 730,08		136 912,37	41 676,15	178 588,52	3 503 318,60
2012	całkowite	1 592 566,00	351 240,00	1 710 162,50	912 605,69	4 566 574,19		278 518,51	143 879,16	422 337,67	4 988 911,86
	kwalfikowane	1 592 566,00	351 240,00	1 710 162,50	912 605,69	4 566 574,19		278 518,51	143 879,16	422 337,67	4 988 911,86
	do refundacji	796 283,00	175 620,00	1 368 130,00	730 084,55	3 070 117,55		278 518,51	143 879,16	422 337,67	3 492 455,22
2013	całkowite	200 000,00	600 000,00	1 250 000,00	1 829 770,83	3 879 770,83	90 667,00	376 812,20	326 513,28	703 325,48	4 583 096,31
	kwalfikowane	200 000,00	600 000,00	1 250 000,00	1 829 770,83	3 879 770,83	90 667,00	376 812,20	326 513,28	703 325,48	4 583 096,31
	do refundacji	100 000,00	300 000,00	1 000 000,00	1 463 816,66	2 863 816,66	90 667,00	376 812,20	326 513,28	703 325,48	3 567 142,14
2014	całkowite						200 000,00	378 076,39	218 177,58	596 253,98	796 253,98
	kwalfikowane						200 000,00	378 076,39	218 177,58	596 253,98	796 253,98
	do refundacji			-	-	-	200 000,00	378 076,39	218 177,58	596 253,98	796 253,98
2015	całkowite							283 557,29	163 633,19	477 190,48	477 190,48
	kwalfikowane							283 557,29	163 633,19	477 190,48	477 190,48
	do refundacji			-	-	-		283 557,29	163 633,19	477 190,48	477 190,48
2009-2015	całkowite	1 792 566,00	1 890 601,00	7 715 116,92	4 227 837,18	15 626 121,10	290 667,00	1 715 476,43	1 094 304,57	2 809 781,00	18 726 569,10
	kwalfikowane	1 792 566,00	1 890 601,00	7 715 116,92	4 227 837,18	15 626 121,10	290 667,00	1 715 476,43	1 094 304,57	2 809 781,00	18 726 569,10
	do refundacji	896 283,00	945 300,50	6 061 756,00	3 335 784,50	11 239 124,00	290 667,00	1 715 476,43	1 094 304,56	2 809 781,00	14 339 572,00

Harmonogram realizacji przedsięwzięć w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju

Przedsięwzięcia i typ operacji zgodnie z LSR	Okres realizacji LSR (z dokładnością do pół roku)													
	2009 I	2009 II	2010 I	2010 II	2011 I	2011 II	2012 I	2012 II	2013 I	2013 II	2014 I	2014 II	2015 I	2015 II
1.1 „Blisko Przyrody”														
1.2 „Spotkania w naturze”														
1.3 „Znana Dolina ”														
1.4 „Siła w naturze:														
2.1 „Doliny Baryczy Poleca”														
2.2 „Gościenna Dolina”														
3.1 „Aktywna Dolina”														
3.2 „Pomysł na wieś”														
Projekt współpracy														
Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja														

11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR

Początek prac nad Lokalną Strategią Rozwoju związany jest z inicjatywą Fundacji Doliny Baryczy, która realizowała działania w ramach Pilotażowego Programu Leader+. Dzięki wsparciu finansowemu PTPP „pro Natura” oraz Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju w styczniu 2008 roku zainicjowane zostały prace nad dokumentem Lokalnej Strategii Rozwoju. W pracach warsztatowych nad dokumentem w dużej części udział brały osoby pracujące również na Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dodatkowo w proces zaangażowani zostali lokalni i regionalni liderzy istotni z punktu widzenia zasad Leadera, interesów społeczności lokalnej oraz prac nad strategią.

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy powstała zgodnie ze standardami planowania strategicznego, tzn. od etapu diagnozy poprzez analizę SWOT, uzgodnienie celów, przedsięwzięć, rezultatów, budżetu i kryteriów wyboru operacji.

Prace nad dokumentem prowadzone były, zgodnie z wytycznymi Programu Leader, **metodą uspołecznioną** przy udziale przedstawicieli samorządów gminnych i powiatowych, organizacji pozarządowych, biznesu, nadleśnictw, rolników oraz mediów.

Prace nad strategią przeprowadzono na 5 spotkaniach metodą warsztatową. Były to spotkania wszystkich partnerów zaangażowanych w prace, a także spotkania robocze grup tematycznych (turystyka i walory przyrodniczo - kulturowe, usługi i produkty lokalne, aktywni mieszkańcy). W ramach tych prac wypracowane zostały: analiza SWOT, wizja i misja, cele oraz przedsięwzięcia do realizacji w ramach LSR. Na podstawie prac warsztatowych i w uzgodnieniach z zarządem LGD przygotowane zostały lokalne kryteria wyboru operacji oraz budżet LSR.

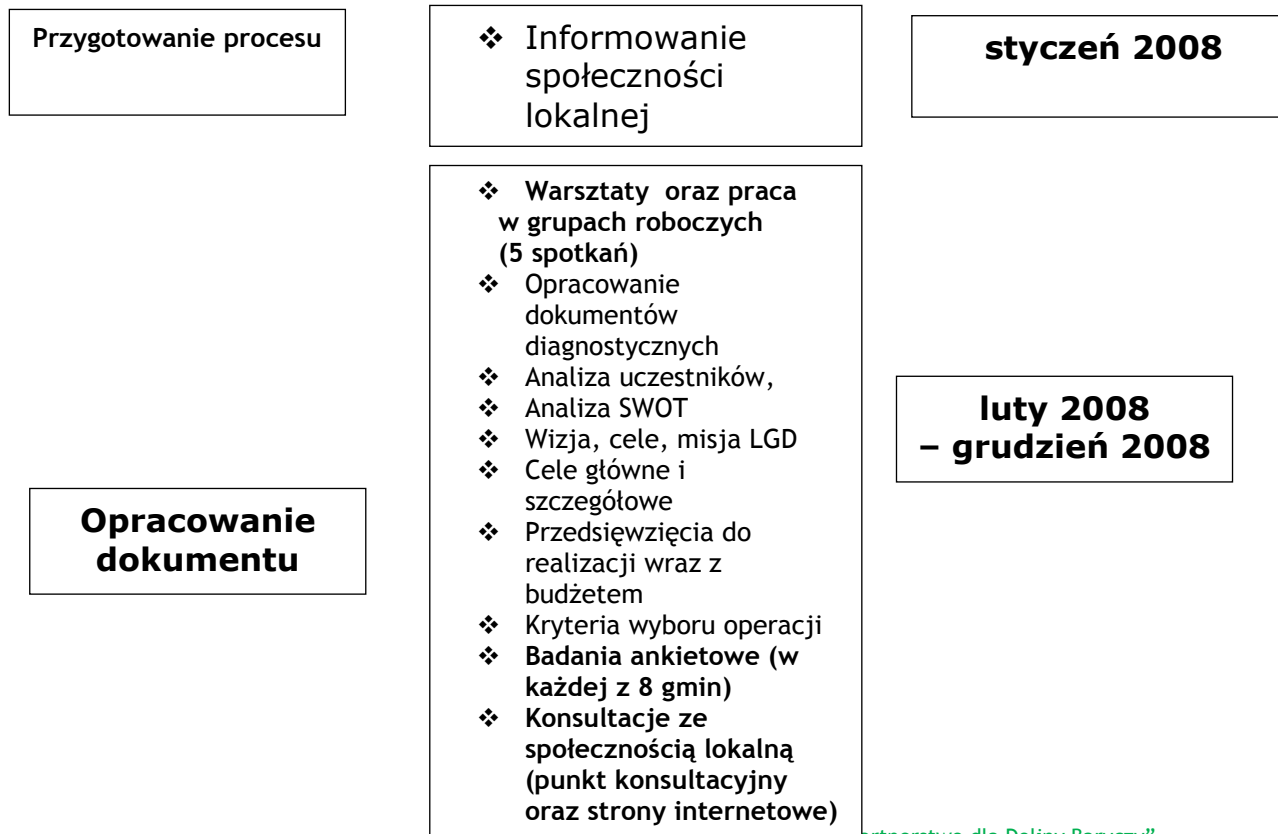
Warsztaty prowadzone były metodami interaktywnymi, które wymagały aktywnego uczestnictwa i sprzyjały wymianie poglądów i wiedzy pomiędzy uczestnikami procesu. W pracach uczestniczyło od 17 do 47 osób. Dzięki wypracowanym podczas warsztatów zapiskom, uzgodnieniom uczestników i konsultacjom ze społecznością lokalną powstała ostateczna wersja strategii dla Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”.

Na potrzeby prac nad LSR wśród mieszkańców obszaru przeprowadzone zostały **badania ankietowe**. Dotyczyły one zapotrzebowania związanego z planowanymi do realizacji przedsięwzięciami oraz możliwymi do sfinansowania w ramach nich operacjami (odnowa wsi, „małe projekty”, różnicowanie działalności oraz mikroprzedsiębiorczość). Wyniki tych badań wykorzystano do planowania podziału środków w ramach budżetu na wdrażanie LSR.

Za pośrednictwem strony internetowej www.barycz.pl oraz stronom gminnym informowano o spotkaniach warsztatowych, stanie prac nad dokumentem oraz udostępniano fragmenty dokumentu do konsultacji społecznych. W biurze Fundacji Doliny Baryczy funkcjonował również **punkt informacyjno - konsultacyjny**.

Prace nad LSR zostały zakończone wraz z przyjęciem strategii do realizacji uchwałą walnego zgromadzenia członków Stowarzyszenie w dniu 18 grudnia 2008 roku.

Schemat prac nad Lokalną Strategią Rozwoju

Zakończenie

- ❖ Przyjęcie LSR
- ❖ Konferencja

grudzień 2008

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

Lokalna Grupa Działania odpowiedzialna będzie za proces wdrażania i aktualizacji LSR. Z jednej strony Rada odpowiedzialna będzie za wybór operacji do realizacji a z drugiej zarząd realizować będzie działania związane z **wdrażaniem LSR** - promocją i informacją, aktywizacją i motywowaniem społeczności lokalnej do zaangażowania się w realizację Lidera, odpowiedzialny będzie również za **aktualizację** Strategii.

Rada realizując swoje podstawowe zadanie jakim jest wybór projektów powinna kierować się zasadami bezstronności, jawności i przejrzystości w podejmowaniu decyzji. Szczegółowe zasady i procedury dotyczące wyboru projektów opisane zostały w rozdziale 9 Strategii.

Szersza i nie mniej odpowiedzialna będzie rola Zarządu LGD. Jego zadania w procesie **wdrażania** LSR podzielić można na działania związane z **promocją i informacją, aktywizacją i motywowaniem** oraz **monitorowaniem** realizacji Strategii.

W ramach **promocji i informacji** LGD w pierwszym okresie wdrażania powinno skupić się na działaniach zapewniających szeroką informację i promocję założeń Lokalnej Strategii Rozwoju oraz przybliżającą zasady i harmonogram ogłaszania konkursów na finansowanie konkretnych operacji. W tym celu wykorzystane mogą zostać tradycyjne oraz bardziej nowoczesne narzędzia komunikacji społecznej. Ponieważ Program Leader proponuje wsparcie głównie dla mieszkańców obszarów wiejskich nie należy pomijać narzędzi, które są dla nich bezpośrednio dostępne, tj. tablice ogłoszeniowe w wioskach, informacje na tablicach przy urzędach gmin i parafiach, druki informacyjne wykładane w sklepach i innych często odwiedzanych przez mieszkańców miejscach. Warto również współpracować z **lokalnymi mediami** w realizacji działań promocyjnych. Na obszarze Doliny Baryczy dostępna jest prasa lokalna, która jest popularnym źródłem informacji dla mieszkańców. Do realizacji tych działań zaangażować można również lokalne radio i telewizję. Obecnie standardowym narzędziem komunikacji staje się Internet. Niezbędne jest aby na stronie internetowej LGD dostępne były Lokalna Strategia Rozwoju, harmonogram konkursów, informacja o aktualnych wydarzeniach, wzory wniosków, protokoły z posiedzeń rady, etc. Dodatkowo w kolejnych latach wdrażania LSR pomyśleć można o lokalnej bazie „dobrych praktyk” projektów sfinansowanych już w ramach środków Lidera. Dobrym narzędziem komunikacji pomiędzy LGD a mieszkańcami obszaru może być funkcjonujące przy stronie internetowej forum dyskusyjne.

Za bezpośredni kontakt ze społecznością lokalną odpowiedzialne będzie działające przy zarządzie **biuro LGD**. W godzinach pracy przynajmniej jeden pracownik powinien być obecny i dysponować aktualną informacją o działaniach LGD, konkursach oraz udostępniać wzory wniosków i instrukcję ich wypełniania. Biuro odpowiedzialne będzie za zorganizowanie bezpłatnej pomocy doradczej dla podmiotów z obszaru zainteresowanych złożeniem wniosków w ramach ogłaszanych konkursów oraz przyjmować składane wnioski. Widać więc, że w działaniach informacyjnych i promocyjnych najistotniejsza będzie rola zarządu i jego biura, które koordynować będzie realizację tych działań i dbać o ich aktualność i systematyczność.

Ważną rolę LGD we wdrażaniu LSR powinno być **aktywizowanie i motywowanie** mieszkańców do zaangażowania się we wdrażanie Strategii. Na tym polu LGD może pochwalić się już osiągnięciami związanymi z dużym zaangażowaniem lokalnych liderów reprezentujących sektory publiczny, społeczny i gospodarczy w prace warsztatowe i przygotowanie dokumentu LSR. Zaangażowanie to zaowocowało również wejściem tych osób w skład

Rady i Zarządu LGD. Można więc domniemać, że kompetencje przedstawicieli tych organów są wystarczające do podjęcia działań aktywizacyjnych i motywacyjnych skierowanych do pozostałych mieszkańców obszaru. W tym zakresie szczególna rola organów LGD związana będzie z pomocą dla beneficjentów w przygotowaniu wniosków o przyznanie pomocy w ramach LSR. Obecnie na obszarze niewiele podmiotów ma doświadczenie w tworzeniu aplikacji konkursowych i pozyskiwanie w ten sposób środków na swoją działalność. Zadaniem LGD będzie zorganizowanie szkoleń i warsztatów, skierowanych do organizacji pozarządowych i osób fizycznych, pozwalających potencjalnym beneficjentom na nabycie niezbędnych umiejętności i kwalifikacji. Drugim ważnym zadaniem będzie aktywizacja mieszkańców do wspólnych działań społecznych i realizowanie ich po przez zakładanie organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, spółdzielni socjalnych etc.

W następnym rozdziale opisany zostanie system **monitorowania** będący elementem ewaluacji własnej LGD.

System **aktualizacji** Strategii bezpośrednio związany będzie z wnioskami płynącymi z monitorowanie wdrażania LSR oraz dokonanej ewaluacji własnej LGD. Monitorowanie oraz ewaluacja własna w sposób systematyczny będzie przeprowadzana na zakończenie każdego roku wdrażania LSR. Druga naczelną zasadą prac nad aktualizacją LSR dotyczy, podobnie jak na etapie tworzenia dokumentu, zaangażowania w ten proces szerokiej reprezentacji społeczności lokalnej. Na podstawie realizowanego na bieżąco procesu monitorowania realizacji LSR, LGD dwukrotnie (przełom 2011/2012 oraz 2013/2014) dokona całościowej analizy zaawansowania we wdrażaniu LSR a w szczególności osiągania zamierzonych celów i realizacji przedsięwzięć. Wnioski z tej analizy posłużą do eliminacji ewentualnych błędów i barier we wdrażaniu LSR. A w przypadku szczególnie negatywnej oceny wyływającej z wyciągniętych wniosków zakończą się rekomendacją uruchomienia procesu aktualizacji LSR. Proces aktualizacji wykorzystywać będzie narzędzia planowania strategicznego zastosowane już podczas prac nad LSR, tj. warsztaty z liderami lokalnymi, badania ankietowe, konsultacje za pośrednictwem Internetu etc.

13. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej

W przypadku ewaluacji własnej w ramach programu Leader zwrócić uwagę należy na 2 aspekty: wdrażanie LSR oraz funkcjonowanie LGD.

Ewaluacja musi być realizowana na bieżąco a z końcem każdego roku powinny być zbierane płynące z niej wnioski. Dwukrotnie (~~przełom 2011~~ w 2012 oraz **na przełomie** 2013/2014) należy wykorzystać je do aktualizacji LSR. Po zakończeniu realizacji Strategii w 2015 roku dokonana powinna być ewaluacja końcowa. Za realizację tych działań odpowiedzialny będzie zarząd LGD, który na podstawie niniejszych rekomendacji przygotować powinien szczegółowe zasady systemu monitorowania i ewaluacji własnej wdrażania LSR. W przypadku zgłaszanych przez członków Partnerstwa nieprawidłowości we wdrażaniu LSR do działań związanych z monitoringiem i ewaluacją włączona zostanie komisja rewizyjna.

Podstawą ewaluacji we wdrażaniu LSR będzie monitoring osiągania celów strategii oraz wskaźników realizacji przedsięwzięć. **Cele ogólne** powinny zostać osiągnięte w perspektywie długofalowej, realny wydaje się horyzont czasowy do 2020 roku. **Cele szczegółowe** osiągnięte będą na koniec realizacji przedsięwzięć zapisanych w LSR, tj. do końca 2015 roku.

W monitoringu zaawansowania realizacji celów pomocne będą **wskaźniki realizacji celów**. Aby zachować spójność dokumentu i przede wszystkim efektywność planowania strategicznego oraz realizacji LSR przedstawione niżej wskaźniki realizacji celów są tożsame z wskaźnikami **produktu, rezultatu i oddziaływania** zaplanowanych przedsięwzięć:

Analiza osiągania celów oraz coroczne monitorowanie osiągnięcia wskaźników celów i przedsięwzięć stanowiąc będą podstawę ewaluacji własnej we wdrażaniu LSR. Jednocześnie monitorowanie to posłuży do działań związanych z ewentualną aktualizacją Strategii zgodnie z procedurą przedstawioną w poprzednim rozdziale. Pomocne może w tym być narzędzie w postaci matrycy logicznej. W ramach monitoringu zalecany jest również coroczny przegląd procedur związanych z wdrażaniem LSR.

Ewaluacja uzupełniona będzie o ocenę elementów związanych z:

- ❖ efektywnością - tj. nakładów w stosunku do osiągniętych rezultatów,
- ❖ skutecznością - czyli czy osiągnięto zakładane rezultaty,
- ❖ oddziaływaniem - jaką zmianę przyniosły działania dla szerzej rozumianego rozwoju regionu,
- ❖ trwałością - przeświadczeniem, że rezultaty i korzyści będą kontynuowane.

Drugim istotnym elementem ewaluacji własnej będzie ocena funkcjonowania Partnerstwa. Ocena ta powinna dotyczyć kwestii związanych z funkcjonowaniem biura, działalnością zarządu, wyborem operacji do realizacji przez Radę, jakości i efektywności stosowanych procedur, współpracy pomiędzy organami Partnerstwa, przepływu informacji czy sprawności w podejmowaniu decyzji. Ponieważ ocena ta dotyczy bezpośrednio osób zaangażowanych w funkcjonowanie LGD przeprowadzona powinna być przez podmiot zewnętrzny. Innym rozwiązaniem jest powierzenie tych czynności komisji rewizyjnej, która co roku przygotowałaby raport dotyczący oceny funkcjonowania LGD. W przypadku pojawienia się w raporcie rekomendacji związanych ze zmianą zasad i procedur funkcjonowania LGD zostaną one uwzględnione w procedurze aktualizacji LSR.

14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

LSR a strategię gmin:

Cele i przedsięwzięcia Lokalnej Strategii Rozwoju komplementarne są ze strategiami rozwoju gmin Doliny Baryczy:

- ❖ Strategią Rozwoju Gminy Cieszków,
- ❖ Strategią Rozwoju Gminy Krośnice,
- ❖ Strategią Zrównoważonego rozwoju Gminy Milicz,
- ❖ Planem Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Odolanów,
- ❖ Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Przygodzice,
- ❖ Strategią Rozwoju Gminy Sośnie,
- ❖ Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Twardogóra,
- ❖ Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Żmigród,

Zapisy tych dokumentów wykorzystane zostały do prac nad diagnozą obszaru oraz na etapie planowania strategicznego w ramach LSR monitorowana była ich zgodność z proponowanymi do realizacji celami i przedsięwzięciami w ramach LSR. Realizacja celów LSR oraz komplementarnych zapisów lokalnych dokumentów strategicznych przyczynią się do zrównoważonego rozwoju regionu.

Na etapie prac diagnostycznych oraz w planowaniu strategicznym wykorzystane zostały również zapisy Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich.

LSR a strategia regionu:

Dolny Śląsk:

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. została uchwalona w 2005 r. i jest zaktualizowana i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2000 r. już pod potrzeby NPR i polityki rozwoju regionalnego kraju.

Wizja regionu określona w nowej strategii to: "Dolny Śląsk europejskim regionem węzłowym".

Cel nadrzędny: "Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju".

Cel nadrzędny zostanie zrealizowany poprzez realizację priorytetów i działań w sferze gospodarczej, przestrzennej i społecznej.

Niżej wymienione cele, priorytety i działania są komplementarne z Lokalną Strategią Rozwoju dla Doliny Baryczy.

Sfera Gospodarcza:

Cel „gospodarczy”: Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”.

Priorytety:	Działania w ramach priorytetów:
Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku	- Promowanie produktów regionalnych i ich marketing - Wspieranie rozwoju MŚP - Rozszerzenie współpracy regionalnej i międzynarodowej - Wspieranie zmian postaw mieszkańców regionu ukierunkowanych na przedsiębiorczość

Sfera przestrzenna:

Cel „przestrzenny”: Zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu.

Priorytety:	Działania w ramach priorytetów:
Poprawa spójności przestrzennej regionu	- Policentryczny rozwój wsi osadniczej oraz tworzenie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych przy zachowaniu walorów przyrodniczych, środowiskowych i krajobrazowych - Przeciwdziałanie degradacji obszarów peryferyjnych i zagrożonych marginalizacją
Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.	- Podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy

- Rozwój pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów
 - Wspieranie działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania
 - Kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
 - Ochrona dziedzictwa kulturowego
 - Utworzenie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej
 - Propagowanie wiedzy ekologicznej
- Poprawa ładu przestrzennego.
- Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa i gospodarki.

Sfera społeczna

Cel „społeczny”: Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich i otwartych na świat.

Priorytety:	Działania w ramach priorytetów:
Integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	<ul style="list-style-type: none">- Redukowanie zjawiska ubóstwa.- Promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki i profilaktyki społecznej.- Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn.- Wdrażanie planów działania na rzecz wzrostu zatrudnienia przy wykorzystaniu partnerstwa społecznego. Promocja zatrudnienia socjalnego i spółdzielczości socjalnej.
Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury.	<ul style="list-style-type: none">- Optymalizacja infrastruktury kulturalnej, zwiększenie aktywności w obszarze kultury.- Ochrona dziedzictwa cywilizacyjnego, rozwój tożsamości regionalnej.- Wsparcie i promocja postaw prospołecznych oraz lokalnych inicjatyw społecznych na

Poprawa ładu przestrzennego.

- zasadach pomocniczości i partnerstwa.
- Aktywizacja społeczności lokalnych w szczególności z terenów wiejskich.
 - Umacnianie i rozwój współpracy administracji publicznej i sektora pozarządowego.
 - Kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
 - Ochrona dziedzictwa kulturowego.

Kolejnym ważnym dokumentem poziomu regionalnego jest **Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego**, program ten opracowany został w 2004 roku.

Program został opracowany na lata 2004-2013. Wdrażanie założeń przyjętych w programie ma przyczynić się do rozwoju turystyki w województwie dolnośląskim i wzrostu jego konkurencyjności oraz wykorzystania dostępnych regionalnych środków finansowych. Działania w nim przyjęte powinny pozytywnie wpłynąć na wzrost ekonomiczny województwa, dalszy wzrost atrakcyjności turystycznej regionu, zwiększenie różnorodności kulturowej jego mieszkańców oraz pogłębienie współpracy międzynarodowej szczególnie z partnerami z Czech i Niemiec.

W programie wyróżniono 4 priorytety, w ramach których wypracowano cele szczegółowe.

Poniżej wymienione zostały te cele szczegółowe, które na poziomie Dolnego Śląska współgrają z celami i działaniami Lokalnej Strategii Rozwoju dla Doliny Baryczy.

Cele szczegółowe:

Markowe produkty turystyczne.

Działania w ramach celów:

- Określenie i rozwój regionalnego produktu turystycznego.
- Identyfikacja i wsparcie rozwoju markowych produktów turystycznych województwa.
- Kreowanie markowych produktów w oparciu o walory regionalnych osobliwości przyrody, kultury i krajobrazu.
- Uzupełnienie oferty rekreacyjnej o propozycje turystyczne, kulturowe i sportowe.
- Oferta turystyczna dla rodzin i osób starszych - wspieranie rozwoju turystyki

- na obszarach wiejskich.
- Poszerzenie wachlarza ofert turystyki specjalistycznej i wycynowej.
 - Przygraniczne imprezy kulturowe dla turystów z kraju i zagranicy.
- Rozwój lokalnej turystyki.
- Wspieranie inicjatyw w zakresie turystyki przyczyniających się do aktywizowania obszarów niewykorzystywanych.
 - Eksponowanie i wykorzystywanie aspektu wielonarodowości i wielostrukturalności regionu w rozwoju oferty turystycznej.
 - Stworzenie systemu wsparcia sektora turystycznego, w tym MŚP i rzemiosła.
 - Popularyzacja dorobku wybitnych twórców regionu.
 - Stymulacja endogennej aktywności obywatelskiej i ekonomicznej.
 - Popularyzacja dorobku kulturalnego i naukowego istotnego dla stymulacji ruchu turystycznego.
- Markowa infrastruktura turystyczna.
- Rozwój markowej infrastruktury turystycznej i paraturystycznej.
 - Tworzenie odpowiednich warunków wzrostu dla ruchu turystycznego.
 - Tworzenie infrastruktury turystycznej sprzyjających rozwojowi produktów markowych regionu.
- System wsparcia sektora i produktów turystycznych.
- Stworzenie zintegrowanego systemu promocji i informacji w regionie.
 - Stworzenie systemu badań potrzeb i oczekiwań turystów.
 - Stworzenie systemu wsparcia doradczo-konsultacyjnego dla podmiotów z sektora turystycznego.
 - Stymulowanie rozwoju firm i instytucji

otoczenia biznesu.

- Stworzenie mechanizmów kształcenia profesjonalnych kadr turystycznych w oparciu o rzetelną analizę potrzeb.
- Otwarcie województwa na międzynarodowy ruch turystyczny poprzez sprawny system informacji turystycznej i skuteczną promocję.
- Wykształcenie profesjonalnej kadry obsługi ruchu turystycznego i zarządzania turystyką.

Województwo Wielkopolskie:

Strategia Rozwoju Województwa wielkopolskiego do 2020 r. została uchwalona w 2005 r. i jest zaktualizowana i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2000 r. już pod potrzeby NPR i polityki rozwoju regionalnego kraju.

Wizja regionu określona w nowej strategii to: "Wielkopolska regionem zintegrowanym, konkurencyjnym"

Cel generalny: "Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców".

Cel generalny zostanie zrealizowany poprzez osiągnięcie celów strategicznych, te natomiast osiągnięte będą dzięki realizacji celów operacyjnych. Niżej wymienione cele strategiczne oraz cele operacyjne współgrające z Lokalną Strategią Rozwoju dla Doliny Baryczy.

Cele Strategiczne:	Cele operacyjne:
Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku	<ul style="list-style-type: none">- Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi,- Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego
Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa	<ul style="list-style-type: none">- Wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej- Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw- Wzrost udziału nauki i badań w rozwoju regionu- Zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu
Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none">- Ograniczanie barier w dostępie do edukacji- Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form

Lokalna Strategia Rozwoju dla Doliny Baryczy
kształcenia

Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego

- Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców
- Rozwój usług socjalnych
- Wzrost bezpieczeństwa
- Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych
- Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego
- Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu

Dokumenty na poziomie krajowym:

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015:

LSR dla obszaru Lokalnej Grupy Działania wpisuje się w nadrzędny dla Polski wieloletni dokument strategiczny rozwoju społeczno-gospodarczego, tj. **Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015** (SRK), stanowiący odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i innych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym i lokalnym. Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić, uwzględniając przy tym najważniejsze trendy rozwoju gospodarki światowej oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w odnowionej Strategii Lizbońskiej. Zapisana w LSR polityka rozwoju obszaru partnerstwa będzie przyczyniać się do realizacji zapisanej w Strategii Rozwoju Kraju wizji kraju, która zakłada, że *Polska w roku 2015 będzie krajem o wysokim poziomie i jakości życia mieszkańców oraz silnej i konkurencyjnej gospodarce, zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy*. Wizja ta ma zostać osiągnięta poprzez działania realizowane w 6 priorytetach, wśród których 2, tj. *Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich* (bezpośrednio) oraz *Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej* (pośrednio) stanowią będą główne obszary korelacji priorytetów rozwoju zapisanych w LSR. W szczególności poprzez cele zapisane w LSR realizowane będą działania: a) Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej oraz d) Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi w Priorytecie 5 SRK , z kolei w Priorytecie 6 w sposób pośredni realizowane będą dwa zapisane działania, tj. a) Podniesienie konkurencyjności polskich regionów oraz b) Wyrównywanie szans rozwojowych obszarów problemowych.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności):

Drugim istotnym dokumentem planistycznym w jaki wpisuje się LSR dla obszaru Lokalnej Grupy Działania są **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) 2007-2013** wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Dokument ten reguluje w szczególności realizację tzw. polityki spójności w Polsce, a tym samym wydatkowanie największej puli środków pomocowych, pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Nie dotyczy on wprost rozwoju obszarów wiejskich, jednak sporo uwagi poświęca koordynacji polityki spójności z innymi politykami wspólnotowymi, w tym w szczególności Wspólną Polityką Rolną i realizowana ramach niej polityką rozwoju obszarów wiejskich. Działania w ramach LSR będą spójne zarówno z głównym celem strategicznym NSRO,

tj. tworzeniem warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej, jak i jednym z 6 głównych celów horyzontalnych, tj. Wyrównywaniem szans rozwojowych i wspomaganiem zmian strukturalnych na obszarach wiejskich. Realizacja LSR będzie powiązana pośrednio również z innymi celami NSRO, w tym w szczególności z celem 1. *Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa* oraz celem 2. *Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej*.

Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich:

Dokumentem strategicznym o charakterze krajowym, z którym poprzez branżowy charakter w największym stopniu powiązana musi być LSR dla obszaru naszego partnerstwa jest **Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013** (KPSROW). Zawiera on priorytety rozwoju obszarów wiejskich na okres 7 lat, uwzględniające zarówno regulacje wspólnotowe (Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla Rozwoju Obszarów Wiejskich), jak i spójność z dokumentami krajowymi (KPS, NSRO oraz Krajowy Program Reform). KPSROW jest tym samym podstawowym dokumentem ramowym, na podstawie którego został przygotowany główny instrument wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce, w części dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich, tj. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Podstawę realizacji KPSROW stanowi koncepcja wielofunkcyjności rolnictwa i obszarów wiejskich. Zakłada ona wzmocnienie ekonomiczne gospodarstw rolnych i wzrost konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, przy jednoczesnym zapewnieniu instrumentów na rzecz różnicowania działalności gospodarczej w kierunku pozyskania i stworzenia alternatywnych źródeł dochodów mieszkańców wsi. Równie ważnym aspektem obszarów wiejskich w Polsce, poza funkcjami ekonomicznymi i dobrymi warunkami dla rozwoju społecznego, jest ich rola w zachowaniu i odtwarzaniu walorów krajobrazowych oraz zasobów przyrody, tj. zachowanie dobrego stanu ekologicznego wód i gleb, bogactwa siedlisk i różnorodności biologicznej, a także dziedzictwa kulturowego wsi. Powyższe istotne kwestie znajdują swój wyraz w głównych kierunkach / priorytetach rozwoju dla obszaru LGD, przewidzianych do realizacji w ramach LSR. Ze względu na wynikowy charakter tych dokumentów, tj. Strategia Rozwoju Kraju → Krajowy Plan Strategiczny dla Rozwoju Obszarów Wiejskich → Program Rozwoju Obszarów Wiejskich → Lokalna Strategia Rozwoju największe związki pomiędzy celami, priorytetami i działaniami występują w obszarze tzw. osi priorytetowych rozwoju 3 i 4, tj. *jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowania gospodarki wiejskiej oraz LEADER*, stanowiących jednocześnie obszary interwencji potencjalnego wsparcia udzielanego przez Lokalne Grupy Działania w ramach realizacji LSR.

15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.

Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich Partnerstwa realizowane będą również z innych możliwych do pozyskania źródeł finansowania.

Działania podejmowane do finansowania z innych źródeł będą miały charakter **uzupełniający** do działań podejmowanych w ramach osi 4 PROW i będą musiały realizować cele zapisane w LSR.

Jako potencjalne źródła finansowania należy wskazać:

- ❖ Regionalny Program Operacyjny (RPO) dla Dolnego Śląska i Wielkopolski,

- ❖ Europejski Fundusz Społeczny - PO KL,
- ❖ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IŚ),
- ❖ Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG),
- ❖ Fundusze Norweskie i Szwajcarskie,
- ❖ Krajowe i zagraniczne fundusze wspierające aktywność NGO i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich , np. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

Ze względu na zależność Doliny Baryczy od gospodarki rybackiej LGD planuje wspierać dążenia obszaru do pozyskania środków w ramach **osi 4 PO Ryby**. Jeśli rozwiązania systemowe na to pozwolą LGD będzie wnioskodawcą dla projektu do tego źródła finansowania. Związane to będzie, min. z przejrzystym rozdzieleniem realizacji zadań i ich finansowania z PROW oraz PO Ryby.

LGD zdaje sobie sprawę z wymogów i konieczności rozdzielenia różnych źródeł finansowania, szczególnie mając na uwadze zasady przejrzystości źródeł finansowania i jasnej, zgodnej z prawem demarkacji środków publicznych. Ze względu na te zasady w momencie realizacji projektów z innych środków niż oś 4 Leader LGD kierować będzie się procedurami, które pozwolą na:

- ❖ Prowadzenie oddzielnych kont bankowych i przejrzystego systemu księgowania dla każdego z realizowanych projektów,
- ❖ Określenie osoby bezpośrednio odpowiedzialnej za realizację konkretnego z projektów,
- ❖ Wskazanie obowiązków i zadań wykonywanych przez pracowników LGD oraz czasu im poświęconego na rzecz poszczególnych z realizowanych projektów.

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.

Zgodnie z założeniami Programu Leader realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju ma przyczynić się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich regionu. Oznacza to podniesienie jakości kapitału społecznego oraz rozwój gospodarczy przy jednoczesnej ochronie i zachowaniu zasobów naturalnych. Przewidziane w ramach LSR dla obszaru Doliny Baryczy cele oraz przedsięwzięcia w sposób bezpośredni przyczyniają się do osiągnięcia wyżej wymienionych efektów.

Tworzenie nowych miejsc pracy i mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich oraz wsparcie dla rolników w rozwoju działalności pozarolniczej przyczyni się do wzrostu dochodów mieszkańców i rozwoju gospodarczego regionu.

Z punktu widzenia obecnych uwarunkowań niezwykle istotne jest wsparcie podnoszenia jakości kapitału społecznego. Przyczynią się do tego zaplanowane w LSR działania aktywizacyjne, pobudzające mieszkańców do zaangażowania społecznego i członkostwa w organizacjach pozarządowych i grupach nieformalnych, budujące jednocześnie tożsamość regionalną i wzmacniające więzi społeczne i poczucie odpowiedzialności za zrównoważony rozwój najbliższej okolicy i regionu. Zaplanowane w LSR działania edukacyjne powinny podnieść jakość kapitału społecznego poprzez wzrost kwalifikacji zawodowych i społecznych mieszkańców obszarów wiejskich.

Oparcie rozwoju oferty turystycznej o walory przyrodniczo - kulturowe spowoduje większą dbałość o ich stan i zachowanie tych walorów dla przyszłych pokoleń. Tworzenie i promocja tej oferty wpłynie na zwiększenie ilości turystów odwiedzających region, a także pośrednio na wzrost dochodów mieszkańców i gmin regionu.

17. Informacja o dołączonych do LSR załącznikach.

Załącznik nr 1:

REGULAMIN OBRAD Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Załącznik nr 2:

REGULAMIN PRACY ZARZĄDU Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Załącznik nr 3:

REGULAMIN ORGANIZACYJNY RADY LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Załącznik nr 4:

REGULAMIN PRACY KOMISJI REWIZYJNEJ Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Załącznik nr 5:

REGULAMIN PRACY Biura LGD „Partnerstwo dla Doliny Baryczy”

Załącznik nr 6:

Szczegółowy opis wiedzy i doświadczenia, zgodnie z zakresem załącznika nr 11 do wniosku o wybór LGD

Załącznik nr 7:

Doświadczenie LGD i partnerów LGD, zgodnie z zakresem załącznika nr 17 do wniosku o wybór LGD

Załącznik nr 8 :

Cele i wskaźniki LSR